„Excelenta proză pe care o scrie Stelian Ţurlea e o mărturie exactă, credibilă, despre anii noştri."
George Arion

virtual-project.eu

ieşi din viaţa mea!
STELIAN ŢURLEA

Patru prietene și foste colege de școală, caractere diferite, abia intrate în viață, înfruntă dificultățile unei lumi tulburi, în criză, la care nu se așteptau. Una lucrează la o revistă *on line* pentru femei, a doua e operatoare la un *call center,* a treia lucrează la un atelier de decorațiuni și se apucă de pictură, a patra e bibliotecară și creatoare de modă. Mai nimic din ceea ce își doresc de la viață nu li se împlinește. Singura care se mărită și naște o fetiță este operatoarea la *call center,* dar și ea află în foarte scurt timp că viața maritală nu e ce își închipuise. Iar peste toate, mai e implicată și într-un accident cumplit…

Stelian Țurlea
Ieși din viața mea!

Stelian Țurlea – 2015
CRIME SCENE PRESS, 2015 pentru această ediție.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
ȚURLEA, STELIAN
Ieși din viața mea! / Stelian Țurlea. – București: Crime Scene Press, 2015
ISBN 978-606-93958-3-7

821.135.1-31

Coperta colecției: ALEXANDRA BARDAN
Redactor: ALEXANDRU ARION
Corectura: MANUELA ARION
Tehnoredactor: LAURA TIBĂR
Bun de tipar: octombrie 2015
Tipărit în România, FED PRINT

Carte apărută cu sprijinul Fundației *Premiile Flacăra*

Stelian Țurlea

Ieși din viața mea!

– 2015 –

Născut la 6 ianuarie 1946, Stelian Țurlea a urmat studii de filologie (1968) și filosofie (1976), la București, a fost aproape trei decenii redactor de politică externă (revista „Lumea”), a condus, după 1989, revistele „Lumea”, „Zig-Zag”, apoi ziarul „Meridian”, după care a lucrat în televiziune, ca șef al departamentului de știri al Antenei 1. Între 1996 și 2014 a lucrat la ProTV ca director editorial din 2000 este și editor senior al „Ziarului de duminică”.

Este autor a douăzeci de romane, zece cărți de publicistică, nouă cărți pentru copii și două traduceri. A îngrijit șase albume (unul în trei volume despre Bucureștii în vremea lui Carol I; un altul despre lucrările publice în vremea lui Carol I; Palatul Patriarhiei; Palatul Regal; Cronica restaurării Palatului vechi B.N.R.; Centrul istoric bancar-financiar al Bucureștilor).

A primit Premiul Uniunii Scriitorilor pentru literatură pentru copii (2003), Premiul Asociației Editorilor din România pentru literatură pentru copii (2005), Premiul Special al Uniunii Scriitorilor (2006), Premiul Asociaților Scriitorilor din București (2007), Premiul „Flacăra” pentru literatură (2011). A fost nominalizat la Premiul Uniunii Scriitorilor pentru literatură pentru copii în 2000 și Premiul AER pentru roman în 2003.

Get out of my life, I beg you to go now
For I can no longer stand your face
You're cold as ice and so frustrated
Now I get on my feet again
There's nothing more to say
BZN – Dance, dance

Prolog

Explozia mașinii care a luat foc în râpă a cutremurat toată valea. Femeia care servea la barul bodegii de la marginea drumului a ieșit înspăimântată să vadă ce se întâmplă. S-au repezit în urma ei, împleticindu-se ușor, cei doi mușterii care trăncăniseră până atunci cu berile în față. Pe buza râpei ședea, căzută în genunchi, tânăra care ieșise mai devreme val-vârtej din bodegă, cu lacrimile curgându-i șiroaie și urlând din toți rărunchii. Tot spre mașina în flăcări, ciucit pe buza râpei, se uita curios un copilandru trimis nimeni nu știa de cine cu caprele la păscut. Acestea se răspândiseră în toată râpa, rupând vlăstarii verzi.

Femeia care servea la barul bodegii a sunat la 112. Se bâlbâia, nu prea știa ce să spună, doar că fusese o explozie cumplită. Habar n-avea dacă e vreun rănit, a mai zis, când i s-au pus întrebări de la capătul firului. Simțea că vorbește cu o autoritate și o apucase tremurul, în viața ei nu vorbise cu o autoritate, nici măcar cu primarul când trecea înainte de alegeri să-l cunoască lumea, cei care-l însoțeau cereau țuica, nu el. Când și-a amintit, de emoție a închis telefonul, poate la capătul firului era un fel de primar și nu voia să aibă de-a face cu el. Cei de la capătul firului încă mai întrebau când le-a trântit telefonul în nas. Dar tot au trimis pe cineva.

După vreo jumătate de oră a sosit un echipaj de poliție. Nicio ambulanță, femeia de la barul bodegii nu vorbise de răniți și victime.

Polițiștii au găsit-o pe marginea prăpastiei pe tânăra în blugi prespălați, cu pălăriuță fistichie pe cap, albă, cu buline roșii ca niște cireșe și fluturi albaștri, hohotind întruna și spunând cu un glas sfârșit de atâta plânset:

— Copilașul meu, copilașul meu!

Era în stare de șoc, nu reușea să-și îngaime numele, nici să spună ce căuta acolo și ce se întâmplase. Polițiștii au bănuit că era posesoarea mașinii care ardea în prăpastie.

Femeia de la bar le-a confirmat că intrase în bodegă și întrebase de o budă, în care s-a închis imediat. Nu

putea spune cât a stat acolo, dar nu credea să fi stat mult, cât îi trebuie unei femei să se ușureze? I-a plăcut să adauge, spre stânjeneala polițiștilor: mai ales acuma, vara, când n-ai multe țoale pe tine…

Deși sărea în ochi că asta făcuse, polițiștii au întrebat-o pe tânără dacă ea oprise într-adevăr la bar. N-au primit drept răspuns decât aceeași lamentare despre copilaș. Unul dintre polițiști, cel care observase culorile pălăriuței și ținuse să le consemneze în raport, a zâmbit strâmb:

— Își plânge mașina.

Erau convinși că, în graba de a ajunge la toaletă, tânăra nu-și asigurase bine automobilul care o luase la vale și se prăvălise în prăpastie. Pentru ei devenea doar o treabă de rutină.

Au chemat pompierii.

La vreo oră după ce au apărut, aceștia au stins incendiul. După alte două sau trei ore, au ridicat mașina arsă pe marginea drumului. Au descoperit cu groază pe bancheta din spate un trup mic, calcinat. Nu mai era vorba de un simplu accident.

Tânăra continua să-și plângă copilașul. Nu s-a împotrivit nici când au dus-o la prima secție de poliție, nici arestării. Era ca drogată. Mai multe zile la rând n-a fost în stare să spună ce se întâmplase. Au aflat cum o cheamă doar din actele îngrămădite în geantă, ea îi privea cu ochii goi când era întrebată. Primele vorbe deslușite au fost:

— Mi-am ucis copilul!

Expertiza a lămurit că automobilul nu fusese asigurat, pornise la vale și s-a prăbușit în prăpastie. Tânăra nu-și amintea nimic. A fost de acord cu concluziile experților. Dacă ei spuneau că părăsise mașina fără s-o bage măcar în viteză, grăbită să găsească o toaletă, fără doar și poate așa făcuse. Nu-i putea contrazice. Femeia care servea la bar confirma graba tinerei. Cei doi obișnuiți ai crâșmei au spus și ei, tot cu limbile împleticite, că maeștrii experți au întru totul dreptate. Așa văzuseră și ei. De fapt, niciunul nu-și amintea nimic, nici explozia, nici că ieșiseră să privească tâmp cum arde mașina, nici că fusese de față vreo tânără, doar că se întorseseră spre femeia de la bar.

— Nu ne mai aduci și nouă niște beri să ne stingem focul?

Au râs în hohote de gluma reușită.

Dar nici măcar hohotele nu le mai țineau minte. Ținea minte femeia de la bar, iar dacă ea spunea asta, pentru ei doi însemna că așa se întâmplase, femeia de la bar era pâinea și cuțitul, adică sticla și paharul, n-ar fi contrazis-o nici în ruptul capului.

Pe puștiul care păzea caprele nu l-a întrebat nimeni nimic. Polițiștii sosiți primii la fața locului nici nu-l trecuseră în raport, știau părerea lumii că-i cam tembel și nu scoți mare lucru de la el. Polițiștii erau de-ai locului și puteau băga mâna-n foc că gura satului avea dreptate. Raportul a fost și el scris mai târziu, după ce se întorseseră la sediu, mâncaseră și se uitaseră la un meci, se făcuse aproape seară, dar erau siguri că nu-i grăbea nimeni și nici nu aveau mare lucru de spus. Rutină. Arestata fusese dusă la oraș și ei nu mai aveau nicio treabă cu cazul.

Procesul a durat foarte puțin. Procurorul a enunțat cu vehemență faptele: inculpata se face vinovată de neglijență și de crimă. A oprit automobilul în pantă pentru nevoi personale, în fața bodegii de la marginea dinspre munte a satului Peștera, lângă Moeciu. Nu l-a asigurat cum trebuie. Procurorul a desenat o schemă clară, care arăta cum se desfășuraseră lucrurile. Pe bancheta din spate dormea fetița ei. Un copil de un an și jumătate a ars de viu din neglijența mamei. Era nevoie de o pedeapsă aspră și exemplară.

Denisa Țone a admis că e vinovată. N-a cerut clemență, i-a interzis avocatului angajat de soțul ei s-o apere, să vorbească de circumstanțe atenuante. Cei prezenți în sală, majoritatea veniți pentru un proces complicat de delapidare care abia urma, au fost convinși că tânăra vrea să se sfârșească totul mai repede și să ajungă la închisoare. Chiar și judecătoarei i se părea că tânăra cere pedeapsa maximă și a fost tentată s-o pronunțe. I-a pus câteva întrebări la care a primit răspunsuri monosilabice. N-avea rost să-i mai prelungească agonia. A pus capăt procesului dând o sentință de cinci ani. Putea mai mult.

Ziarista care se afla în sală a relatat a doua zi în fițuica ei de scandai că pedeapsa fusese blândă, rareori

întâlnești o mamă atât de denaturată. Ziarista o văzuse pentru prima oară pe Denisa Țone și a fost până și ea uimită citindu-și articolul plin de amănunte tembele din viața dezordonată a condamnatei care umblase din bărbat în bărbat. Habar n-avea dacă așa fusese, ea nu mai scrisese niciun cuvânt despre isprăvile care se înșirau condamnând-o, dar și-a zis că serviciile de documentare ale ziarului fuseseră mult mai informate, iar redactorul responsabil știa ce face, a ridicat din umeri, a uitat și a plecat la altă sală de tribunal pentru știrea din ziua următoare.

La câteva ore după încheierea procesului, Denisa Țone era dusă la închisoarea de femei de la Târgșor. La plecarea spre închisoare, alte două reporterițe cu camere de luat vederi pe care era inscripționat *Acasă TV* insistau cu întrebări despre cum se simte fără fetița ei, dacă a premeditat totul, dacă are de gând să facă recurs. Denisa Țone n-a scos o vorbă.

— De ce sunteți atât de insensibilă? a strigat una dintre reporterițe.

Denisa

1.

Era o dimineață fără vreo scamă de nor, aerul cald încă nu devenise fierbinte, pe creasta pe care se plimba adia un vânticel care aducea miresme amețitoare de miere, sunătoare și fân. În josul fânețelor care coboară abrupt e Șimon, un sat șnur, de o parte și alta a văii săpate de pârâul șerpuitor, un șir deluros de case croșetate pe cinci kilometri din șoseaua națională până în rezervația prin care urci spre Vârful Omu. A fost la Omu o singură dată, când era mică, nu mai ține minte nimic. Ține minte însă că șirul de case era foarte rar, cu zece ani în urmă, când venise prima oară la Șimon, și i s-a spus că fusese și mai rar cu două decenii în urmă, când se schimbase regimul, acum păreau puzderie, multe neterminate, se bulucise criza peste ele. De pe culmea pe care a urcat, o copleșește, într-o parte, priveliștea crestelor zimțate ale Pietrei Craiului, mai tot timpul anului înzăpezite, în cealaltă – Bucegii, cu Vârful Colții Țapului, cel mai aproape. Nu vede casa în care stau, în apropierea panglicii de asfalt a șoselei șerpuite pe malul pârâului, e ascunsă probabil de pâlcurile de copaci crescuți din loc în loc pe pantele abrupte. Pe fâneața dintre copacii rari pasc două vaci bălțate, parc-ar fi în Elveția.

Alex și Andrei mergeau leneș înaintea ei, dar încă nu știa că-i cheamă Alex și Andrei, i-a zărit de departe, o clipă s-a gândit să se întoarcă din drum, dar și-a luat inima în dinți și a întins pasul, ce-i puteau face? Fusese învățată să se ferească de străini, mai ales în locuri pustii și departe de lume ca acesta, și auzise de cazuri fără număr de violuri și violențe. Dar bărbații din fața ei nu păreau disperați să facă rău cuiva, mai degrabă iubitori de munte plecați să admire peisajul. Nu că ar fi știut ea mare lucru despre cei disperați să facă rău, dar cineva care poartă în lehamite un rucsăcel de copil în spate sigur nu e pus pe rele. De la distanță păreau mai degrabă niște tineri care de-abia sfârșiseră școala. E adevărat, ceva mai

purii. Cât i-a trebuit să-i ajungă repede din urmă, i-a analizat atent, îmbrăcați în haine de oraș, pantofi de sport, nu bocanci de munte, pantaloni scurți kaki, bluze de bumbac cu mâneci până sub cot și inscripții străine pe spate, capetele descoperite, se diferențiau vizibil, dar păreau și să aibă ceva în comun, Denisa ar fi fost pe cale să spună că erau frați. Din spate, doar staturile difereau, unul înalt, ca un copac tânăr, celălalt mai degrabă îndesat și mușchiulos, un sportiv.

Cel îndesat a răspuns primul întrebării ei dacă mai e mult până la schitul Balaban.

— Un sfert de oră de mers ușor, să privești și munții în același timp.

Îi zâmbea cu subînțeles, sau așa i s-a părut Denisei. Nu i-a plăcut și a simțit un imbold să iuțească pașii.

Și atunci celălalt, Alex, încă nu știa că-l cheamă Alex, a întrebat-o cu o voce de catifea, privind-o fără să clipească:

— Sper că nu te călugărești?

Privirea de un albastru deschis a sfredelit-o până în stomac, dar tot a avut puterea să răspundă:

— De ce m-aș călugări?

— Dintr-o mie de motive. De pildă, că nu ne cunoști pe noi. Dar ar fi mare păcat, acum, că ne-ai întâlnit.

De data asta nu i-a mai răspuns. A pornit vioi spre schit, lăsându-i în urmă. Nu s-au luat după ea, au rămas în ritmul lor de hălăduială fără griji. Foarte repede vocile li s-au pierdut în urmă.

N-a întors capul nicio clipă și i-a uitat curând. Biserica schitului la care a ajuns în scurt timp era închisă, din chiliile aflate la oarecare depărtare, dincolo de un gard de scânduri înnegrite de vopsea și de vreme nu se zărea nicio mișcare. Nu vedea nicio poartă. I s-a părut ridicol să sară gardul și să bată la vreo ușă. N-avea pe cine să întrebe de prietena ei. Nici numele de călugăriță nu i-l știa. Nu știa nici măcar în ce an se călugărise.

Pe drumul prăfuit nu era nimeni.

Aerul începea să frigă.

A privit o vreme iarba din curtea bisericii, de un verde intens, tunsă scurt, și rândurile îngrijite de flori roșii. Și-a dat seama că venise aiurea. O să-și caute altă

dată prietena de școală. Iar mai înainte o să afle amănunte. A pornit înapoi.

— Nu te-ai călugărit, a întâmpinat-o, după câteva sute de metri, Alex, pe care încă nu știa că-l cheamă Alex. Asta mă bucură.

Mergeau agale amândoi.

— Nu-l lua în seamă, așa spune oricărei femei frumoase.

Fără să vrea, Denisa a roșit.

— N-ai de ce să roșești, i-au zis ochii albaștri. Chiar ești frumoasă.

Nu știa ce să răspundă, nu-și găsea vorbele, își simțea capul gol. În clipa în care îi depășea pe drumul de înapoiere, Andrei, încă neștiutul după nume, a spus:

— Dacă te întorci în sat și n-ai nimic împotrivă, te putem însoți.

Și-a scormonit mintea să găsească ceva împotrivă, dar n-a dat decât peste vorbe de complezență cu care s-ar fi făcut de râs. Pur și simplu a iuțit pasul, dându-le impresia că se grăbește, fără să răspundă, și ei au rămas în urmă. Îl auzi pe unul dintre ei mormăind:

— Nu-i place de noi și fuge.

— Nu fug! le strigă din mers. Pur și simplu am treabă!

Venise cu câteva zile în urmă, împreună cu cele trei bune prietene ale ei, trăseseră la o pensiune cochetă, cu etaj și mansardă, vedere spre munte și o pajiște în fața intrării, cu iarba netunsă, cu leagăn și chioșc în curte. O alee de pietriș alb lega strada de casă. Toate patru împărțeau cele două camere ale etajului, în sufrageria imensă dintre ele mâncau pe jumătate din masa uriașă acoperită cu o pânză cu pătrățele albe și albastre, cealaltă jumătate o ocupase Angela cu planșe pregătite pentru desen. Dar după ce așezase planșele se oprise, nu părea să se sinchisească să schițeze nici măcar două linii. Sau se gândea cum să le tragă. Un mobilier minimalist umplea încăperile, holul avea fixate pe pereți trofee gălbui de cerb, covoare înflorate se întindeau peste tot, la ferestre perdele grele înflorate și ele, dar camerele erau luminate de tablouri cu rame aurite și peisaje ale locului, în care domina verdele.

Se făcuse și mai cald. A aruncat florile de câmp culese de pe deal peste planșele goale, cât să caute o

vază. A coborât la parter, a scotocit în bucătărie, a găsit una potrivită, a urcat și a îndesat florile, după ce le-a tăiat cozile, să le aducă la dimensiuni egale. Le-a potrivit până au format o pălărie rotundă, ca de ciupercă. A ajuns o tipicară, nu trebuie să-i atragă nimeni atenția, știe. E tipicară și maniacă a curățeniei. Suferă când găsește praf sub veioză sau când nu-și schimbă chiloții de două ori pe zi. Își duce tot la două zile rufele proaspăt spălate la uscătoria blocului, la ultimul etaj, șosete, bluze, fuste, cămăși de noapte, cearceafuri în care n-a dormit mai mult de două ori, e acolo o fată care notează totul într-un carnet, pentru plata la sfârșitul lunii, așa au stabilit locatarii, zâmbește și e convinsă că Denisa face orgii, altfel de ce ar căra saci de rufe? a întrebat-o într-o zi:

nimic bărbătesc?

nu, a răspuns Denisa sec. Ar trebui?

Fata a privit-o pe sub breton, zâmbind în continuare:

— Mă gândeam doar că, la cât de frumoasă sunteți…

Dar n-a terminat ce voia să spună, intrase o clientă nouă, cu un coș uriaș, a doua zi când s-a dus să-și ia lenjeria și să lase o nouă sacoșă cu rufe fata a roșit fâstâcită, dar n-a mai spus o vorbă. Cine știe ce-o fi în mintea ei, și-a zis Denisa.

Camera vilei în care a intrat să-și schimbe tricoul transpirat pe munte mirosea puternic a șampon.

Pe terasa cât o încăpere, Tabita ședea ghemuită într-un scaun pliant cu un prosop gros înfășurat strâns în jurul capului, pe sub marginile căruia se răzvrăteau două șuvițe roșcate cârlionțate. Ani la rând și le ondulase cu un drot de pe vremea bunicii, până își fripsese într-o dimineață degetele și de atunci le lăsase rebele și încântătoare. Denisa bănuia că mai degrabă își pârlise părul și de atunci și-l vopsea mereu roșcat își desena cu ojă unghiile picioarelor, concentrată, cu un genunchi adus lângă ureche și vârful limbii apăsând buza de jos. Halatul de baie pufos se desfăcuse larg, dezvelindu-i sânii grei. Denisa observă că e goală. Pielea îi strălucea de loțiuni parfumate și creme hidratante.

— Nu răcești? întrebă.

— Nicio șansă!

— Unde-s celelalte?

— Dorm.

— La miezul zilei?

— Claudette a ieșit să bea apă, spuse Tabita, fără să ridice privirile. A zis că vor să doarmă la greu. Nici n-ar avea ce face în pustietatea asta.

— Să umble pe dealuri.

— Nu-s nebune ca tine.

Roșul cu care își vopsește unghiile e ca sângele. Prea violent, după gustul Denisei. Când termină cu oja, își întinde picioarele pe balustradă și-și masează pulpele. Frumoase, ca o sticlă de lampă delicată. Dar albe ca laptele. Se admiră îndelung. Halatul i-a căzut cu totul de o parte și de alta a scaunului, dezvelind-o. E complet goală, dar n-are cine s-o vadă în afara Denisei. Oricum, îi place să fie privită. Denisa a văzut-o de nenumărate ori mergând goală prin casă. Tabita nu e nici pe departe atât de drăguță pe cât somnoroasele din camera cealaltă, dar știe să învârtă capetele. Femei și bărbați deopotrivă. Spre deosebire de ea, Denisa nu se crede nici măcar drăguță. Tabita are un succes nebun, parcă fără efort. Își schimbă iubiții ca pe chiloți, ea o spune. Îi place să șocheze prin tot ce face, mai ales cum se îmbracă. Sau cum nu se îmbracă. Vrea să aibă haine puține pe ea, să poată rămâne cât mai repede cum a lăsat-o Dumnezeu, dacă e nevoie. Îi plac teribil paradele de modă, participă la toate, nu pe podium, deși e convinsă că le-ar da clasă fandositelor care-și fâțâie fundul și-și încrucișează picioarele prezentând colecții obosite. Toți o spun. Creatorii de modă o curtează pentru că le dă idei. Denisa presupune că n-o face dezinteresat, dar chiar nu e treaba ei. Ar fi trebuit să se facă și ea creatoare de modă, nu bibliotecară. Măcar la biblioteca la care a ajuns, imensă cât un palat, aleargă de la o secție la alta cu trotineta, altfel ar fi vai de picioarele ei. Își croiește singură hainele, din cupoane atât de mici că vânzătorii sunt gata să i le dea și gratis, numai să-i scape de ele, oricum nu le mai cumpără nimeni și se prăfuiesc îndesate pe rafturi. Când îi vezi hainele prima oară ți se par petice cusute între ele, dar sare în ochi armonia, o opresc femeile pe stradă s-o întrebe de unde a cumpărat minunăția de fustă sau de rochie, ea râde.

Denisa ridică din umeri, intră în cameră și caută o carte.

— Doar nu te-ai ofuscat iar că stau așa? o auzi întrebând pe Tabita.

— Ei, asta-i! i-a strigat. Vin și eu îndată. Vreau să citesc ceva.

Un roman pe care și l-a cumpărat la benzinărie, când au alimentat, a atras-o coperta, o reproducere după un tablou celebru din Renaștere, cu o femeie frumoasă care se admiră în oglindă, nu știe nimic despre autor, coperta a patra îi dezvăluie că e o poveste despre un amor nefericit, se gândește că unul dintre eroi sigur trădează, altfel n-ar fi avut niciun rost ca autorul să mai scrie cartea, speră s-o surprindă și să n-o dezamăgească. Primele pagini o prind. Descoperă că toate se petrec în zilele noastre, o lume care începe s-o fascineze.

E atâta liniște incredibilă, că ar citi toată ziua. Aude cum foșnesc frunzele. O mașină fâșâie în viteză pe șosea, are sigur toba de eșapament defectă, face un zgomot asurzitor, dar se îndepărtează repede. Se aude din nou susurul pârâului, aproape adormitor. De departe răsună cântece ardelenești difuzate de un post de radio și vagul lor ecou pe dealuri. Mai aproape, un măgar se trezește să icnească cu pasiune și încetează la fel de brusc.

Denisa nu apucă să citească prea mult. Claudette s-a trezit, a apărut în pragul ușii, le întreabă dacă vor cafea. E în pijama și nemachiată, dar tot frumoasă.

— Nu, mulțumesc, spune Denisa.

— Eu vreau, zice Tabita. Mare și tare.

— Mereu le vrei mari și tari, îi aruncă peste umăr Claudette.

Întotdeauna dialogul dintre ele e plin de insinuări sexuale, Denisa ar fi trebuit să se obișnuiască, dar tresare de fiecare dată.

— Vezi c-o sperii pe copilă, spune Tabita.

Copila este Denisa. Sunt toate patru de-o seamă, au fost pe vremuri colege de școală, pornite pe drumuri diferite, dar se văd cât de des pot și de fiecare dată Denisa e copila, cea care trebuie instruită cum să intre în viață. N-a avut nici măcar un iubit. O tot întreabă dacă nu e straniu să nu ai măcar un iubit, nici nu-și mai pot imagina cum este fără. Ea ridică din umeri, a încetat demult să le răspundă.

Acum și-au adus toate trei câte un scaun pliant, de o parte și de alta a Tabitei, și sorb din ceștile mari de cafea

aburindă. Angela a apărut în balerinii jerpeliți de care nu se desparte și într-un tricou decolorat cu inscripții sfidătoare, plin de urme străvechi de vopsea, lung cât o cămașă, îi acoperă începutul pulpelor arămii, cu părul foarte scurt vâlvoi, arată demențial, și-a aprins o papiroasă, e singura dintre ele care fumează și încă la greu. Degeaba i-au spus ca măcar la munte să lase țigările. Singura despre care Denisa știe foarte puține, nu li se confesează niciodată. Singura atât de frumoasă, că nu e lună să nu insiste vreo revistă glossy ori pentru bărbați să-i pună poza pe copertă și să-i facă un pictorial. Din câte știu ele, i-a refuzat pe toți. Măcar pentru fața asta prea frumoasă, renunță la țigări! Angela ridică din umeri.

Una dintre ele a dat drumul unui casetofon și se aude un glas inconfundabil, Sarah Brightman. Denisa înlemnește, prietenele ei chiar îi fac o surpriză. E singura dintre ele înnebunită după genul ăsta de muzică, cu ani în urmă când Sarah Brightman a venit la București s-a dat peste cap s-o asculte, dar a ajuns prea târziu în Piața enormă a Constituției în care concerta, a rămas pierdută într-o margine de unde nu vedea nimic din sclipirile de pe scenă, abia auzea, o enervau cumplit hlizelile unor puștani înghesuiți în preajmă care jucau bâza și tot strigau să mai cânte din Queen, o durea gâtul de cât se săltase pe vârfuri să zărească ceva peste capetele celor din față, s-a-ntors acasă cu ochii în lacrimi, dar a fost fericită câteva seri la rând. Toate trei zâmbesc complice, ar fi inutil să le întrebe a cui a fost ideea. A fost și gata! Se repede să le îmbrățișeze pe rând.

— Fără sentimentalisme nu se poate? spune Tabita.

Angela ține ritmul cu degetele lungi cu urme ale vopselurilor zilelor trecute. Mai mereu Angela are degetele mânjite, în atelierul de decorațiuni unde lucrează folosește vopseluri puternice, nu-i pasă că e plină de pete, cine o place, trebuie s-o placă și așa. Niciuna dintre ele nu știe dac-o place cineva. Dar sigur se-ntâmplă, odată dispare ore sau zile întregi și niciuna n-are habar. Nu le-a spus niciodată.

— Dacă stau toată ziua-n pijama e vreo problemă? întreabă pe neașteptate Claudette. N-am chef să mă schimb.

— Stai cum vrei, zice Tabita, înainte ca Denisa să protesteze.

Denisa știe că, dacă una singură dintre ele rămâne în pijama, s-a dus ziua de plimbări pe munte, or să lenevească până la apus. Dar ar protesta degeaba, stabiliseră dinainte să plece că fiecare va face ce-i va trece prin cap. Denisa se mai gândește că ar mai fi o scăpare, pijamaua e un șort și un tricou, cu nimic pe dedesubt, nici chiloți, nici sutien, dar cine observă, ar putea ieși în lume chiar și așa, pe vremea asta fierbinte. Se mai gândește că, plictisită, Claudette o să iasă la plimbare în șort. Până la urmă.

Claudette e intelectuala grupului, cea mai deșteaptă persoană pe care o cunosc toate trei. Pe vremuri, când încă erau studente, își propusese să le lumineze mintea și ele acceptaseră amuzate. Le cerea să citească o carte anume, de obicei un roman, se întâlneau după o săptămână și discutau despre cum le-ar putea cartea respectivă schimba viața și în timpul ăsta goleau o sticlă de vin. Spuneau ce le trecea prin cap, aiureli cu carul, dar după o vreme au înțeles cât de abil conducea Claudette discuția și cum de la subiectul cărții treceau la ce se întâmpla cu ele și chiar se alegeau cu ceva despre dificultățile vieții de zi cu zi. Își propuseseră doar să evite dulcegăriile sentimentale. Puseseră capăt brusc grupului de lectură după vreo optsprezece luni, când Denisa apăruse plânsă spunându-le că nu poate citi cartea săptămânii, pentru că prea se potrivesc toate cu ce i se întâmplase ei, tatăl eroinei fugise în lume și mama tocmai se îmbolnăvise de cancer. A bufnit-o plânsul din nou. Erau în camera de cămin a Angelei, colocatara plecase la părinți, în provincie. Angela s-a ridicat imediat, spunându-i că știe ce e durerea, a luat-o de după umeri și a condus-o la fereastra în dreptul căreia se zbăteau ramurile unui carpen și pe cer se înnodau nori de furtună și i-a zis:

privește, doar privește!

Și au rămas vreo zece minute nemișcate în cadrul ferestrei urmărind cum se fugăreau norii și frunzele care se zbăteau, și li s-a părut și celorlalte, care înțepeniseră pe scaun și pe marginea unuia dintre paturi că asistă la o facere a lumii, dificilă, anevoioasă, cu dureri, ce li se înfățișa numai lor și după ce Angela și Denisa au plecat

de la fereastră, au discutat o seară întreagă despre Dumnezeu, contrazicându-se una pe alta, ca de obicei, dar la sfârșit Claudette nu le-a mai cerut să citească nimic, de parcă se sfârșiseră cărțile lumii.

Acum Claudette lucrează la o revistă online. O chestie literară. Pentru femei. Când a auzit, Denisa a jurat să n-o deschidă vreodată. Își închipuia că va da numai peste texte semnate de fel și fel de frustrate, sau peste sfaturi despre cum să-ți îmbunătățești viața sexuală și să ajungi mai repede la orgasm, și nelipsitele reclame la creme cu extract de nu-știu-ce pentru masajul de dimineață, din cursul zilei, de seară, dinainte și după ce ți-o tragi cu unul.

— În viața mea n-am să public reclame despre creme ca să ți-o tragi cu unul! a protestat Claudette.

— De parcă ai fi tu șefa! Dacă se caută, le bagi. Nu te mai întreabă nimeni.

— De unde știi, dacă tot nu te uiți?

— Poate-o fi propagandă pentru egalitatea femeilor. Altă aiureală!

— Trebuie și asta!

N-ar fi trebuit să se teamă, de mai bine de un an Claudette are un blog tot cu chestiuni femeiești, sau așa își imaginează ele când văd comentariile textelor semnate doar de femei, vorbește în blogul ăla de câte-n lună și-n stele, modă, trenduri, povești de iubire, egalitate, își spune părerea despre cărți abia apărute, le-a șocat pe toate când scria despre violența conjugală, n-au îndrăznit să întrebe de unde știe ea despre violența conjugală, dar erau de acord cu absolut tot ce spunea.

Discutaseră despre revista online la un fast-food, cu luni în urmă, când Claudette le anunțase mândră că a fost angajată. Dăduse mai multe teste la care niciuna dintre ele n-ar fi făcut față. O admirau. Dar oricum nu-și doreau să lucreze la vreo revistă. Mai ales nu la aceea, condusă de o scorpie a dracului, care le cere subalternelor să nu întârzie un minut și le sună în miez de noapte să le reamintească ce au de scris. Lasă-mă cucoană, în pace, acum dorm sau mă fut! Una nu i-a strigat asta. Claudette se știa inteligentă, o apuca furia când întâlnea bărbați neinteresați de inteligența femeilor, îi găsești pe toate drumurile. Era încântată că șeful ei era o femeie, chiar și a dracului, era convinsă că doar pe calea asta o să

reușească în viață, îi înghițea toate hachițele. De fapt, credeau ele, n-apucase să i le cunoască pe toate.

La fast-food mâncau o dată pe săptămână, când se întâlneau să-și dea raportul una alteia despre tot ce mai făcuseră, cum stabiliseră cu ani în urmă. Li se părea că își continuă „grupul de lectură” sau „discuția despre cărți” din studenție și simțeau că aparțin unui grup select. Nu le păsa de reclama negativă de care erau pline ziarele în legătură cu fast-food-urile, hipercalorii, glutamat, șunculițe pe șolduri și colăcei pe burtici. Era prilejul să se vadă și să-și spună ce le mai trecuse prin cap. Întâia oară când se întâlniseră, se nimerise ca uneia să-i fie foame, s-au oprit la prima terasă ieșită în cale și au stabilit ca locul de întâlnire să rămână același mereu. Nici nu le trecuse prin cap să-l schimbe.

— Ca să știți, le spusese Claudette, umplându-și gura cu o bucată enormă de hamburger, de-abia mai putea vorbi, am o rubrică de sfaturi. Dialoghez cu cititoarele și răspund la tot felul de întrebări.

— De unde știi tu să răspunzi?

— Le spun ce-mi trece prin cap.

— Inclusiv despre sex? întrebase Tabita.

— Mai ales.

— Și ele or fi încântate…

— Află!

În loc să le ofere amănunte despre revistă, Claudette întrebă:

— Mai luăm unul?

— Ești nebună? Vrei să mă fac cât vaca? strigă disperată Tabita.

— Nu-mi pasă, spuse Claudette. Tot ce mănânc ard, nu se pune nimic pe mine. Sau dacă se pune ceva, mi-o trag cu unul și dau totul jos.

Tabita răsese cu gura până la urechi.

— Suntem surori! zisese.

Începuse să facă șunci, dar n-a rezistat să-și mai ia și ea un hamburger.

— Așa mă place. Zice că-i bine să aibă pe ce pune mâna, nu ca știucile schilave.

Denisa și Angela erau știuci schilave, le spusese nu o dată. Amândouă se uitau cu oroare cum celelalte se îndopau. Niciuna nu înțelegea cum dădea Tabita numai peste bărbați care o voiau durdulie. Despre cel dinainte

spusese la fel. Le povestea totul. Dar nu era nevoie să le povestească prea mult, îl vedeau și ele, vlăjgan înalt de un metru nouăzeci, cu tendință să ajungă lat, uriaș și cu burtă, oricât își strângea cureaua lată, cu părul înfoiat pieptănat pe spate, ca în interbelic, cum văzuseră în filme,

Errol Flynn, a strigat una,

ce Errol Flynn visezi, dragă?, Errol n-avea părul pe spate, aduce leit cu Moscopol, e și țigănos ca ăla,

sprâncene stufoase care se uneau deasupra ochilor ca un paravan, fălci înguste și pete roșii pe fața unsuroasă, dinți neverosimil de albi, de actor, îl bănuiau că și-i pusese pe ascuns, întotdeauna în costum marsala cu dungulițe subțiri, ca orice om de afaceri respectabil, ar fi fost ușor să se spună că era eleganța în persoană, proaspăt bărbierit mereu, o făcea de două ori pe zi, nu suporta să-i crească părul pe obraji, bărbie și gușă. De fiecare dată când îl contrazicea cineva, petele din obraji i se înroșeau de parcă ar fi avut o boală contagioasă, dar se stăpânea de minune să înjure sau să dea cu pumnul cum părea să dorească. Ele au rămas înlemnite când Tabita le-a spus că pe restul trupului avea păduri de păr, nu mai puțin de un minut au râs dement,

cum adică păduri de păr?

Cum v-am spus, insista Tabita.

Și atunci primul lucru care le-a venit în minte să i-l strige, toate deodată, a fost:

lasă-l!

Sunteți nebune!

Tabita nu le-a zis când îi dăduse papucii, sau cine o făcuse, dar s-a întâmplat și a fost primul dintre iubiții părăsiți despre care le-a mai vorbit o dată, îl atinsese criza, pierduse afacerea, nu mai umbla în costumele cu dungulițe și nici nu se mai bărbierea de două ori pe zi,

n-o să ne spui acuma că ți-o fi și milă de el? au apostrofat-o,

ea ofta înainte să dea pe gât două pahare cu gin, apoi încă două:

afurisitelor!

Apoi Tabita izbucnise în plâns, abia o ținuseră să nu meargă sub fereastra lui și să-i strige din stradă: Animalule! Animalule! știu că ești acolo! Plânsese o seară întreagă, băuse în neștire și o căraseră cu greu toate

trei în apartamentul ei. Unde mai rămăseseră până dimineața, înțepenite în fotolii și pe canapea, s-o păzească să nu se sinucidă.

V-am cerut eu să rămâneți cu mine? fusese replica ei când se trezise mahmură, înconjurată de trei femei nedormite. Îmi văd singură de grijă. Iar p-ăla, dacă-l întâlnesc, îl calc cu mașina!

Așa au înțeles că el îi dăduse papucii.

O vreme nu le-a mai vorbit despre vreun iubit, doar se lăuda că se apucase de jogging. Dar n-a ținut-o mai mult de două luni, în care e adevărat că slăbise vreo cinci kilograme, s-a oprit când a citit în ziare că mulți maniaci ai jogging-ului cad seceraţi și nimeni nu spune că e din cauza inimii muncite, pentru că s-a dezvoltat o industrie foarte profitabilă a fitness-ului, care îi dă în judecată pe toți care le zgândăre interesele, cum s-a și întâmplat: ziarul era plin a doua zi de părerile contrare, doar că nu-și cerea scuze pentru prostiile spuse mai înainte, însă Tabita luase hotărârea și gata. De fapt, puțin îi păsa de ce scriu ziarele, pur și simplu se săturase să alerge bezmetică cu noaptea-n cap, în timp ce lumea normală, zicea ea acuma, ședea sub plapumă. Și chiar nu-i păsa de câteva kilograme pe care le lua în plus! Nu i-a spus decât Denisei că ajunsese să alerge înainte de ivirea zorilor, când orașul era întunecos, se împiedica în crăpăturile trotuarelor, în denivelările ivite la tot pasul și în rădăcinile copacilor întinse ca niște șerpi care mistuiau adormiți, trezea haitele de câini din amorțeala nopții și se repezeau după ea, i se făcuse frică, teribil de frică, plăcerea alergatului se topea în spaima care-i îmbrobona pielea. A fost destul să se lase de jogging și peste noapte reîncepea să se dea grozavă la așternut, dar n-o întreba niciuna cum ajunsese să creadă asta, de fapt toate se dădeau grozave la așternut, în afara Denisei.

Dar criza nu-l atinsese doar pe iubitul păros. Atelierul în care lucra Angela mai avea comenzi din an în Paște și patronul se gândea să renunțe la fete, nu erau decât trei, dar tot multe, discutase cu ele, să le pregătească, Angela era convinsă că va fi prima pe listă, măcar pentru că obișnuia să nu-și țină gura și să vină cu idei care îi dădeau patronului mereu planurile peste cap. Încă n-o cuprinsese panica, dar nu era departe. Ura să treacă prin ce mai trecuse după ce renunțase la școala

unde fusese profesoară de desen. Era acolo o băbăciune care n-o plăcuse niciodată, înfumurată la culme, dând din coate să iasă în față, bârfind pe toată lumea, mai presus de toate convinsă că toate femeile din jur sunt proaste și curve, le urmărea să vadă când fac ochi dulci bărbaților. Ajunsese adjuncta directoarei, tăia și spânzura, toată lumea o disprețuia, dar rămânea înțepenită în post pentru că era competentă, doar că până și pe cei puțini care o apreciau îi făcea să intre în pământ de rușine când își dădea drumul la gură. Se părea că nu-i păsa. Angela devenise calul de bătaie cotidian, cu picioarele ei arămii până-n gât nu putea să aibă alt țel decât să-i ademenească pe bărbați, iar dacă băbăciunea n-avea dovezi, le inventa. Când a insinuat că-și ispitește elevii, toate trei, în frunte cu Claudette, i-au spus să dea dracului școala. Angela a plecat trântind ușa. Aproape un an și-a căutat de lucru. Se gândea acum că, dacă trebuie să mai treacă prin asta, foarte bine, o să caute altceva, dar piața meșterilor vopsitori era îngrozitor de îngustă.

— Uită-te pe internet, sunt `jdemii de firme care dau anunțuri de joburi, e bine să te pregătești din timp.

— Aiurea, toți sunt depășiți de situație.

— Am văzut cu ochii mei anunțuri de *call center*-uri care angajează și mai fac și training.

— Și ce să fac acolo, să răspund la telefon la toate aiurelile?

Și-a dat seama că înaintează într-un câmp minat și s-a oprit, evitând privirile Denisei.

— O fi viață ușoară, dar nu-i de mine.

— Atunci combină-te cu unul cu bani, pune-i pirostriile, toarnă-i un copil și nu mai trebuie să umbli pe internet după joburi!

— Nu-s nebună! zise cu năduf Angela, riscând să deschidă iar discuția despre măritiș.

— Chestia asta cu bărbații eu cred că e mai degrabă o treabă de antrenament, izbucnea Tabita.

Se lăsa liniște. Nu-i răspundea nimeni.

Avea obiceiul să arunce câte-o perlă care le lăsa cu gura căscată, sigur dacă i-ar fi cerut amănunte n-ar fi fost în stare să le ofere. De `jdemii de ori discuția pe tema bărbaților ducea într-o fundătură plină de tristețe, trecea prin prieteniile studențești, ceaiurile, balurile, excursiile, relațiile de durată dintre doi tipi înainte să ajungă să se

căsătorească și să fie fericiți. Cum naiba să fie fericiți într-o lume în care nimeni nu mai știa ce e fericirea? De ce naiba se scriu atâtea cărți despre cum să găsești fericirea care mai mult îți înnoadă mințile? Unde să-i găsească pe cei în stare să facă și ceva pentru ele? Era îngrozitor când ajungeau în punctul ăsta al discuției, îl evitau toate patru cât puteau. Dacă ajungeau aici, una izbucnea:

mă-sa de viață!

Alta: mai bine mă fut toată viața cu cine-mi iese-n cale!

A treia: o facem ca mama?

Niciuna nu înțelegea ce vrea să spună, se priveau perplexe, doar Denisa nu mai apuca să zică ceva, oricum nici nu știa ce să zică, celelalte izbucneau într-un cor care semăna cu un behăit: să bem, să bem, să bem, să bem și sigur niciuna nu-și mai amintea a doua zi cum sfârșise seara, erau doar durerile de cap și cearcănele.

— Cum dracu am ajuns iar la discuția aia stupidă?

— Eu cred că e tare revista aia a ta, schimbase vorba Denisa, sătulă de discuția despre bărbați.

Denisei i s-ar fi putut la fel de bine zice Pistruiata, nu s-ar fi supărat, cât timp era adevărat. Se îmbujora ușor, pistruii spălăciți deveneau și mai spălăciți, iar zâmbetul larg le cucerea până și pe ele, care se socoteau unse cu toate alifiile. Le surprinsese când apăruse în fustiță plisată, cum nu se mai purta de decenii, ea continua să le poarte și după ce-l văzuse pe primul prost căzut în limbă după picioarele ei superbe și dominatoare. Arăta de parcă nici n-ar fi terminat liceul. Atunci i-au zis copila.

— N-o lua în seamă pe Denisa. Ar fi vrut și ea să lucreze acolo.

Denisa chiar ar fi vrut. Dar era convinsă că n-o să ajungă niciodată nici la revista online, nici la vreo altă revistă. Nu știa să scrie. Nu știa să răspundă problemelor cititoarelor, era mereu copleșită de emoții. Nu știa dacă știa ceva.

Ce făcuse până acum? A fost o fată bună în ochii maică-sii, din cuvântul căreia nu ieșea, a fost fată bună în galeria de majorete improvizate a echipei de baschet a școlii, antrenorul insistase să facă și ei ca-n America, obținuse un succes nebun, prima trupă de majorete din

România, a fost fată bună în facultate, când un profesor care aducea cu Rex Harrison îi spunea că are ceva special și o tot invita serile la catedră să discute teme de doctorat care fără dubiu aveau să-i deschidă calea universitară și de care n-a scăpat decât spunându-i cu glas pierit și privirile în pământ c-o îngrozește calea universitară. Și a doua zi n-a mai fost fata bună, dar tot a terminat facultatea. Sigur a mai fost fata bună cu câteva prilejuri, dar la *call center,* unde a ajuns după ce a tras mâța de coadă luni fără număr, imberbul care a angajat-o i-a spus pe șleau că n-are nevoie de fete bune, ci de fete care să tragă. Sigur era homo! În primele zile credea că l-a prins pe Dumnezeu de-un picior, d-abia suna telefonul, avea vreme să citească până la capăt un articol de revistă, și-a adus o carte, era în al nouălea cer, convinsă c-o să citească cât nu reușise toată viața și brusc se întâmplase ceva pe piață sau își schimbase firma profilul, telefoanele zbârnâiau într-o veselie. Ai venit cu noroc, îi ziceau colegele. Ore întregi nu-și mai desprindea receptorul de ureche. Unde poate fi găsit personajul cutare sau personajul cutare, dintre șefii ei, habar n-avea, dar era obligată să-i îmbârlige pe cei care telefonau. Sau întrebări stupide pe care ea una nu le-ar fi pus în viața ei: dacă au primit produsul cutare, sau când sosește, de ce nu mai sosește, când îl trimit acasă celui care sunase, ce reducere primește dacă ia dublu, ce firmă îl mai vinde online. Denisa are în față liste cu răspunsurile pe care trebuie să se uite mereu, să nu se-ncurce, să nu greșească politica firmei, să nu-și piardă răbdarea, să-i convingă să cumpere, să nu-i lase să plece la concurență. La sfârșitul zilei e chiaună. Adică zăpăcită de-a dreptul. Nu mai știe cine i-a spus cuvântul ăsta. A căutat într-un dicționar să afle ce înseamnă. Un cuvânt căruia nici măcar nu i se cunoaște originea. Dar cine știe câte milioane de cuvinte de care ea habar n-are sunt în dicționarul ăla mai gros decât o cărămidă, ce să facă ea la o revistă? Măcar firma la care lucrează vinde produse online, nu iluzii.

Nu se plânge.

Are o slujbă.

Are niște bănuți, se descurcă.

Are cu cine să se vadă.

Nu e singură.

Dar dacă se gândește mai bine, e singură cuc. Viața ei e searbădă. În viața ei nu se întâmplă nimic. E uimită când îi aude pe cei din jur vorbind de discoteci, petreceri, excursii. Se duce rar la câte un teatru, e înspăimântată să se întoarcă la miezul nopții singură pe străzi. Detestă televizorul, numai discuții interminabile cu același personaje politice îndârjite, nu înțelege cum pot fi atât de pornite împotriva unui om sau altuia, cer socoteală de parcă ar fi jandarmi. Se îngrozește. Nu, nu se îngrozește, o apucă greața, închide televizorul. Nu vrea nici filme, toate sunt violente. La *call center* n-a ajuns ca scriitoarea aia care-și începe cartea spunând că e o doamnă și trage o înjurătură și care povestește că, tot la telefon și tot o tură întreagă, trebuia să-i excite pe nemernicii care sunau și și-o luau la labă cât vorbeau cu ea. Cu cât îi ținea mai mult la telefon, cu atât era mai bine plătită. Sau n-a ajuns încă. Măcar în cazul ei, al Denisei, lucrurile erau clare, nu implicau decât afaceri. Se întâmplase să întrebe câte unul dacă-i liberă după program, le trântea telefonul.

— O să te prindă unul într-o zi, cu picioarele astea până-n gât, și nu mai scapi!

Fugea ca dracul de tămâie de întâlniri de felul ăstora, cine știe peste iubitul căreia dintre cunoscute dădea și cădea ca proasta. Cum se întâmplase cu doi ani în urmă tot cu Tabita, a avut o aventură cu iubitul Angelei, s-a încheiat prost. Angela a aflat, a făcut scandal, l-a dat afară din casă pe bărbatul cu care ajunsese să locuiască, a făcut-o pe Tabita curvă și a jurat să-i ia și gâtul data viitoare, când se va mai întâmpla, era convinsă că, dacă se întâmplase o dată, se va mai întâmpla. Până s-au prins toate că Tabita n-avea nicio vină, căzuse de fazan, îl întâlnise la un oficiu poștal, unde ridica un pachet greu de-i ieșeau ochii din cap, o ajutase să-l ducă acasă. Cum să știe al cui iubit era, dacă Angela nu le spusese nimic și habar n-aveau niciuna de viața ei sentimentală? Tot Angela a împăcat-o, fată bună. La întâlnirea programată, care se întâmplase să fie după nici o săptămână, Angela a apărut destinsă total și primul lucru făcut a fost să întrebe:

tu ești nimfomană?

Poate, a zis Tabita.

Măcar ți-a plăcut cum și-o înfigea în tine? Că mie nu mi-a plăcut niciodată.

Au rămas toate trei siderate, simțind cum balanța se înclina în favoarea prieteniei. Au râs. Și la sfârșit cele două s-au sărutat.

N-oți fi devenit lesbiene! s-a oripilat Claudette.

Slavă Domnului, nu! Dar aș încerca, de amorul amorului, a răspuns Tabita și tuturor li s-a părut că se risipește umbra bărbatului-zâzanie, ca o stafie în zori.

Denisa e convinsă că toate patru au rămas prietene pentru că au o disponibilitate totală de a se asculta și nu se bombardează cu observații usturătoare care le-ar face să le treacă cheful să se mai vadă. Deși după un pahar de vin nu-și ascund limbile ascuțite. Întâlnirile cu cele trei prietene sunt sărbătoare pentru Denisa, le așteaptă. Se îmbibă ca un burete de ce povestesc ele. Apoi își imaginează întâmplările auzite. Nu se vede vreodată chiar în miezul acelor povești, dar i-ar plăcea să i se întâmple atâtea și ei. Când se vâră sub plapumă, după ce stinge veioza, se închipuie cu vreun bărbat în situații despre care le-a auzit povestind, dansează, îi place enorm să danseze, îl sărută, îl strânge în brațe, se excită, fac dragoste. Nu prea știe cum e și închipuirea ei se încurcă și se fâsâie. E momentul în care gândește ca Tabita, deși habar n-are cum i se întâmplă. Amețește. Se scutură brusc. Alungă imaginea, se închină și adoarme. Întotdeauna adoarme după ce se închină. Alteori îi vine să urle. Se vâră sub plapumă și plânge în hohote, nu știe de ce, nu știe cât timp, după o vreme își șterge lacrimile, se închină și adoarme.

— Care e programul pe ziua de azi? întrebă Claudette.

— Ziua a început de mult, când umblam eu pe creastă, zise Denisa.

— Tu ești anormală, eu vorbeam cu femeile astea care mai au mintea la ele. Ieșim cumva?

— Unde? se interesă Angela.

— Știi niște bărbați pe-aici? întrebă Tabita.

— Nu-ncepe… îndrăzni Denisa.

— Nici nu mă gândesc! Eu continui mereu. Aerul ăsta tare mă excită.

— Nu ești zdravănă, izbucni Claudette.

— Semănăm. D-aia suntem împreună, sforăi Tabita, admirându-și unghiile picioarelor proaspăt scăldate în sânge.

Angela stă sprijinită de balustrada terasei și pielea bronzată îi strălucește în soare. Își mijește ochii verzi și strălucitori. Denisa n-a întâlnit ochi mai strălucitori, e convinsă că, dacă ar fi bărbat, ar înota în ochii aceia până s-ar îneca, fără să-i pese. O privește cum își trece de câteva ori mâna prin părul des, tuns scurt, care îi cade franjuri pe ceafă. Întotdeauna s-a tuns scurt, aproape băiețește, îi dă un aer de șfrengar. Un șfrengar seducător. Știe și mizează pe câștigul obținut din simpatia cu care o privesc oamenii. Claudettei i se alătură și Angela, cu papiroasa în colțul gurii, îi șoptește ceva.

— Ce puneți la cale? întreabă Tabita.

— Nu vrei să știi!

— Crezi tu că nu vreau! Ieși la interval.

— Să mergem la Cheile Grădiștei, înainte să se-ntoarcă ei.

— Super!, bătu din palme Denisa.

La Cheile Grădiștei i-a plăcut întotdeauna. Acolo-i restaurantul cu un pârâiaș în interior. Iar drumul până acolo o încântă, nu sunt serpentine care s-o facă să vomite. Într-o străfulgerare își amintește cât de rău i-a fost cu trei zile înainte pe serpentinele de la Pârâul Rece, au fost nevoite să oprească să verse totul din ea într-o prăpastie.

— Stai o clipă, îi ia vorba din gură Tabita. Care *ei* să se-ntoarcă?

— Tipii care stau la mansardă.

— Vrei să spui că la mansarda noastră stau niște tipi?

E atât de uimită, că-și strânge halatul în jurul trupului și aruncă priviri în jur, să n-o fi văzut cineva.

— Și încă mișto amândoi. Au venit în zori, s-au cazat de mântuială și s-au cărat naiba știe unde. Dar i-am auzit spunând gazdei că se-ntorc la prânz.

— Și eu unde eram de habar n-am de tipii ăștia mișto?

— De unde să știu? Poate nu te treziseși. Poate erai în baie.

— Adică i-ați văzut voi care dormeați buștean?!

— Nu dormeam buștean la ora la care au venit. Răsărise soarele. Sau dormeam și ne-a trezit zgomotul, pentru că scara spre mansardă e lângă ușa noastră.

— Și-or să vină peste noi? insistă Tabita.

Niciuna n-a văzut-o vreodată atât de speriată, ceva e-n neregulă. Claudette simte că trebuie să adauge:

— De ce să vină? Stau în mansarda lor. Sau în curte.

Nu apare nimeni cât timp se schimbă toate, își trag pantaloni scurți, bluze cu mâneci scurte, se fâțâie în fața oglinzii așezându-și pălăriuțe colorate pe cap, scot mașina de sub copertină.

— Sunteți sigure că ați văzut pe cineva urcând la mansardă? întreabă Tabita.

— Un vis al naibii de material, răspunde Claudette.

Ambalează motorul și ies din curte. Denisa rămâne în urmă să închidă porțile.

2.

Singură la părinți, Denisa era convinsă că, dacă ar fi avut un frate sau o soră, viața ei ar fi urmat alt curs. Înainte de orice, ar fi avut cu cine să discute. Își adora tatăl, care i se părea cel mai nostim omuleț din jurul ei pentru că era singurul care o lua în brațe și-o arunca în aer, să vadă lumea de la înălțime, chiuia de plăcere și spaimă. Dar n-a durat mult, n-a înțeles de ce n-o mai aruncă în aer. Își găsea mereu de lucru în jurul lui, privindu-l rugătoare. Multă vreme în casă nu era decât tata, mama era la serviciu, i se spunea. Nici n-o interesa unde era mama.

Du-te și te joacă, îi spunea tata, agasat.

M-am jucat.

Fă-ți lecțiile, îi spunea mai târziu.

Le-am făcut.

Deschide televizorul.

Nu sunt desene.

Nu mai sta pe capul meu.

De ce n-am un frățior?

Foarte mică, se obișnuise să doarmă cu o lumină de veghe, dar tot au apărut visele cu monștri, tata spunea că desenele animate violente erau de vină și n-a mai avut voie să se uite la televizor. Când a încercat să deschidă televizorul fără să ceară permisiunea, a primit o palmă care i-a făcut capul să-i vâjâie o zi întreagă. N-a înțeles nimic. Jinduia după poveștile auzite din gura colegilor.

Toate văzute la televizor, niciuna citită. Își imagina, înainte să adoarmă, aventurile auzite și apăreau coșmarurile. Ca s-o liniștească, mama a venit să doarmă în pat cu ea, o noapte, două, a devenit obicei, plângea în hohote când era lăsată singură, obiceiul s-a prelungit ani la rând. Uneori avea impresia că umbra uriașă a tatălui, cât un urs, cât un copac, cât un bloc, șoptește ceva din ușă, mama se ridică și se întoarce în camera ei, dar somnul era prea adânc să se trezească s-o cheme înapoi și când reușea în cele din urmă să deschidă ochii, mama abia revenise în pat, îi auzea respirația precipitată, de parcă ar fi alergat să nu fie prinsă. Începuse școala și Denisa a surprins o discuție violentă intre părinți, tata îi reproșa mamei nopțile în care îl lasă singur,

vrei să mi-o trag cu altele? întreba,

Denisa iar nu înțelegea nimic.

Tata era un bărbat înalt, subțire, chipeș, cu părul negru lucios de parcă ar fi fost dat cu pumni de ulei de nucă, buze groase, ochi pătrunzători de un albastru de peruzea, mereu în costum, vara într-unul subțire de in alb, în cămașă doar când era foarte cald, privirile femeilor înfloreau văzându-l, sigur în alte vremuri ar fi fost fantele cartierului. Ca un miner ajuns în centrul scenei, așa și-l imagina și pe Tom Jones înainte să-l vadă în poze. Un om aspru, ar fi putut fi rău. O voință de fier, o ghiceai în trăsăturile ferme ale bărbiei, îi supunea pe toți din jur cu o vorbă hotărâtă, sigur era șef oriunde mergea. Denisa n-a știut niciodată cum l-a ales mama dintre supiranții ei, dar se vedea că era mândră cu un bărbat ca el, își dădea seama după felul în care se privea în oglindă înainte ca el să se întoarcă acasă, atentă la pieptănătură, la umbra ochilor, la sprâncenele pensate, la floarea pe care și-o prindea în rochiile vaporoase, prin care i se ghiceau formele trupului pufos. Uneori, când voia să-l dea gata pe tata, nu se despărțea de o rochie de atlaz albastru.

Când avea zece, doisprezece ani, a intrat în dormitorul părinților în după-amiaza unei duminici, neașteptându-se să dea peste maică-sa, goală, ghemuită în genunchi între picioarele păroase ale tatălui lungit pe spate în patul mare, coapsele ei zdravene pe care apăruseră broboane ca pe coaja de portocală se terminau în două fese mari, spâne, ca niște dovleci de toamnă

albicioși, despicate de o fantă păroasă, dar și mai mult au uimit-o pletele nisipii care îi săltau alert în sus și în jos între coapsele tatălui, s-a retras din ușă fără să fie observată. I-a spus prietenei celei mai bune ce văzuse fără să înțeleagă, Fifi le știa pe toate, o invidiau toate fetele că începuse să se sărute cu băieții mai mari,

i-o sugea, dragă, spuse ea, cu un aer expert.

Denisa roși, deși nu pricepuse nimic, nici nu ceru amănunte, dar era convinsă că între părinții ei se petrec lucruri de la care ea era exclusă. I-a urât, pe amândoi. N-a mai vrut să doarmă cu mama. Și cam tot atunci a deschis ochii asupra desenelor și poeziilor fără rimă din closetul școlii, o fostă clasă, împărțită la mijloc de o placă înaltă de rigips, băieții de-o parte, fetele, de alta, dar se întâmpla să-i apuce pe mulți deodată și nu mai țineau cont de separare. Desenele arătau fete schimonosite și crăcănate, cu păsărica la vedere, mare și păroasă, înconjurată de săgeți, măciuci și cuvinte obscene, pe multe nu le înțelegea, dar continua să se uite fascinată la mâzgăliturile incoerente, alăturate unor nume pe care nu le știa, despre care se anunța că sunt pregătite să facă un anume lucru. Femeia de serviciu dădea cu bidineaua cu var în fiecare dimineață, dar în chiar acea zi apăreau desene și mai strâmbe. Se întreba dacă tot atât de hidoasă era și ea, acolo jos, și, întoarsă acasă, se săpunea de zeci de ori și se freca cu un burete aspru până o ustura pielea. Se simțea mânjită, dar continua să privească fascinată desenele, de parcă îi dezvăluiau o lume interzisă, o atrăgeau cu secrete despre care nici măcar Fifi nu voia să vorbească, sau poate nu știa nici ea, ajunsese să meargă în fiecare pauză la closet, să vadă ce desene au mai apărut și era convinsă că toate fetele făceau la fel.

A întrebat-o pe mama ce însemna unul dintre acele cuvinte repetate pe pereți,

îți interzic! a strigat mama, îți interzic!

A ieșit trântind ușa, nu explicase nimic și nici Denisa nu-și repetase întrebarea.

Apoi nu s-au mai înțeles cu ea. O vreme a refuzat să mai învețe, nici ea însăși nu știa motivul, coborâse printre codașii clasei. Ore întregi nu făcea decât să privească pe fereastră cum se învârtejeau frunzele smulse de vântul puternic, vălătucii de praf ridicați în aer,

legănarea haotică a crengilor puținilor copaci din jurul blocului, intrările blocurilor vecine cu o mână de oameni zgribuliți și grăbiți. Simțea aceeași învolburare în ea însăși, nu putea să explice, era ca și cum se sfârșea lumea cu ea pierdută și singură, nimeni care să-i spună încotro să se îndrepte, ce anume să facă să nu i se mai pară totul inutil. Nimic din ce-o bucura înainte nu-i mai făcea plăcere. Tata s-a supărat cumplit, insista s-o facă doctoriță și vedea cum i se năruiau visele, a devenit violent. Într-o seară când începuse să ningă, abia întors acasă, tata a scos cureaua, dar Denisa îndura loviturile fără să crâcnească, surpriza o paralizase, urmărea cum se ridica cureaua, auzea șfichiuitul ca un sfârâit prin aer, nici măcar nu încerca să se apere, doar lacrimile îi șiroiau. Prima oară când s-a întâmplat se aflau în sufragerie și era uluită că mama privea de lângă ușă, cu mâinile împreunate sub sâni, nu schițase un gest să-i sară în ajutor, doar tresărea la fiecare lovitură. Îmbrăcase rochia de atlaz albastru, dar tata părea să n-o vadă sau rochia își pierduse puterea. A doua oară Denisa s-a împotrivit, spunându-i:

n-ai niciun drept!

tata s-a oprit o clipă, nevenindu-i să creadă, pușțoaica asta se crede mai grozavă decât el,

am toate drepturile din lume! i-a strigat, eu te-am făcut!

O lovea cu catarama peste brațe și spate, îi rămâneau gâlme și urme vinețiii pe care a doua zi le acoperea de rușine cu mâneci lungi bufante. După bătăi se prefăcea că nu s-a întâmplat nimic și continua să privească ore întregi pe fereastră, chiar și după ce se lăsa întunericul. Știa că tata plecase de acasă înjurând, o să se întoarcă beat, foarte târziu, după prima bătaie a fugit în camera ei, a deschis fereastra privind cum ninge, voia să fie acoperită de nea, să se transforme într-un sloi care să nu se mai topească până la sfârșitul lumii, să nu mai știe nimeni de ea, îi înghețaseră lacrimile pe obraji, nu-i păsa, mama a intrat s-o mângâie, a închis repede fereastra,

vrei să te îmbolnăvești și să mori?

pleacă! i-a strigat Denisa, n-ai ce căuta în camera mea,

nici măcar n-a privit-o și mama n-a mai revenit. Când tata s-a întors acasă, i-a auzit certându-se, mama îi

reproșa că a scos cureaua, dar el n-a zis nimic, a început s-o pălmuiască, Denisa era sigură că îl așteptase tot în rochia de atlaz albastru, auzea prin pereții subțiri plesnetele repetate și plânsetul ei înfundat, parcă nu se mai terminau și după o vreme plesnetele au încetat, își închipuia cum el îi smulge rochia, o sfâșie să ajungă mai repede la trupul ei gol și fierbinte, înainte s-o audă gâfâind și gemând, la fel ca în atâtea alte nopți.

Cam atunci și-a tăiat într-o dimineață părul, până aproape de rădăcină, arăta ca un băiețoi, și l-a vopsit în ape vișinii,

ești a naibii de sexy, i-a șoptit Fifi.

Apoi a făcut rost de vopsea neagră în care și-a scufundat toate hainele, le-a uscat pe balcon, umplându-l de dâre negre care nu s-au mai curățat. Luni la rând nu schimba decât bluze negre cu fuste negre, pantaloni negri, eșarfe negre. Și iar nimeni nu i-a zis nimic.

Toate au încetat la fel de brusc cum apăruseră, după vreun an și ceva, Denisei i se făcuse dor să afle, citea orice îi cădea în mână, peste noapte începuse să fluiere lecțiile, redevenise fata bună, dar tot era privită cu suspiciune, sigur ascundea ceva, loviturile de curea n-au încetat, doar se răriseră. Tata n-a mai crezut-o niciodată, nu-i vorbea, dar se vedea suspiciunea în privirile lui. Denisa se simțea mizerabil. Ar fi vrut să le spună că nu știuse ce fusese cu ea, dar nu-și găsea cuvintele și pe urmă și-a zis că un adult ar fi trebuit să înțeleagă singur și a refuzat să mai explice ceva. Se încuia în camera ei, nimeni nu trebuia să știe ce face. Își lipise pe pereți postere smulse din *Playboy,* cu fete goale după care jinduiau colegii, mama s-a speriat și a întrebat:

ce-a apucat-o, vrei să ajungi o curvă ca fetișcanele astea din poze?, dacă le vede taică-tu te snopește în bătaie!

A hotărât ca nimeni să nu mai intre în camera ei, când s-a întâmplat, a făcut o criză, a smuls posterele, le-a sfâșiat, le-a aruncat la pubelă, iar după o săptămână pe pereți erau lipite numai planșe anatomice, cu detalii ale organelor genitale. Aștepta să fie întrebată de unde și le procurase, să le răspundă că doar voiau să se facă doctoriță, era obligată să știe, i-a trebuit o lună să priceapă că nimeni nu mai intră în camera ei și planșele au ajuns la aceeași pubelă.

Cam atunci a dispărut tata, a plecat pur și simplu, l-au așteptat degeaba, o vreme a crezut că are treburi în alt oraș ori le pregătește o surpriză și se vor muta în altă țară, de zeci de ori le spusese că trebuie să emigreze, că nu mai e de trăit în țara asta, ori poate i se întâmplase o nenorocire, dar când a observat cât de calmă era mama, care plânsese doar în primele zile, a înțeles că se produsese ceva ireparabil. Și ea știa.

Ce i-ai făcut? a întrebat Denisa disperată.

Eu? a fost tot ce-a zis mama.

Da, tu, ce i-ai făcut?

Cum mama n-a răspuns, Denisa s-a gândit că era vina ei, pentru că fusese capricioasă și nu se ridicase la așteptările lui. Suferea că fusese nedreaptă. Că nu vorbise când trebuia. Că fusese fiica neascultătoare. Că nu-i explicase prin ce trece. I-a povestit din nou celei mai bune prietene, care tocmai se despărțise de iubitul ei dintr-o clasă mai mare și turba să-i găsească mai repede un înlocuitor, Fifi a aruncat-o în ceață:

dragă, dacă pe bărbați nu-i sugi destul, pleacă.

Adică nu era vina ei.

Era o elevă de pluton, nu se deosebea prin nimic de colege, îi ignora pe băieții care începeau să-i facă curte. A intrat la facultate, și-a făcut prietene noi, niciun băiat. Când ridica vreunul vocea, începea să tremure și se îndepărta de grabă. Era înspăimântată de violență. Avea sentimentul că plutește prin viață și nu știe încotro să se îndrepte, multe nopți rămânea trează până spre zori, gândindu-se la experiențele prin care trecuse, care nu erau decât de suprafață și n-o învățaseră mai nimic, simțea o dorință care-i înfierbânta trupul să ajungă cineva, să arate altora un lucru făcut de mâna ei, dar oricât își scormonea mințile nu găsea ce să facă și nici încotro să se îndrepte și i se părea că sufletul i se face țăndări. Era convinsă că cineva ne controlează gândurile și acțiunile și în cele din urmă ne modelează, dar n-avea cu cine să discute, să afle cum să se împotrivească. Singură nu se simțea în stare. O cuprindeau valuri de disperare și suferință, serile erau ca o tortură. Aproape nu era noapte să nu-i dea lacrimile și abia când i se uscau dârele pe obraji, se închina și adormea. Își spunea că a venit vremea să se maturizeze și să hotărască ce să facă în viață.

Atunci s-a îmbolnăvit mama. S-a stins fără să știe, Denisa a simțit un gol înspăimântător, singură în două camere, într-o casă care i se părea a altcuiva. Era uluită că nu e atinsă de vreo durere sfâșietoare, cum citise în cărți, ci doar de o lipsă care i părea că răsună la fiecare mișcare a ei. Și-a zis că probabil nu-și iubise cât trebuia mama și a simțit ca un sfredel un sentiment de vinovăție.

L-a pus la punct pe profesorul care semăna cu Rex Harrison și de astă dată altă prietenă căreia i se confesa la răstimpuri i-a spus că nu-și vede interesul, nimeni nu știe ce animale îți înghite păsărica, nu-i nicio nenorocire să ți-o tragi cu unul care să aibă grijă de tine,

dar nu vreau să aibă nimeni grijă de mine! a strigat Denisa, vreau să mă iubească,

atunci fă păianjeni și rămâi fata bătrână!

Și iar Denisa n-a înțeles nimic. Bănuia doar.

Căuta carnețelul cu foi albe în care începuse să-și aștearnă gândurile, pixul lăsa în urmă rânduri scrise mărunt ca în transă, i se părea că nu le controlează, umplea o pagină, două, înainte să-și ridice privirea pe fereastra din fața măsuței la care scria și să privească cerul roșu cu stele pâlpâinde, de fiecare dată când scotea carnețelul cu însemnări cerul era roșu și noaptea strălucea. Tot ce scria nu era decât pentru ea însăși, era convinsă că dacă o singură persoană ar arunca un ochi pe foi, întreaga lume ar râde de gândurile ei. Sau de scrisul ei. Fără prietene cu care să se poată vedea în orice moment, fără un iubit în brațele căruia să viseze, fără mijloace să poată ieși undeva, făcea plimbări zilnice în cartierul ei și de fiecare dată revenea epuizată și stoarsă de angoase. De fiecare dată cu un sentiment de nesiguranță care o făcea să privească speriată în jur, ca o căprioară ieșită într-un luminiș mult prea larg, dar pe măsură ce înainta de pe o stradă pe alta, într-un fel de cerc imaginar, în al cărui centru rămânea mereu casa, stranietatea celor simțite o elibera de tensiuni, pașii îi deveneau mai siguri. Și în tot timpul ăsta își imagina lucruri despre care ar vrea să scrie, dar pe care le uita ori nu cuteza să le aștearnă când deschidea caietul ascuns într-un sertar, continua să-l ascundă, deși n-o mai controla nimeni de multă vreme. Mai privea o dată cerul roșu, vânăt în noapte, înainte să se vâre între cearceafurile boțite.

Tabita

1.

— **H**ei, puișor, ești gata să reluăm de unde-am rămas?

Vorbele răsunau în capul meu, așa că n-aș băga mâna-n foc că le-a spus el sau mi-au scăpat mie. Sigur e că abia așteptam s-o luăm de la capăt și să trecem la treabă, mă săturasem de mozoleală și telefonul care ne întrerupsese fusese o binefacere. Așa gândeam și aș da o noapte cu Brad Pitt că așa gândea și el, prea îi ardeau ochii, tremura și sigur ajunsese de piatră, dacă-l mai țineam mult pe jar își dădea drumu-n pantaloni și ar fi fost mare păcat.

N-a durat mult, mă așteptam după atâta tensiune, dar a fost bine și-n timp ce ne aranjam hainele puține, îl priveam cu plăcere: un bărbat în toată firea, spre patruzeci de ani, cum îmi dorisem de multă vreme, dar mult mai tânăr la înfățișare, bine legat, cu trăsături regulate, tăiate în piatră, ochi negri sfredelitori, părul tăiat scurt, ca al soldaților. Am întins mâna și i-am mângâiat cu buricele degetelor o cicatrice lungă și veche de-a curmezișul pectoralilor bine conturați, de sportiv. A zâmbit scurt.

— Un accident, a șoptit.

N-a continuat și n-am întrebat nimic, sigură că îmi va spune altă dată, dacă va simți nevoia sau dacă vom mai avea prilejul. Pe neașteptate a adăugat cu o voce cavernoasă că ar cam trebui să ne întoarcem la ceilalți, dacă nu vrem să vină grămadă peste noi, chipurile temându-se că am pățit ceva.

— Ce să pățim? am spus doar să mă aflu în treabă, în timp ce coboram scara îngustă, în melc, a mansardei, eu prima, cu sticla de whisky ridicată în mână ca un trofeu, el după mine.

În foișorul din curte, unde se adunaseră toți, s-au și repezit la mine:

— A fost nevoie să trageți în sticlă dintr-un butoi, de-a durat atâta?

Nu se cădea să răspundem, nici nu-i interesa de fapt, cât lipsiserăm se cam chercheliseră.

Doar Claudette a punctat, cum obișnuiește, la urechea mea:

— Cum a fost? Ți-a plăcut?

Am ignorat-o, nu eram încă în stare să-i ofer amănunte.

Se lăsase noaptea, trecuse ceva vreme de când ne întorsesem de la Cheile Grădiștei, iar partida de amor, chiar scurtă, îmi făcuse o foame de lup.

— În cinci minute e gata grătarul, a spus, de parcă îmi ghicise gândul, tipul înalt cu ochi atât de albaștri că te înghețau, îi uitasem numele.

Abia țineam minte numele celui cu care tocmai mă culcasem, Andrei, n-am memoria numelor și oricum nu asta mi s-a părut vreodată important. Deși, dacă stau bine să mă gândesc, în ziua aia știința numelor fusese esențială. Coborâsem din mașinuța pe care o lăsasem lângă poteca pietruită, în timp ce Denisa închidea porțile, ca de obicei, și Claudette, care are mereu un al șaselea simț și îi reperase pe cei doi în foișor, începuse să strige:

— Fetelor, avem musafiri, să vedem cum îi cheamă.

— Și noi suntem musafiri, a spus bărbatul înalt cu ochii albaștri. Însă în clipa aceea încă nu aprinsese becul din foișor și era luminat din spate de soarele care apunea, nu mi-am dat seama de culoarea ochilor.

Pam-pam! Tipii de la mansardă, n-aveam nevoie de explicații, mă duce mintea, altfel n-aveau ce căuta în curtea noastră și atât de relaxați. Păreau scoși dintr-o reclamă de la televizor cum ședeau în jurul grătarului, cu câte un pahar de bere în mână, dinți sănătoși sclipind la soare și zâmbete stupide.

Am dat mâna cu ei și cel mai scund și bine întocmit, când mi-a auzit numele, a scos perla:

— Grațioasă ca o gazelă.

— Ce vrei să spui? l-a întrebat celălalt. Îi faci deja curte?

— Asta înseamnă numele ei în aramaică, grațioasă, frumoasă, gazelă.

M-a dat gata. Nimeni nu fusese în stare să spună ce vrea să zică numele meu, deși se puteau uita într-o carte, cei mai mulți erau convinși că e o făcătură de americanism, sigur părinții mei erau niște sclifosiți plini

de bani și cu gândul de ducă. Fuseseră sclifosiți, dar nu plini de bani. Iar pe prietenele mele le interesa cât negru sub unghie ce vrea să zică numele meu, un nume și-atât. În clipa următoare am fost convinsă că trebuie să mă culc cu bărbatul ăsta atât de instruit. Și când a zis că merge în mansardă să aducă o sticlă de whisky, deși în cea de pe masă mai era destulă băutură, m-am oferit să-l ajut. Nu strica să-mi încerc norocul și puțin îmi păsa de zâmbetele strâmbe ale japițelor.

Când am lăsat sticla pe masă, în semn de omagiu, s-a lăsat cu țipete de bucurie. Ne-am așezat în sfârșit la masa de lemn masiv, eram singura în afara băieților care chiar aveam de gând să mănânc zdravăn, fetele de-abia ciuguleau, cum le era obiceiul, mai ales cele două silfide.

— Tare bine-mi pare că nu te-ai călugărit, i-a spus bărbatul cu ochii albaștri Denisei, lăsându-ne pe toate trei perplexe. În sfârșit vedeam cât de albaștri îi sunt ochii, dacă n-aș fi fost cu clipe în urmă în mansardă, m-aș fi lăsat cucerită.

Japițele își dădeau coate.

— Adică voi doi vă cunoașteți? a întrebat una dintre ele.

— Un fel de-a spune, au zis ochii albaștri, aruncându-ne în ceață.

Atunci am intuit, am eu un fler, că se întâmpla ceva sau s-a și întâmplat, între Denisa și bărbatul cu ochii albaștri căruia îi uitasem numele.

— Mă cheamă Alex.

— Exact. N-am memoria numelor, sunt bună la altele, am răspuns cu subînțelesuri.

Nu se întâmplase între ei ce trăisem eu cu Andrei în mansardă, era doar un flux care avea să explodeze mai târziu, nu știam dacă să mă bucur sau să mă întristez pentru ea, eram convinsă că va fi o explozie devastatoare.

Nici nu mai știu ce s-a petrecut în seara aceea, eram destinsă și cred că am golit câteva pahare până după miezul nopții, când ne-am dus la culcare, și până atunci am trăncănit și am trăncănit de parcă voiam să înghițim toate poveștile lumii. Ca și cum ne-am fi cunoscut de-o groază de ani. Era clar că tipii erau de comitet.

Dar n-are rost să evit, de fapt, când i-am văzut privirile Denisei și am priceput prin ce trece, m-a

străbătut un fel de curent, m-am simțit brusc ca un fel de curvișteină și complet tâmpită, ce dracu căutasem în mansardă? doar nu s-au terminat sculele pe lume, mi-era greață de mine, cum mi se întâmplă mereu când mă las dusă de impuls, n-am mai scos o vorbă, nu-mi mai păsa de poveștile lor pe care nici nu le mai auzeam, nu m-am mai uitat o clipă măcar la Andrei, care prea se dădea cocoș, mă gândeam că sigur voia să mi-o mai tragă o dată, m-au apucat dracii, cine se crede? cine crede că sunt eu? De ciudă am început să beau. Țin minte că tot repetam:

— Sunteți niște proști! Sunteți niște proști!

Eram convinsă că nu-s decât niște prietene bete, iar ei niște tipi în căutare de sex, dar n-aveam de gând să mai cedez, ba voiam să le avertizez și pe ele, însă nu-mi găseam vorbele, repetam în neștire:

— Sunteți niște proști! Sunteți niște proști!

fără să mă adresez unuia anume, așa că nu mă luau în seamă, sau credeau că nu vorbesc cu ei, îmi răceam gura de pomană, sau și mai grav, îmi îngăduiau să-i insult convinși că-mi pierdusem mințile bând prea mult, iar chestia asta mă înfuria și mai tare, cum adică să fiu eu umilită? și ceream să-mi mai umple paharul. De la un moment mi s-a rupt firul, sigur dădusem prea multe pahare pe gât, îmi cădea bărbia în piept, am alergat la budă să borăsc, mă simțeam singură și pierdută, probabil era lângă mine Denisa, ținându-mi capul să nu-mi cadă în vasul de ceramică al veceului și probabil tot ea m-a târât până la pat și parcă prin ceață îmi amintesc că-i spuneam, nu sunt prea sigură:

— Ești o scumpă. Să nu te măriți cu ochi albaștri.

A doua zi a trecut ca oricare altă zi de vacanță la munte. Nimeni nu mi-a amintit isprăvile din noaptea dinainte și ne-am purtat ca vechi camarazi. Abia după ce ne-am întors în București am început o relație cu năbădăi cu Andrei.

2.

Habar n-aveam dacă celelalte pricepuseră că Andrei și Alex sunt frați, eu am aflat abia la București, când m-a sunat Andrei să mă vadă. Și încă frați atât de

diferiți. Unul cu alură de rugbist, altul subțire și înalt; unul cu ochii negri ca smoala topită și strălucindă și păr castaniu, celălalt cu privirile albastre și părul ca spicul, aproape un păr de femeie; unul cu vorba molcomă, celălalt, repezit; unul care se apropia de patruzeci de ani, celălalt cu vreo zece ani mai mic, dar jurai că nu-i mult mai în vârstă decât noi. Poate or fi fost frați, dar nici azi nu cred că au fost făcuți de aceeași mamă; sau de același tată, n-am întrebat niciodată, e un subiect pe care nu-l prea discut nici eu, cât de afurisită sunt. Nu-i dădusem niciun număr de telefon, să nu creadă că-s căzută-n fund după el, l-am întrebat cum a dat de mine, nu că nu mi-ar fi făcut plăcere să mă caute.

— Mi-a zis frate-miu.

— Care frate?

— Alex.

— Alex e fratele tău?

— Nu știai?

Nu trebuia să-mi mai spună că Alex îmi aflase numărul de telefon de la Denisa, văzusem privirile cu care o devora pe biata fată și bănuiam că se văd, chiar dacă ea nu-mi spusese nimic. O să-mi spună, n-avea rost s-o presez, poate o întreb când ne întâlnim la fast-food.

Frații locuiau într-un apartament vechi de pe Calea Victoriei, mare cât un transatlantic, întunecos, cu tavane înalte, cu mobile de lemn masiv îngrămădite și prăfuite, covoare groase în care se afunda piciorul, roase de molii, cu perdele și draperii grele la ferestrele acoperite pe jumătate de jaluzele înțepenite de ani. Parcă se fereau de lumina soarelui, ca niște zombi. Câteva becuri chioare aruncau o lumină palidă din candelabrele de alamă cu multe brațe, coborâte din tavanele înalte ca niște păianjeni pe fire atât de subțiri că evitam să trec pe sub ele, de teamă că pot cădea în orice clipă, la o adiere de vânt. În holul enorm, de fapt o sufragerie, ferigi plantate în ghivece mari, de grădină, crescuseră ca niște tufe și mulțime de frunzulițe mici și uscate căzuseră, roiuri de muște pe jos, nu le măturase nimeni de luni întregi.

Nu știu de ce mă chemase în apartamentul acela, n-avea să-mi arate nimic, cărți sau tablouri, deși erau plini pereții de ele, cum se întâmplă la întâlnirile în care fetele sunt atrase în case obscure de iubiți dornici să ajungă cu ele în pat. Dacă voia să ajungă cu mine în pat, știa cum s-

o facă și mai știa că e riscant în apartamentul acela, maică-sa putea să dea peste noi în orice clipă, trăia într-o odaie în care n-am avut curajul să intru vreodată, de unde se auzea în permanență o muzică slabă de gramofon interbelic. Mai târziu am aflat că nici nu ieșea din casă.

Nici nu mă așezasem bine într-un fotoliu delabrat care fusese castaniu pe vremuri și am auzit o voce metalică și cârâită, întreruptă de o tuse seacă de fumător înrăit.

— Tu ești, Andrei.

— Da, mamă.

— Nu ești singur.

— Nu sunt singur.

— Ești cu o domnișoară.

— Sunt cu o domnișoară.

— Fă-i un ceai.

— Da, mamă.

Nu fusese nici măcar o singură întrebare, doar afirmații, de parcă ar fi văzut prin ziduri. Comportamentul unei femei foarte voluntare. Și un fiu foarte supus, ca o cârpă, era bine de știut.

Mă simțeam brusc stânjenită, i-am făcut semn că nu vreau nimic.

— Poți vorbi, nu ne aude, e cam surdă, îmi spuse.

I-am simțit și lui stingherea. Își frământa mâinile, arunca priviri în toate părțile, nu era în largul lui, cu totul alt om decât în mansardă. Nu mai avea aproape patruzeci de ani, era de vârsta mea, aproape necopt.

— N-am altceva, a spus. Poate vrei, totuși, un ceai.

Am negat vehement. Ceaiurile sunt pentru bolnavi și bătrâni, mi-a stat pe limbă să-i răspund, dar nu se cădea să spun asta într-o casă cu o bătrână pe care mi-o închipuiam zăcând între cearceafuri jilave, cu bonețică pe cap, zi și noapte, cu o scuipătoare de alamă lângă pat, ca în spitalele vechi. M-am abținut să nu râd.

Atunci am văzut-o, nu rezistase să nu iasă din bârlogul ei, curioasă. O femeie venerabilă, voinică, voluntară, cu părul roșcat ondulat până la clavicule, puternic machiată, cu buze atât de roșii că parcă sângera, îmbrăcată într-un capot înflorat, greu, tivit la poale cu blăniță cenușie, o mulțime de brățări care zăngăneau pe unul dintre brațe. În lumina chioară observam, totuși, că fardul gros îi acoperea riduri adânci, iar pieile atârnându-

i sub bărbie îi arătau vârsta, spre optzeci de ani, o matusalemică față de mine, puștoaică ieșită de pe băncile facultății de nici trei ani. N-am niciun respect pentru vârstă, așa că am scrutat-o atent, nu mi-a fost greu să zăresc, chiar și în acea lumină, rădăcinile albe al părului vopsit într-un roșu prea violent. A observat că o analizez ca o nesimțită și a zâmbit, aveam curaj, iar ea știa să înfrunte pe oricine. În mâna pe care zăngăneau brățările ținea un țigaret lung de fildeș, în el fumega o țigaretă. Ca în filme sau în piesele de teatru. Ca pe scenă. Dacă voia să mă impresioneze cu ținuta aceea, reușise.

— Mama, a spus Andrei.

Am dat să mă ridic.

— N-o face, zise către mine vocea puternică, autoritară, metalică, cu r-uri subliniate, o voce deprinsă o viață să se impună, să nu crâcnească nimeni în jur. Nu obișnuiesc să dau mâna cu oamenii. Nu știi niciodată ce-au făcut cu mâna aia.

M-a bufnit râsul.

— Ești nostimă, a zis.

Puteam înțelege că sunt nostimă că am râs la poanta ei sau nostimă în general, eventual că mă plăcea fii-su, cum mă ducea mintea.

Semăna cu Lucia Sturdza Bulandra în *Mamouret*, nici nu mă născusem când juca ea, ai mei abia ieșeau din adolescență, dar apucasem să văd la televizor un spectacol înregistrat înainte să moară, îmi rămăsese în minte, până și vocea semăna. Orice mi-ar fi spus, din clipa aceea femeia a rămas pentru mine Mamouret.

— Dacă domnișoara nu vrea ceai, du-o la un lichior de cireșe, spuse Mamouret, după ce mă analiză bine cu privirile pătrunzătoare. Nu fi mitocan.

— Mă descurc, mamă.

— Bine, așa să faci, a spus, înainte să dispară în odaia de unde venise.

Nu și-a luat la revedere, de parcă ar fi avut intenția să revină, nu m-a întrebat nimic altceva, de parcă știa totul, n-avea de unde, pur și simplu îi eram indiferentă, o fetișcană, o fufă culeasă cine știe de unde de fiu-său. Sau pentru ea timpul nu exista, și toți ceilalți suntem risipiți în dimensiunea aceea care habar n-am cum se numea, mă aflam și eu acolo dintotdeauna deși abia mă văzuse, ca toți ceilalți, cu menirea să gravităm în jurul ei.

Mi-a trecut prin cap că fiu-său n-avea bani, de mă adusese acasă, nimerisem, am găsit un pretext să ieșim din apartamentul acela care începuse să mă sufoce. L-am invitat eu într-un loc pe care îl știam, n-a protestat, n-a fost nevoie să zic a doua oară. Nu știam niciun loc anume, mi-am stors mintea să dau de un local cât mai intim, prin apropiere, și să nu se prindă că totul fusese la plesneală, nu voiam să-l fac să se simtă prost, am găsit unul.

O vreme n-a scos o vorbă, continua să fie stânjenit de parcă uitase că el mă sunase și insistase să mă vadă. Probabil și-a închipuit că-mi făcusem o impresie detestabilă despre momentele din transatlantic, a început să se scuze.

— Îmi pare rău…

— Nu-mi datorezi nicio explicație, i-am tăiat vorba.

N-a mai spus nimic. Am simțit nevoia să precizez:

— Numai că nu vreau să începem greșit. Dacă e să începem ceva.

A dat din cap.

— N-ai niciun cuvânt în fața lui Mamouret? am întrebat.

— În fața cui?

I-am explicat și a izbucnit într-un râs sănătos.

— E grozav, am să-i zic și eu tot așa. Nimeni n-a avut intuiția asta. Culmea e că îmi povestea de ea când eram mic.

— Despre Mamouret?

— Despre actriță. O adora. Poate o cunoscuse, habar n-am, nu mă interesa. O imita. Cred că încă o mai imită după atâta vreme.

— A fost actriță și ea?

— Nu.

A făcut o pauză lungă.

— Dacă ți-e greu, nu trebuie să-mi spui.

— Nu mi-e greu. Mă gândeam de ce te-ar putea interesa. Vine din vremuri pe care niciunul dintre noi nu le-a trăit.

— Spune-mi.

A sorbit o vreme din băutura pe care o comandasem, nu mai țin minte ce era.

— A fost șefa unei mari biblioteci, avea zeci de oameni în subordine. Nu crâcnea unul. A tăiat și-a

spânzurat toată viața. Nu-i ieșea nimeni din vorbă. Când voia ceva, știa cum să facă, unde să meargă să obțină. Monstrul ăla de casă ea și l-a dorit. Habar n-am a cui a fost mai înainte, dar n-a venit nimeni s-o ceară înapoi, când s-a schimbat regimul. A zis mereu că n-are cine să vină, toți sunt morți și-ngropați, de parc-ar fi știut, și văd că are dreptate. Când eram mic, casa strălucea. Tata nu voia să audă de căsoiul enorm, dar nu l-a băgat în seamă. Dar tata de-abia trecea pe-acasă, ea era stăpâna, el nu conta. A fost unul dintre mahării regimului. Nu mare, dar totuși un stâlp. E convinsă că oamenii mai tremură încă în fața ei, dar e destul de deșteaptă să priceapă că s-au schimbat vremurile, e bătrână și toți care tremurau s-au dus. Nu mai iese din casă ca să nu vadă schimbările. E deșteaptă, dar trăiește în lumea ei, chiar dacă știe că lumea ei s-a dus. Lumea ei acuma suntem noi. Da, n-am niciun cuvânt în fața ei.

— Și Alex?

— Alex e diferit. S-a revoltat de mic și nu-l înghite pentru asta. Nu pentru că ar fi băiatul adoptat, cum i-a strigat o dată, nu cred o iotă, prea seamănă cu ea, uită-te la ochii lor, ci pentru că n-a vrut să se supună puterii ei. Sunt sigur că-l iubește. În alt fel.

M-am pomenit că-mi vorbește despre el însuși, ca un adolescent, mi-era jenă, la început n-am avut puterea să-l întrerup, nici nu cred că-i păsa că eram de față, el pur și simplu simțea nevoia să vorbească. Ochii lui negri mă făceau să mă întreb cu cine va fi semănat, nu-mi spusese cum arătase tatăl său, doar că dispăruse demult, poate murise, poate el era băiatul dintr-o altă căsătorie, poate el era adoptatul, aberam, doar să nu-l mai aud.

— Sunt ochii tatălui meu.

— Cum de-ai știut ce vreau să întreb?

— Prea mă priveai atent.

Nu l-am mai lăsat să continue. Am simțit că nu era ceva în regulă când intra prea adânc în poveste, se crispa, îi tremurau ușor mâinile, l-am oprit, l-am rugat să vorbim despre altceva și s-a luminat la față. Începusem să mă simt prost. Era prima întâlnire, practic prima noastră întâlnire și dădea totul din casă cu o nonșalanță de puștan, parcă n-ar fi avut aproape patruzeci de ani și n-ar fi trecut prin viață, cu o experiență pe măsură. Poate n-o fi trecut prin viață. Cine eram să mi se confeseze dintr-

odată? Dar în același timp, povestea asta mă și atrăgea, eram un fluture care zboară prea aproape de lampă, mi-am zis să fiu atentă, să nu-mi ard aripile. O mai făcusem cu alți iubiți și suferisem. Andrei nu era un iubit. Sau nu încă?

Mă obseda și Mamouret. M-am dus de câteva ori în transatlantic, uneori mă chema Andrei cu vreo treabă, alteori am ajuns neanunțată. Prima oară era acasă doar bătrâna, m-a întâmpinat în același capot înflorat, cu bordură de blăniță la poale, cu țigaretul ei cât o baghetă de dirijor, în vârful căruia fumega o țigaretă mentolată care umpluse aerul cu parfum pătrunzător, zâmbea complice:

— Știam c-ai să vii, mi-am închipuit c-o vei face chiar mai repede. Știi să te stăpânești. Îmi placi. Suntem din același aluat.

M-a invitat în fotoliul delabrat în care șezusem prima oară, s-a așezat și ea în fața mea, în fotoliul pereche, între noi era o măsuță acoperită de un cristal gros plin de pete matusalemice ca și ea. A adus două cești de ceai.

— Am auzit că-mi spui Mamouret, domnișoară.

Am roșit, am dat să mă scuz, mi-aș fi pus cenușă-n cap degeaba. M-a oprit să mai scot vreo vorbă cu un gest energic, surprinzător pentru vârsta ei.

— Îmi place, a continuat. Nimeni n-a mai observat asta. Iubitele lui fiu-meu au fost mereu niște proaste. Și ale ăluilalt, la fel. Parcă aleg amândoi tutele orașului. Poate se luminează și ei.

N-am apucat să aflu cum aveau să se lumineze. Parcă ar fi obosit după o conversație atât de lungă și n-a mai spus nimic. A sorbit îndelung, fără zgomot, din ceașca de ceai, privindu-mă tot timpul, dar nu știam ce să-i spun, sau dacă așteaptă să-i spun ceva, nu știam la ce se gândește, sigur trebuia să se fi gândit la ceva. După care s-a retras, foarte repede, ca o suverană, în odaia ei. N-o interesa să-mi afle părerea, n-o interesa să-mi spună ce-i trece prin cap, n-o interesa de fapt nimic, atâta timp cât nimeni nu-i amenința băiatul. Hotărâse că nu reprezint o amenințare. Dar astea le-am înțeles în vizitele următoare, când a stat mai mult cu mine și nu-i tăcea gura, povestind vrute și nevrute. Prima oară mă testase doar. De parcă ar fi vrut să constate dacă-l poate lăsa în

mâinile mele într-o bună zi. Era un semn de slăbiciune sau poate se gândea că îmbătrânise și într-o zi o să se ducă din lumea asta și voia să lase ordine în urma ei. Ordinea pe care o vedea ea. Așa am gândit atunci, naivă.

N-avea niciun rost să discut cu Andrei, era pe deplin sub jugul ei. Nu știu dacă îi făcea bine sau rău. Sunt convinsă că renunțase la cine știe câte iubiri doar pentru că Mamouret îi spusese că femeile acelea nu erau de el. M-am gândit să-i deschid ochii. Eram convinsă că un bărbat la patruzeci de ani nu poate fi decât stăpân pe el, stă pe picioarele lui, știe ce vrea, are experiență, poate fi un stâlp și pentru mine, o puștoaică. Mă înșelam. Mi-am dat seama cât de vulnerabil era. Și că Mamouret îl apăra, de fapt, altfel s-ar fi pierdut.

Nu lucra nicăieri, habar n-am dacă lucrase vreodată, era un subiect pe care-l evita cu dibăcie. N-avea niciun venit. Un întreținut. N-ar fi fost o problemă, mulți trec prin asta în vreme de criză. Dar el nici nu încerca să facă ceva. Nu știu cu ce își omora timpul, dar reușea să pară că e în permanență ocupat, lumea îl aprecia pentru asta. Nimeni nu se întreba ce făcea, nimănui nu-i pasă cu adevărat de aproapele lui. Nu știu de unde făcea rost de bani. Târziu am înțeles că nici nu făcea rost, toți banii, câți vor fi fost, îi aducea fratele mai mic.

Dar foarte curând aveam să descopăr că era o justificare în toate.

Mamouret hotărâse că-i puteam fi utilă.

3.

Mă săturasem să beau chestii fără alcool și l-am târât după mine într-un club de fițe, puțin îmi păsa c-o să-mi las juma' de leafă, nu știu ce-mi venise să mă dau mare, voiam să dansez, să fiu admirată în rochia roșie abia cumpărată în care nu puteam arăta decât superb și voiam mai ales să văd cum îi sclipesc ochii de poftă de mine și-n mulțime. Și exact asta s-a-ntâmplat. Nu știu ce-am băut și cât, aproape am obosit dansând, mă ținea lipită strâns de el, indiferent care erau ritmurile muzicii, dar cam asta făcea toată lumea, e grozav într-un club în care nimănui nu-i pasă de nimeni, faci ce dorești fără să te doară capul. Îmi șoptea la ureche cum și ce vrea să-mi

facă, mă excitasem la culme. După vreo două ore n-am mai rezistat, am vrut să plecăm. Abia încuiasem ușa apartamentului meu, că am început să ne smulgem hainele. Ne era foame unul de altul. Aproape mă durea forța cu care mă poseda, era o nebunie la care visasem de când mă știu, îl strângeam la piept, îi șopteam vorbe porcoase, râdea, eram fericită, nu știu cât a durat. Am căzut lată. S-a rostogolit de pe mine într-o rână, mă privea cu ochii care nu încetau să strălucească și-n loc să adoarmă sau să fumeze sau să se ducă la baie sau să se-ntoarcă cu fundul la mine, cum făcuseră până atunci toți iubiții mei sau ce-or fi fost, îmi vorbea, își făcea planuri, atât de mărețe că m-am întors și eu cu fața spre el, sorbindu-i vorbele, uluită. Uitase ce se întâmplase cu o clipă mai devreme. Se hotărâse să accepte invitația de a fi expertul unei case de licitații, îl căutaseră pentru cunoștințele lui în istoria artei, îi ofereau o sumă uriașă doar să caute în apartamentele delabrate ale foștilor încă în viață tablouri pe care să fie dispuși să le vândă, o afacere bănoasă și inepuizabilă. Cunoștea câteva familii, făcuse câteva vizite, stabilise aranjamente, smulsese promisiuni, proprietarii casei de licitații erau încântați, în scurtă vreme avea să fie expertul cel mai căutat, va scrie articole, va deschide expoziții, va fi invitat la sesiuni de comunicări să-și spună cuvântul greu, peste tot va merge cu mine, pentru că l-am inspirat, îi eram muză. Dădeam din cap, era minunat dacă se apuca de lucru.

— Nu-i așa? Nu-i așa? repeta întruna.

M-a cuprins și pe mine entuziasmul lui, l-am sărutat, îi mângâiam pieptul cu buricele degetelor, urmam linia proeminentă, ca o sfoară încrustată în carne, a cicatricei transversale.

— Nu-ntreba nimic! a spus, cu înverșunare.

N-aveam de gând să întreb, l-am privit surprinsă, în clipa următoare m-a tras peste el și pătrunsese în mine.

M-am rostogolit epuizată. Habar n-am dacă am dormit sau cât, mi se părea că trecuse un minut, poate fuseseră cinci sau mai multe, sigur fuseseră mai multe, m-am trezit din nou cu el în mine. L-am îndepărtat. Trebuia să-l liniștesc cumva, m-am întors spre el și i-am cerut să stea nemișcat, mă privea prudent, a bănuit ce-am de gând când m-am aplecat peste el, ghemuită în genunchi, îi mângâiam încet pectoralii pe rând cu un

obraz și cu celălalt, în timp ce cu sânii îi atingeam coapsele, înfierbântându-ne reciproc, am coborât în zona inghinală și l-am prins cu buzele, era în așteptare, conștient de ce avea să se întâmple, nimic nou, azi toate fetele o iau în gură, e ca o virtute, după atâtea filme și cărți cu futaiuri și fantezii, ajunsesem o mașină, trupul făcea totul de la sine, nu mă gândeam decât să-l aduc să termine mai repede, simțeam cum îi tremură genunchii și i se zdruncină pântecele de plăcere și un curent îl străbate din cap în picioare, nu m-am oprit o clipă, nici când a strigat, eliberându-se, scrâșnea din dinți, l-am slăbit doar când și-a pierdut vârtoșenia.

M-am rostogolit pe locul meu. I-am șoptit:

— Tu nu dormi?

— Nu. Nu când sunt cu tine.

M-a cuprins căldura, mă simțeam ca o flacără, am închis ochii de plăcere și când i-am deschis se luminase de ziuă, el era tot într-o rână, mă privea, a început să mă mângâie, eram o bucată de plastilină în acele mâini, moale, topită, excitată, a lui. Doamne!

Dar nimic din ce spusese nu s-a-ntâmplat. Nici măcar nu l-am întrebat cum stă cu afacerea bănoasă, el însuși începu să-și facă alte planuri într-o seară.

— Și cu casa de licitații?

— Nu pot. Nu pot. Cât stau cu Mamouret nu pot.

Nu vedeam nicio legătură. Nu mi-a explicat și n-am insistat. M-am gândit câteva zile și i-am sugerat să se mute la mine. A făcut-o cu entuziasm. A doua zi îmi spunea că are o promisiune și va avea un serviciu curând. Am dat din mână neîncrezătoare, nu-l grăbea nimeni, pentru binele lui o făcea.

Când m-am văzut cu japițele la fast-food, s-au repezit la mine toate să mă-ntrebe în ce m-am băgat de arăt atât de resplandisantă. Nu mă mai complimentase nimeni de ceva vreme. Le-am spus că nu mai locuiam singură. Au priceput că-mi prieșe amorul. Dar m-au privit cu neîncredere.

— Amintește-ți de Moscopol, mi-au zis, de parcă nu m-aș fi temut și eu.

— Cobiți, cum vă e stilul!

Făceam pe supărata.

— Te avertizăm doar.

N-am întrebat-o pe Denisa nimic despre relația ei cu Alex, am bănuit că are un motiv pentru care nu spune. Dar știam că se vedea des cu el, atât de des că intrasem la idei. Nu voiam să par o frustrată care invidiază pe toată lumea. În rest am discutat numai tâmpenii, de parcă niciuna n-avea chef de întâlnire, am scurtat-o cât am putut și m-am grăbit spre casă. O parte din drum l-am făcut împreună cu Denisa și atunci n-am mai rezistat să n-o întreb:

— V-ați tras-o?

Denisa a roșit, n-ai fi zis că are douăzeci și doi de ani trecuți, mi-am dat seama că era încă fecioară, mi-am cerut scuze,

— Știi că sunt slobodă la gură,

dar a început să plângă și n-am mai știut ce să fac.

După vreo săptămână l-am lăsat pe Andrei în casă să se odihnească, m-am dus la serviciu, abia așteptam să mă-ntorc să mă țină în brațe și când am revenit, am auzit de la lift răsunând boxele, nu le folosisem niciodată, nici nu mai țineam minte de ce le cumpărasem, detest să-mi urle muzica în timpane. Parcă eram la un concert în aer liber, noroc că vecinii nu erau acasă, mă trezeam cu poliția la ușă. Se încuiase pe dinăuntru, am sunat, am ciocănit o groază, nu auzea în hărmălaia aia, m-am speriat să nu fi pățit ceva, am început să lovesc cu pumnii, atât de tare că se desprindeau șuvițe de var din tencuiala de lângă cadrul ușii. A deschis în cele din urmă.

— M-am speriat! am strigat. Ce-i asta?

Se uita la mine cu ochii lui arzând, dar în jurul orbitelor pielea îi era roșie, de parcă își frecase pleoapele în neștire sau avea febră. N-avea febră. Pe buzele palide îi încremenise un fel de rânjet.

Am alergat în sufragerie să opresc boxele, îmi bubuia capul. M-am prăbușit într-un fotoliu.

— Ce-a fost asta? am întrebat din nou.

— Ascult muzică, a spus cu atâta dezinvoltură că m-am simțit pe loc aiurea.

Ce făcea, în fond? Asculta muzică. Ce atâta tapaj? Atâția oameni în jurul meu ascultă muzică dată la maximum și nu se prăbușește lumea.

Dar nu putea fi adevărat. Nu eram nebună. Am aruncat priviri în jur. Nu mișcase un pai toată ziua. Patul era nefăcut, cești de cafea rămăseseră pe masă

nespălate, nu se bărbierise, nici măcar nu-și schimbase bluza de pijama pe care i-o cumpărasem de câteva săptămâni și în care nădușise noaptea.

— Ce-i cu tine? am întrebat.

A ridicat din umeri.

— De ce te-ai închis în casă? Ai vorbit cu oamenii ăia? Îți dau slujba? am mai spus.

Se uita la mine de parcă auzea prima oară, începeam să mă înfurii, nu suport leneșii, mincinoșii, nu vreau un trântor lângă mine, nu știu dacă mi-au scăpat ori nu vorbele astea, a văzut că mă enervez, a deschis în sfârșit gura:

— O să vorbesc.

— Când?! am strigat, mă transformasem într-o boxă.

M-am speriat și eu de vocea mea.

— O să vorbesc, a repetat.

N-avea rost. M-am ridicat brusc și-am intrat în baie, mi-am smuls rochia, am aruncat-o împreună cu chiloții și sutienul în coșul de rufe murdare și m-am băgat sub duș. Apă caldă, apă rece. Apă caldă, apă rece. Cred că am suportat o jumătate de oră. Mă cuprinsese disperarea și trebuia să mă liniștesc. Nu știam ce să fac. Îl puteam da pur și simplu afară din casă, o mai făcusem cu alții. Dar eram îngrozită, mă împiedica ceva. Începusem să-l iubesc. Nu-l puteam trata ca pe un străin. Ca pe un câine.

Am auzit muzica din nou, aceeași, obsedantă, doar că mai încet, sonorul era suportabil. Îmi venea să ies, așa goală, udă și șiroind de apă cum eram, să strig la el că e inconștient, să-i dau două palme, să-l întreb ce-are de gând. M-am oprit când scosesem un picior din cadă. Brusc am înțeles că ar fi fost degeaba.

Se întâmpla ceva cu el.

Atunci chiar m-a cuprins disperarea. De fapt, nu disperarea, ci frica.

Am oprit apa care, de minute bune, era de gheață, m-am șters, am îmbrăcat un halat și am ieșit. Doar că nu tremuram.

— Ce-i cu tine? l-am întrebat.

Mă privea cu ochi goi. Cred că am înțeles.

— Hai să mâncăm ceva, am spus și am intrat în bucătărie să pregătesc masa.

M-am uitat pe internet. Mi-au trebuit vreo două zile să pun cap la cap informațiile. Nu eram sigură de nimic. Bâjbâiam. N-aveam pe cine să întreb.

L-am sunat pe Alex.

N-am apucat să scot două vorbe.

— Am auzit că s-a mutat la tine, a spus. Își ia hapurile? Ai grijă să-și ia hapurile?

— Ce hapuri?

— Nu știi nimic?

— Ce să știu?

— Dumnezeule! a strigat. Te poate omorî într-o zi!

Era să scap telefonul din mână.

— E bolnav, mi-a explicat, conștient că nu-s în stare să întreb nimic. A fost internat după acte de violență. A vrut să se sinucidă. A lovit un om pe stradă absolut aiurea. Ia niște hapuri puternice, n-are voie să le întrerupă, altfel revine criza. Dar lui puțin îi pasă. Dacă nu-și ia hapurile, ajunge la spital. Mama știe să-l țină din scurt. Dacă nu-și ia hapurile sigur face o criză.

Chiar n-aveam vorbe. Nu eram în stare de nimic, nici măcar să mă ridic de pe scaun.

— Mai ești pe fir?

M-am dus la Mamouret, m-a primit în vechiul ei capot cu bordură de blăniță cenușie la poale. Mi-a oferit o ceașcă de ceai și, în timp ce trăgea din țigaretul de fildeș, umplând camera cu miros mentolat, m-a privit drept în ochi și m-a întrebat direct:

— Ți-ai dat seama, nu-i așa? De asta ai venit.

Ce să-mi dau seama? Ce să-i spun? Despre bâjbâielile mele și despre monstruozitatea citită în legătură cu deviația bipolară? Despre oroarea pe care o aflasem de la Alex?

— Spune-i să vină acasă. Știu să am grijă de el.

Nu mi se mai întâmplase să se afle sub nasul meu cea mai mare provocare și să nu știu cum să reacționez.

Când m-am întors, am văzut luminile casei de departe, nu ieșise, iar și-o fi pus boxele, m-am gândit, m-am așezat pe o bancă din fața blocului, încă nu știam cum să procedez, sunt femei care iau hotărârea dintr-o bucată, tot așa cum își cumpără țoale din instinct, sunt altele care întâi se tratează cu un păhărel în bucătărie, altele care se uită la televizor în neștire, așteptând o inspirație, nu rețin nici măcar un program și la sfârșit

sunt la fel de indecise, ca și cum ar locui într-o cușcă. Mai sunt altele care nu iau nicio hotărâre niciodată. Nu voiam să locuiesc într-o cușcă. Păcat că nu fumez, mi-am zis, poate mi-ar fi luminat mintea o țigară. Dar nu puteam rămâne toată noaptea pe bancă, m-am ridicat și-am dat de perete ușa blocului.

Denisa

1.

Habar n-avea în ce margine a orașului ajunseseră. Denisa locuia de-o viață în București, dar n-avusese curiozitatea să umble dincolo de perimetrul limitat al casei sale, al școlii și facultății. Se întâmpla ca și firma la care răspundea la telefon să fie tot centrală, într-o plombă de sticlă și oțel înțepenită ghimpe între două case boierești, de două ori mai înaltă ca ele, ca un cocostârc pleșuv și stingher. Alex fusese atât de surprins că ea nu-și știe orașul, încât i-a promis să i-l arate. Umblau de câteva ore, nu era prima oară. Se cam plictisise să tot vadă case și străzi. O dureau picioarele. Plăcerea să fie lângă el începea să se risipească, dar încă urmărea amuzată privirile fetelor, puține, întâlnite. Sigur o invidiau. Alex purta ochelari cu rame subțiri, numai pentru distanță, nu-și amintea să-i fi avut când s-au întâlnit prima oară, îi dădeau un aer intelectual și seducător, semăna cu George Clooney, burlacul râvnit de toate prietenele ei, fără pic de șansă. Începea să se întunece și să se facă răcoare. Au trecut pe lângă terenuri de sport minuscule, alei cu aspersoare în funcțiune, case vopsite în toate culorile și din toate timpurile, unele îmbrăcate în iederă ca în rochii de suverane, garduri din fier forjat cu vopseaua scorojită, părculețe cu iarbă multă, alei pietruite și bănci putrede, scuaruri cu fântâni, intrări somptuoase, intrări anodine, intrări păzite de cerberi în lanț, balcoane străjuind deasupra trotuarelor, multe mai să-ți cadă în cap, nu mai știa ce văzuse. I se părea aiurea. Întâlnise oameni la plimbare, oameni grăbiți spre casă, oameni indiferenți, școlari gălăgioși, bătrâni cu nepoți de mână, îndrăgostiți înlănțuiți, fete ciripitoare, fete indiferente, fete curioase, fete invidioase. Mergeau pur și simplu, el nu-i explica nimic, vorbea despre altceva. Nici măcar nu era atentă. Mergeau de parcă le-ar fi fost teamă să se așeze într-un loc și să stea de vorbă ca oamenii. Ea sigur se temea. Nu umblase în viața ei atâta pe străzi. Nu umblase în viața ei

atâta lângă un bărbat. Când a simțit c-o frig tălpile și aerul de amurg îi apasă, i-a cerut să se întoarcă.

Erau foarte aproape de centru, a fost surprinsă, străduța pe care rătăceau se deschidea în Calea Victoriei.

— Ne oprim la o cofetărie sau la un bar, dacă vrei să te odihnești puțin.

A scuturat energic din cap.

— Sau ne oprim la mine, stau aproape.

— N-aș vrea, șopti Denisa, probabil mai repede decât dorise. Toată viața i se spusese să nu meargă în casa unui bărbat abia cunoscut, dacă nu vrea să fie violată.

— Acasă e mereu mama, a spus Alex, ca o scuză. N-ai de ce să te temi.

Denisa se simțea stânjenită, fetele de vârsta ei nu se tem să meargă în casa unui bărbat, știu să se apere. Și nu toți bărbații sunt violatori. Dar se simțea și liniștită auzind că mai era cineva în casă.

— Bine, a spus.

Când au intrat în apartamentul uriaș din Calea Victoriei, el și-a descălțat pantofii lângă ușă. Denisa s-a prefăcut că nu-l vede. I se părea straniu. Din încăperea mare înțesată de mobile au intrat într-o încăpere care nu putea fi decât a unui bărbat, pe spatele ușii era lipit un poster cât toate zilele cu un nud, iar pe unul dintre pereți, scene erotice din filme, din fiecare răsărea în prim plan câte un sân semeț și gol, câte o coapsă bronzată pe care străluceau broboane de apă sau sudoare. Denisa și-a amintit de anii ei de revoltă, când lipea posteruri cu organe genitale pe pereți, părea să fi trecut atâta vreme de atunci că sigur acum era bătrână. Nu chiar atât de bătrână cum ar fi o mamă.

— Sigur e acasă mama ta?

— Sigur. E-n camera ei, rareori iese. Deși e foarte curioasă. Vrei s-o vezi?

— Nu.

— Nu cred că te temi dacă nu iese.

— Nu mă tem. Pot să stau unde vreau?

Înainte să-i răspundă, se descălță, se urcă în patul de-o persoană, cu picioarele turcește sub ea, cum obișnuia să stea acasă.

El se așeză picior peste picior în singurul fotoliu din cameră.

— De ce locuiți într-o așa măgăoaie?

— Nu e o măgăoaie. Îmi place.

— Eu n-aș locui într-o casă ca asta. Dar poate însemna putere. Și bani.

— De ce te gândești mereu la bani?

— La lucruri, nu la bani. La bani te gândești tu.

— E tot aia, lucrurile înseamnă bani.

— Mă interesează doar lucrurile. O mașină ca lumea. Haine câte îmi trec prin cap. Și într-o zi să umblu unde-mi place, fie și în jurul lumii. Și să port la gât un colier mai strălucitor decât mine. Și să-mi pot permite tablouri unice. Nu multe, pentru că în casa în care am să stau, am stabilit că nu-i o măgăoaie ca asta, nu încap decât câteva, iar pe alea să le fi dorit multă lume. E mult ce vreau?

— Nu vrei să fii și ministru, primă doamnă, prințesă?

— Nu!

Se lăsă o tăcere jenantă. Aerul de amurg întuneca încăperea, dar de undeva se auzea o muzică înceată de gramofon interbelic, ca o vrajă.

Nu mai era nevoie de nimic.

Și-a dat seama că-l iubește pe Alex Țone când s-a dus a doua zi la serviciu și toate i s-au părut și mai anoste decât le știa, fără noimă. Se întreba cum o să-și petreacă toată viața cu căștile pe urechi, ascultând întrebări stupide și oferind răspunsuri la fel de stupide, când în timpul ăsta putea să se bucure și să iubească. Puțin îi păsa dacă va fi concediată, s-ar fi simțit liberă.

— Ești nebună! îi striga Tabita. Nu te gândești cât de greu găsești azi un job? Trebuie să ții cu dinții de el!

Ridica din umeri, de parcă era vorba de o persoană străină.

Singurul care i-a dat dreptate a fost Alex.

— O să ne descurcăm, zicea. N-are rost să vorbim despre ceva ce nu s-a-ntâmplat.

Se uita la el uluită, folosea un plural cu care nu era obișnuită și nu-i vedea sensul.

— O să ne căsătorim și tot ce am îți aparține și n-ai de ce să-ți faci griji.

Asta a fost tot. O cerere în căsătorie neașteptată. Nu se gândise niciodată că așa se vor petrece lucrurile, deși

își imaginase de nenumărate ori cum o să se îndrăgostească de un bărbat și cum o să-i cadă el la picioare și o să vrea să fie a lui și or să facă o nuntă cu sute de invitați care o vor conduce la caleașca alunecând ca-n basme prin mijlocul Bucureștilor. Orașul pe care nu-l cunoștea.

Nimic din toate astea nu s-a-ntâmplat, nici caleașcă, nici sute de invitați, doar o mână de oameni, iar ei nu-i săreau în ochi decât Claudette, Angela și Tabita, roșii de emoție în rochiile lor de mătase roșie, lila și verde praz, lungi până la glezne, cu decolteuri generoase, decupate din revistele glossy. Trecătorii se retrăgeau din fața alaiului uimiți de nunta mică, câțiva au aplaudat, o mireasă îmbujorată, cu chipul plin de pistrui spălăciți, strălucitoare și strângând la piept un buchet de crizanteme cărămizii, un mire coborât din filmele pe care le văzuseră cu toții și pe care le tot revedeau la televizor, un singur cavaler de onoare îndesat și chipeș și trei domnițe zvelte care păreau să aparțină unei povești, sigur vor fi fost regine ale frumuseții cu formele lor perfecte, alese în ceremonii fastuoase sau urmând să fie alese. Cum să nu te oprești din drum să privești? Micul alai a fost întâmpinat de un cor de bărbați care cutremură pereții bisericii vechi, cântul reverbera sub bolta proaspăt pictată, li se făcea tuturor pielea de găină, preotul cânta și el cu o voce răsunătoare de bariton care acoperea tunetele ce se porniseră afară, semn divin, nu putea fi decât semn divin, ploua pe neașteptate cu găleata când preotul cu chipul grav i-a pus Denisei coroana pe cap, cu niște mâini durdulii, și-au început să dănțuiască Isaia. Claudette, Angela și Tabita izbucniseră în lacrimi, fețele li se boțiseră, Denisa le vedea cu coada ochiului, era furioasă pe ele c-o fac și pe ea să plângă, arsura care-i juca în gâtlej devenise de nesuportat, dar cu niciun chip nu trebuia să lăcrimeze și ea, domnișoarele de onoare și-au șters discret dârele de fard, cu batiste minuscule, înainte să iasă din biserică, ploaia a încetat când s-a încheiat slujba, au ajuns la o terasă unde Denisa a dansat ca o nebună toată seara, au băut amândoi șampanie din pahare lungi ca niște ciocuri de barză și au tăiat un tort enorm din care au mâncat câte o bucățică, lăsându-i-l Tabitei să-l devoreze și când s-au retras, ploua din nou cu găleata, părul coafat dimineața i s-a întins șuvițe până la

umeri, mătasea rochiei și voalul i s-au lipit de piele, haina cu care Alex îi acoperise umerii era grea de apă, călca prin bălți reci în care pantofiorii plescăiau ca niște pești, a ajuns acasă leoarcă, în cei câțiva pași de la mașină, dar tot s-a simțit unică, pentru că el îi spusese:

— Niciodată n-ai să fii mai frumoasă!

Rămași singuri, Alex începuse să se dezbrace. A văzut-o stânjenită, a venit lângă ea, a mângâiat-o fără vorbe, făcând să alunece ușor fermoarul rochiei albe ude pe care dăduse o groază de bani și din care se scursese o baltă la picioare și când a rămas goală în fața lui, tremurând ușor, deși era cald, ușa balconului larg deschisă era acoperită de o perdea de ață care abia flutura, a ridicat-o în brațe, Doamne, cât era de puternic, cât de ușoară se simțea, a dus-o la patul enorm care fusese al părinților ei și abia atunci a început să-i șoptească, printre sărutări pe gât și pe buze, vorbe pe care ea nu reușea să le deslușească, iar când mâinile lui fierbinți au început să coboare pe trupul ei, oprindu-se pe rotunjimea bogată a sânilor, pe curbura coapsei, desfăcându-i labiile neatinse vreodată de degete străine, a simțit că ia foc, a străbătut-o un fior ca un curent electric, ca un fulger, ca un cutremur, l-a strâns cât de tare a putut în brațe, contopindu-se cu el, n-a mai știut de ea, doar că pleoapele vulvei ei clipesc încet peste un paradis de plăcere. S-a trezit dimineața, minunându-se că este femeie.

Cu stânjeneală, convinsă că absolut toată lumea vede colosala diferență.

2.

Mirosul de grăsime arsă o întâmpină de la parter, devine tot mai grețos cu cât urcă treptele tocite, late și largi până la etajul întâi, încolăcite în jurul puțului cu grilaj al ascensorului interbelic care glisează într-o cavitate plină de jeg și unsoare, ea nu-l folosește niciodată, prea gâfâie lent ca un marfar. Holul etajului întâi e plin de fumul care iese pe ușa apartamentului, dată larg de perete, în care deschiseseră toate ferestrele. Nicio adiere, fumul e greu și nemișcat.

Denisa intră speriată. Îi vede pe Andrei agitându-se fără rost de la ferestre la bucătărie și la ușa intrării. Ține într-o mână, ca pe un trofeu, de parcă s-ar teme de o arătare, de un diavol, o tigaie din care se ridică vălătuci de fum înecăcios.

— Las-o jos! strigă Denisa.

Andrei lasă tigaia direct pe pardoseală. Îi joacă ochii în cap, de colțul gurii e agățat un zâmbet tâmp. Spune, de parcă ar fi autorul unei mari isprăvi:

— Am ars cârnații puși la prăjit! Au luat foc.

Nu e o justificare. E mândru de ce a făcut.

Din ușa camerei ei privește, dreaptă, Mamouret. Tabita i-a spus să-i zică bătrânei Mamouret, îi place, și Denisa se conformează. Mamouret e nemișcată, într-o mână are țigaretul de fildeș de care nu se desparte nici în baie, în cealaltă, un evantai chinezesc cât o pălărie de vară pe care îl agită întruna. Pare calmă, a văzut multe la viața ei. Denisa e uimită. E prima oară când Mamouret are fața buhăită, e nepieptănată, niciun fard nu-i acoperă ridurile adânci, îngrijite atent în fiecare dimineață, semn că a avut alte treburi, s-a certat din nou cu băiatul cel mare.

Denisa se apleacă, ia tigaia de pe jos, intră în bucătărie, tușind întruna, așază tigaia sub un jet puternic de apă, aruncă la coș cârnații arși, deschide larg fereastra, nu se gândise nimeni, se face în sfârșit curent și fumul începe să iasă din casă. Începe și ea să respire.

Andrei se învârte în jurul ei.

— Liniștește-te, îi spune. Du-te la tine.

De când se mutase în apartament, Denisa mai asistase o dată la o ceartă stupidă,

capră bătrână, striga bărbatul, nu-mi spune tu ce să fac!

ba-ți spun, cât timp ești inconștient și nu-ți iei tratamentul și asta înseamnă cât timp am să trăiesc eu!

sper să crăpi într-o zi și ziua aia se apropie!

Mamouret nu-i permisese obrăznicia, îl pocnise cu dosul palmei, bărbatul se liniștise pe loc, se lipise de perete, apoi se retrăsese în camera lui. Mamouret o zărise atunci pe Denisa, ieșise în hol atrasă de zgomote, cu o mână dusă la gură, a privit-o lung, n-a spus nimic, a tras cu nesaț din țigaretul de fildeș, și-a scuturat scurt coama roșiatică de leoaică și a trântit ușa în urma ei. Denisa a

înțeles că a intrat într-un viespar pe care e bine să nu-l zgândăre.

Dar seara, când Alex a venit acasă, l-a întrebat:

Ce-a fost asta?

Alex amâna, ridica din umeri, se prefăcea că nu-nțelege.

Sunt nevasta ta! a strigat Denisa, ca ultim argument. Trebuie să știu în ce-am intrat!

Până la urmă a bălmăjit ceva despre o boală,

ce boală?

o boală care nu se vede, o boală psihică,

ce boală?

Nu știu cum se cheamă, mama n-o acceptă, nici eu nu sunt convins, dar acum doi ani m-a pus pe gânduri și pe mine, a vrut să se sinucidă cu un cuțit, cum fac japonezii, n-a avut forță, n-a fost cuțitul care trebuia, se răzgândise, habar n-am, a început să urle de durere când a văzut cum curge sângele din el și l-a salvat mama. E sub un tratament permanent și cât îl urmează cum trebuie, pare cel mai normal bărbat din lume. Dar odată nu te mai înțelegi cu el, e agitat, spune că e urmărit sigur are viziuni, începe să urle din senin, se repede la oricine îi iese în cale.

De ce nu-l internați?

Mama n-ar accepta niciodată! De rușine, de milă, habar n-am. Peste toate, nici n-acceptă că e bolnav, are grijă să-și ia hapurile, dar susține că trece totul, ca o gripă.

Și vrei să stau în casa asta cu el cât nu ești aici?

N-are ce să-ți facă. Ți-a făcut ceva?

Nu.

Alex o rugase cu săptămâni înainte să se mute în apartamentul lui, în „măgăoaie”. Mamouret insista să-și aibă amândoi băieții sub aripi. Un singur lucru îi plăcea Denisei după mutare: patul de o persoană din camera lui Alex. Dormeau îmbrățișați și făceau dragoste noapte de noapte. Așa își imaginase căsătoria. A simțit că se înecă și nu poate respira de tandrețe când s-a trezit într-o dimineață înaintea lui și a văzut că începuse să chelească în creștet, deși era atât de tânăr. Îmbătrânea lângă ea. Ca în basme.

Îi place atât de mult, încât atunci când el se întoarce acasă, îl așteaptă pregătită. Nici nu închide bine ușa, o ia

în brațe, o sărută pe gât, în timp ce ea îi aruncă basca cât colo. Îi spune lucruri pe care nu le-a mai spus vreodată, pe care nici nu credea că le va spune, de un erotism feroce.

Ești totul pentru mine, șoptește, în vreme ce-i smulge cămașa, nasturii se împrăștie prin cameră. Ia-mă! strigă.

Dar, în rest, a îngrozit-o mutarea. Nu-și amintea să mai fi văzut o casă atât de mare, în care absolut nimeni să nu mai fi făcut curat de ani întregi. Pereții înnegriți de praf și fum de țigară erau ultimii pe listă. La fel, ușile cu vopseaua scorojită. Până acolo avea enorm de curățat – aspirate covoarele roase de molii, șterse tablourile și oglinzile, luminate cu leșie vasele și pardoselile, spălate de câteva ori geamurile pe care jegul se uscase în dâre, măsuțele cu geamuri groase de cristal. Era frântă. Când n-a mai putut, a apelat la o menajeră, a plătit-o din banii ei.

— Chiar ai mania curățeniei, i-a spus Alex.

A ridicat din umeri. Nimeni n-a mai întrebat-o ce-o apucase.

A intrat în toate camerele, în afara odăii lui Mamouret, toate erau la fel, îmbâcsite, un aer stătut, întunecate de murdărie. Era disperată, dar nu trebuia s-o arate. N-o pusese nimeni să facă ce făcea.

Denisa înțelesese repede adevăratul motiv al mutării, banii. Mamouret avea o pensie ridicolă, Andrei nu câștiga nimic, aveau nevoie de banii lui Alex, poate și de ai ei, Mamouret voia să-l țină aproape și să-i drămuiască câștigul. Mamouret avea datorii istorice, nici ea nu mai știa de când, le stingea sau le diminua la răstimpuri. Ca să mai câștige un ban, corecta într-un timp record texte trimise de o editură. Lucra nopțile și nimeni nu mai găsea o greșeală în urma ei. Toată lumea știa că e aprigă, că face eforturi să vadă, cataracta aproape o orbise. Dar o acceptau, nimeni nu-și dorea corvoada făcută de ea. Când lucra, folosea o lupă.

Își amintește toate astea într-o frântură, când își șterge lacrimile care îi curg din ochi de atâta fum. O zărește pe Mamouret. La fel șade și acum, în capotul înflorat pe care și-l scoate doar când coboară la ședințele blocului. Fumul începe să se risipească, Denisa încă mai tușește ușor.

— Vrei să vorbim? întreabă Mamouret.

Denisa nu e în stare să răspundă.

— Pe băieții ăștia trebuie să-i țin din scurt până mor, mai spune bătrâna. Te-ai convins, sper. Ai să-nțelegi când o să ai și tu copii, văd că ești însărcinată.

— De unde știi? întreabă, uluită.

— Oamenii își închipuie că noi, ăștia bătrâni, suntem niște târâie-pârțuri. Văd tot ce se întâmplă. Știu și că nu i-ai spus lui Alex. Poate vrei să-i faci o surpriză, poate nu te-ai hotărât să ții copilul. Eu zic să-l ții.

Mamouret e femeie deșteaptă, își spune Denisa. Reușise să deturneze discuția din prima clipă spre un alt subiect, băieții ei erau băieții ei, nimeni nu trebuia să le știe problemele.

— Mă obosește discuția asta, oftează Mamouret, înainte să-i mai răspundă. O să mă retrag în camera mea. Uită ce-ai văzut. Când ai chef, te rog să pregătești puiul.

În fiecare seară mâncau un pui la cuptor, ca un ritual, în tăcere, toți patru – Mamouret, Denisa, Alex, Andrei.

Povestea cu banii devenise un leit-motiv. Aproape de fiecare dată când venea acasă Alex, Mamouret îl întimpina cu întrebarea dacă a adus bani pentru aia sau ailaltă.

— Am adus ieri.

— Ieri a fost ieri, contracara bătrâna. Azi ce mâncăm? Nu avem nimic.

Începeau să se certe. Îi spunea că-i absurdă, nu-i poate da zilnic teancuri de bani, prea cheltuie aiurea. Îi răspundea că e inconștient și nu înțelege de câte e nevoie într-o casă. Mai ales într-una în care există un frate mai mare cu nevoi speciale. Un om bolnav.

Ce nevoi?

Nevoi speciale. Nici măcar nu te gândești ce nevoi. Nu-ți pasă.

Ba-mi pasă.

Dacă-ți pasă, atunci poartă-ți crucea! Crucea ta e fratele tău!

Începeau să urle unul la altul și invariabil Mamouret rezista mai mult, Alex ieșea trântind ușa. Se întorcea băut, după câteva ore. Dacă întârzia la puiul de seară izbucnea alt scandal, Mamouret îl făcea nesimțit, repeta același cuvânt, niciodată nu-i spunea mai mult. Și atunci

Andrei dispărea și el câteva clipe, se întorcea cu o sticlă și îi turna fratelui un pahar mare.

— Ce faci? izbucnea Mamouret. Nu vezi că e deja beat?

— Fac ce cred că trebuie, răspundea Andrei apăsat.

— Ești sigur?

— Sunt foarte sigur.

Mamouret se topea în timp ce goleau sticla amândoi, uitând de puiul rumen. Era o diferență atât de mare între reacțiile bătrânei față de un fiu sau altul, încât Denisa înțepenea în scaun, privindu-i. Niciodată nu-i spusese să arunce sticla, să n-o mai aducă, să nu bea.

Pe Denisa o înspăimântau serile în care Alex se întorcea beat și din alt motiv. Rămânea cu privirile pironite într-un punct pe perete. Nu citea. Nu-i vorbea. Nu știa la ce se gândește. Și pe neașteptate o acuza că-l înșeală. Părea gelos până la demență. Denisa chiar l-a crezut o vreme. După care și-a dat seamă că puțin îl interesează cu cine se vede. Putea să alerge după câți bărbați ar fi vrut. Puțin îl interesa ce face ea. Doar deturna atenția. N-avea în minte decât afacerile lui, care vor fi fost. Un ghem de contradicții. I-a trebuit multă vreme să înțeleagă cât fabulează. Unde-i adevărul. Pleca la lucru, dar nu se ducea la niciun lucru, el știa unde pierdea ziua. Cum făcea rost de bani. În ce anturaj intrase. Când îl prindea cu minciuna, râdea, dădea din mână a lehamite, nu era nimic care să merite atenție în tot ce-i zicea ea. Zâmbea. Avea un zâmbet cuceritor, o privire senină, o făceau să se îndoiască de acuzele ei, mai ales că nu se împotrivea niciodată, nu-i aducea niciun argument că lucrurile ar sta altfel, doar dădea din cap, de parcă i-ar fi întins o capcană și era bucuros că ea o descoperise. Dar ea cădea de proastă. Adică el nu era așa cum îl descria Denisa. Și toată lumea vedea asta, în afară de ea. Începuse să se îndoiască de perspicacitatea ei. Se enerva. Toate îi ieșeau atunci pe dos.

Când fumul se risipește, Denisa închide ferestrele și ușa apartamentului. Ciocăne la ușa bătrânei.

— Aveai dreptate, vreau să vorbim, spune.

Mamouret îi face un semn să se așeze unde vrea. E o cameră diferită de celelalte, care sunt mai austere, se vede că-i locuită de-o femeie, e tapetată în ceva ce fusese

galben pe vremuri, acum devenise vag cafeniu. Un pat-canapea desfăcut, acoperit de cearceafuri rozalii boțite, un gheridon cu două taburete, un fotoliu cafeniu și el, o oglindă enormă, prinsă pe un perete, se continuă cu un secretaire, pe el cutiuțe cu sulimanuri decolorate, de bună calitate, într-o parte, în cealaltă un televizor vechi care transmite o emisiune culinară, fără sonor, personajele par din filmele mute, te aștepți să apară din când în când câte un *frame* cu ce-și spun. Alături de oglindă e un tablou cât toate zilele înfățișând-o pe Mamouret tânără, cu o jumătate de secol în urmă. Ochii albaștri fascinează.

Pe marginea ferestrei fumegă, înfipt într-un burete afumat și plin de scrum, un bețișor parfumat care răspândește o mireasmă de santal, nu se mai simte fumul țigărilor.

Bătrâna își înfășurase picioarele în bandaje elastice de culoarea pielii și le odihnește pe unul dintre taburetele gheridonului. Denisa se așază pe celălalt.

— Vrei să hotărâm ce facem cu copilul? întreabă Mamouret.

— Nu vreau, am decis deja. Sunt singura care decide.

— Și ce vrei să faci?

— Am să mă întorc în apartamentul meu. E mai multă liniște. Nu e tensiune. Vreau să fiu acolo și înainte să nasc și după.

Mamouret pare conștientă că nu-i poate impune nimic.

— Și vrei ca Alex să vină cu tine.

— Așa e normal. E soțul meu.

— Îți va fi foarte greu singură, șuieră. Nu te ajută nimeni?

— Nici aici nu mă ajută nimeni. Acolo măcar o să vină o prietenă. Am s-o rog să locuiască cu noi, e loc destul, o să aibă camera ei. E mai bine cu noi decât să plătească chirie.

— E fetiță, zici? schimbă Mamouret subiectul.

— Da. Nu vreau să aibă parte de-o viață ca a mea.

— Adică?

— Vreau să fie mereu amândoi părinții în jurul ei. Dacă nu se poate asta, măcar s-o nasc de la început singură. Să știu o treabă, la ce mă înham.

— Nu te-mpiedică nimeni s-o aduci aici, măcar din când în când.

— Și cine o să aibă grijă de ea?

— Am crescut doi copii.

— În alt secol.

— Era mai greu decât azi. Tu hotărăști.

— Bineînțeles. Fiecare generație își așterne singură drumul. Vreau să privesc în față adevărul ăsta.

— Nu te-mpiedică nimeni.

— Vreau să nu te-mpotrivești ca Alex să plece.

Pe Mamouret o frământă ceva. Își dă drumul, până la urmă.

— Când te-ai mai certat cu el?

Denisa e surprinsă. Își spune că până și într-o casă veche, cu pereții groși, se aude prin ziduri. N-are de ce să se mai ascundă.

— Ieri. Știi motivul. N-am nevoie de banii lui, face ce vrea cu ei. Dar nu-i poate bea pe toți la nesfârșit. Ce-o să facă după ce vine copilul?

— N-a băut mereu.

— Dar o face din ce în ce mai des, aproape nu e zi.

— Poate își înează amarul. Te-ai gândit că poate are nevoie de-o femeie? Te mai culci cu el?

— Mă șochezi. Îți răspund la fel de direct. Mi-e teamă s-o fac în starea în care sunt. Dar fii sigură că-l mulțumesc într-un fel.

— Asta-i bine. Bărbații nefutuți o iau razna. Ca și femeile. Vrei să vorbesc cu el?

— Nu. Vreau să-l lași să facă ce crede. Eu vreau să vină cu mine acasă.

— Acasă e aici.

— Pentru el nu mai e. Acasă e unde sunt eu. De când s-a însurat.

3.

Abia intraseră în casă, Denisa i-a spus, uitându-i-se drept în ochi:

— Nu vreau să-l mai văd pe fratele tău. Măcar o vreme. Nu mă-ntreba de ce.

— Care frate?

— Ai mai mulți? Cel care e buricul pământului, care vă ia ție și lui Mamouret tot timpul, cel care o să ajungă într-un ospiciu și voi nu vreți să acceptați!

— Ce spui! zise Alex în zeflemea.

Înainte să mai adauge ceva, o pălmui.

— Nu vreau să mai vorbești așa.

N-o pălmuise niciodată. Apoi ieși trântind ușa.

Denisa îngheță. Se întorcea acasă cu burta la gură și era pălmuită de propriu-i soț. Se simțea umilită. Se aruncă în patul matrimonial și plânse până i se uscară lacrimile și continuă să plângă fără lacrimi. Hotărăște să nu vorbească nimănui de umilința ei. Era beat, nu exista altă explicație.

Merge în bucătărie și se dă cu capul de masă, curge sânge, e convinsă c-o să moară, vrea să moară.

Când vine acasă Alex, nu vede nimic, sângele a fost spălat, rana s-a închis, ochii plânși au căpătat contur rimelat, în colțul buzelor a fost agățat zâmbetul obișnuit, poate chiar altul mai uscat și pervers, dar cine să distingă?

Angela

1.

Ce-i spun eu proprietarului? E convins că am un venit rezonabil și constant nu mi-ar fi dat casa, de fapt nici nu-l interesează, la x ale lunii eu trebuie să-i pun banii în mână. Dacă nu-l văd, i-i las într-un plic secretarei, un individ ca el, cu firmă serioasă, firește că are o secretară. Cred că aș putea întârzia o zi, două, nu mai mult nu mi s-a întâmplat până acum. Mi-a spus din prima clipă că are o listă lungă de clienți în așteptare, n-are rost să încerc să negociez prețul și e bine să fiu la timp cu banii, poate da casa în orice clipă. N-am negociat. Voiam cu dinadinsul să stau în centru, de parcă ar fi mare scofală. Mai înainte plătisem jumătate din suma pe care o dădeam acum, dar locuiam într-un cartier prăpădit la marginea lumii, mă hâțâna până acolo tramvaiul trei sferturi de ceas, seara și dimineața.

Dar pentru mine era mare scofală. Nu centrul orașului mă interesa, voiam să fiu cât mai aproape de atelier. Lângă vopsitoria unde-mi colorez diminețile, găsisem o coșmelie numai bună de atelier de pictat luminoasă, cu ferestre mari, încăpătoare, cam friguroasă, n-avea apă, n-avea gaze, n-avea sobă, dar mă gândeam să încerc să pictez cu mănuși. Cred că fusese o magazie și totuși într-o vreme locuiseră oameni acolo. Băbuța care mi-o închiria nu voia niciun ban, doar să trec zilnic, să vadă derbedeii din cartier că-i locuită, altfel năvăleau pe timp de noapte cu oamenii străzii și se mai trezea că pun un foc de toată frumusețea. Nu știam cum să mai mulțumesc pentru o asemenea pleașcă. Mi-am pierdut mințile și-am făcut rost de un godin, de un metru cub de lemne pentru iarnă, am reparat fereastra, după ce-am trecut afară printr-un colț al ei coșul godinului, am înlocuit geamurile sparte. M-am speriat când am constatat cât cheltuisem și se apropia ziua să mă văd cu proprietarul. Căcat!

Dar e un înger acolo sus care mă veghează. Exact atunci ne-am întâlnit toate patru fufele la fast-food, cum

ne e obiceiul – eu, Denisa, Tabita și Claudette. N-am apucat să-mi spun oful. Denisa mi-a luat-o înainte. Urma să nască, vedeam cu toatele cum îi crescuse burtica, se temea al naibii, cine nu se teme în situații de-astea? Iar ea n-avea pe nimeni. Pe absolut nimeni! Voia să știe dacă avea vreuna dintre noi vreo rudă sau vreo cunoștință care să stea cu ea. Nu s-o pună la treabă, ci doar să locuiască cu ea, să fie acolo să-i dea o mână de ajutor dacă, Doamne ferește, ar fi avut nevoie. N-avea să-i ia niciun ban pe chirie.

— Mă mut eu cu tine, m-am trezit spunând.

Când le-am văzut pe toate trei cum rămân cu dumicatul neînghițit, holbându-se la mine, de parcă aș fi spus cea mai mare prostie din lume, m-a apucat frica, am adăugat repede, ca o scuză:

— Dacă vrei.

A urmat aproape un urlet din trei gâtlejuri, că s-au întors toți mușterii din fast-food spre noi.

— Cum să nu! Mai încape vorbă! E grozav!

Li se încălecau vorbele într-un bruhaha că nu-nțelegeam nimic.

Am crezut că trebuie să adaug:

— Casa ta e foarte aproape de atelierul meu. M-am apucat de pictură și mi-am găsit un atelier. De fapt, o coșmelie. De fapt, o magazie. De fapt, nici nu știu ce e. Eu îi zic atelier.

Alt urlet de bucurie a spart liniștea fast-food-ului. Un flăcău care debarasa mesele s-a apropiat curios:

— S-a-ntâmplat ceva?

— Nimic. Ne bucuram, s-a grăbit Claudette să-l liniștească, făcându-i cu ochiul.

— Aha, credeam că s-a-necat careva c-un os de pui.

De fapt, niciuna dintre ele nu auzise că mă apucasem de pictură, ele tot pentru că urma să mă mut cu Denisa zbieraseră.

— Tu chiar vorbești serios? insistă Denisa.

— Tu chiar serios vrei să stea cineva cu tine? am întrebat-o.

Am bătut palma, cum fac sportivii și puștii de cartier când pecetluiesc o treabă.

— Știți, a spus după un timp, i se înroșiseră toți pistruii de emoție, mă gândisem mai demult să vă rog pe una dintre voi să stați cu mine, dar n-am avut curajul.

Fiecare are treaba ei. Ce vină aveți voi c-am ajuns cu burta la gură?

A contrazis-o un protest colectiv, mai puțin zgomotos decât precedentele.

Proprietarului i-am spus că renunț la casa lui minunată că nu mai am bani, mi s-au redus veniturile. A-nțeles. M-a compătimit.

Asta e viața, a zis.

De fapt, nu trebuia să-i dau nicio explicație, dar m-am gândit că e bine să păstrez cu oamenii relații cordiale, nu știi în ce împrejurări îi mai întâlnești.

M-am mutat la Denisa a doua zi. Mi-a spus că era camera în care trăise ea până la măritiș. Eram curioasă să-i descopăr urmele, deși, tipicară și maniacă a curățeniei cum o știam, sigur făcuse curat de șapte ori și n-aș fi găsit nici măcar un fir de păr din vremea în care fusese puștoaică.

A trecut mai bine de un an de atunci. Fetița ei are acum aproape un an.

Și acum iar a dat peste mine o zi absolut groaznică.

2.

Sigur, aveam ușurința de a creiona portrete de mică, dar nu s-a găsit măcar unul dintre profesorii mei deștepți să-și dea seama. Habar n-am cum am ajuns profesoară de desen, cam toți profesorii de desen sunt și pictori sau au pictat la viața lor. Numai eu fugisem de pictură.

În atelierul în care pregătim vopseluri și decorațiuni, cu mușterii din ce în ce mai puțini și mai săraci, meșterim și rame de tablouri. Și în astea trebuie să fim inventivi din timp în timp, fabricile care scot rame pe cale industrială te mănâncă cu fulgi cu tot.

Într-o zi a venit un bătrânel cu papion și baston care voia o ramă sofisticată, bogată, ca pe vremuri, nu prea știa să explice. L-am întrebat pentru ce. A deschis o geantă dreptunghiulară, un fel de geamantan îngust în care era prinsă cu bretele o pânză stranie. Am recunoscut-o imediat: Tamara de Lempicka. Habar n-aveam că exista vreuna în România. Nu putea fi originalul, bătrânul și-ar fi putut cumpăra un hotel cu banii de pe un asemenea tablou, dar era sigur o copie din epocă, atât de bună că putea trece drept original, mai ales

că, din câte știam, picturile Tamarei de Lempicka de-abia treceau de-o sută în toată viața. L-am rugat să-mi lase pictura s-o privesc, în zilele cât fac rama, să mă inspir, i-am zis, n-a vrut, s-a învoit doar după ce-am scris o hârtie, contrasemnată de patron, în calitate de martor, în care mă angajam să-i dau o sumă enormă dacă pierd sau distrug pictura, habar n-am ce valoare juridică va fi avut hârtia aia. În zilele cât am făcut rama, de care a fost extrem de mulțumit, am copiat pânza.

Apoi am făcut alta, ușor diferită, dar în același stil, cu același aer. Și încă una. Eram foarte mulțumită. Și convinsă că pot picta. Numai că m-am gândit să lucrez în același stil art deco, poate chiar să fiu un emul al Tamarei, nu-mi cădea coroana, dar toate subiectele picturilor mele, absolut toate, să fie nuduri, nu portrete de femei și de bărbați epatanți prin costumele lor.

Atunci a dat peste mine norocul cu magazia pe care am transformat-o în atelier. Pictam la început din imaginație, ce-mi rămăsese în memorie și pe retină, ce știam din experiența mea. Apoi, vara, i-am cerut Tabitei să-mi pozeze. Prima oară a venit îmbrăcată diafan, într-o bluză de mătase culoarea piersicii, în decolteu îi sclipea o cruciuliță de aur pe care n-o mai văzusem la gâtul ei. Am desenat ușor, eram încântată, aveam să desăvârșesc pictura altă dată. Apoi i-am cerut să dea jos totul.

— Cum adică, să mă dezbrac în păsărica goală? a strigat.

— Cum altfel, dacă-i nud?

Am încremenit când am văzut-o goală, nu-mi închipuiam că formele ei pot fi atât de perfecte. Strălucea cum strălucise Raffaella, cu un veac în urmă, o vedeam poleită, splendidă, era o zeiță, o statuie, cu ochi ca genuni de foc. Raffaella era trecut. Mi-am dat seama că nu-mi place să pictez femei slăbănoage, cum nu-i plăcea nici Tamarei. Înghițeam în sec, privind-o, adulmecând-o, ca un bărbat meduzat de frumusețe.

Mi-am aprins o papiroasă, e singurul loc unde pot fuma în voie, simțeam că leșin dacă nu trag un fum, două, zece, câte or fi.

Tabita răbda nemișcată, nici măcar nu vorbea, în altă împrejurare nu i-ar fi tăcut gura, părea ușor înfrigurată, i-am aruncat un voal pe umeri.

A fost încântată doar când s-a văzut în pânzele mele, pe fond verde, nuanțe de stacojiu, albastru, vișiniu. Tabita peste tot.

— Atât de frumoasă sunt sau așa mă vezi tu?

— Așa ești!

— Și chiar o să expui tablourile astea? întrebă în cele din urmă.

— Pe toate.

— Dumnezeule!

A rămas atâta vreme privindu-se, că mă gândeam că s-a răzgândit și-o să-mi interzică să apar cu pânzele cu ea în lume.

— Îl aduc pe Andrei la tine, a spus, temătoare.

— Adu-l.

Nu cred c-au trecut trei zile și-au apărut amândoi. Nu-l mai văzusem de la excursia la Șimon, auzisem că are niște probleme de sănătate, nu reținusem nimic, cine dintre noi ține minte ce face aproapele, dacă nu-i e rudă sau prieten? Mai știam că Tabita avea o relație cu el, una cu năbădăi, când se vedeau des, când uitau unul de celălalt.

— Nu-i nimic pe piață ca picturile tale, a zis Andrei, după ce s-a uitat atât de mult ba la una, ba la alta, în tăcere, că începusem să cred că doar își trece vremea în atelierul meu, face pe grozavul și habar n-are ce să spună. Nu vrei să-mi dai una s-o duc la licitație?

N-aveam nimic de pierdut.

Din clipa aceea s-au dat toate peste cap. Nu știu unde a dus pânza, nu mă interesa. A vândut-o și mi-a mai cerut alta. Cu banii pe care mi i-a dat mi-am cumpărat în sfârșit culorile după care jinduiam. Nu i-am mai dat nicio pânză, i-am spus că le păstrez. Lucram ca o apucată, schițe peste schițe cu trupul Tabitei, era singurul meu model, de unde bani să-mi iau un model? aveam să le definitivez mai târziu, când nu mai putea să se dezbrace de frig. Uneori sfârșeam câte un tablou și-mi venea să urlu de bucurie. Mi-a trecut prin cap că oricine vede pânzele alea e convins că sunt o lesbiană nenorocită care-și pictează iubita, dar chiar nu-mi păsa.

Apoi Andrei mi-a spus că sunt unii care vor să mă cunoască și m-am trezit cu niște tipi dubioși, în costume de blugi, cu lanțuri de aur la gât și ochelari de soare ultimul răcnet, care au strâmbat din nas văzându-mi

atelierul, o cocină, dar abia și-au reținut entuziasmul când mi-au văzut pânzele îngrămădite una lângă alta, erau vreo cincisprezece. Nu le-am dat niciuna, o să mă mai gândesc, le-am spus și lor.

După care m-am trezit invitată la un bairam unde nu cunoșteam pe nimeni în afara lui Andrei, dar era plin de pictori, graficieni, critici de artă, galeriști sofisticați și simandicoși, care își purtau de colo-colo paharele enorme cu votcă din belșug, vorbeau pe nas, se pupau entuziast pe obraji, icneau de plăcere la auzul câte unei nenorociri întâmplate nu știu cui, relatau isprăvi petrecute în nu știu ce țară pe care nu le asculta nimeni și peste toate erau convinși că până și lumea aceea din jur, care era a lor, trebuie să cadă-n fund de admirație când deschid ei gura. Citisem prin cărți de atmosfera asta și acum mă trezisem în miezul ei.

Dar era suportabil. Sperietura am avut-o doar prima oară, pe urmă m-am obișnuit. Trebuia doar să-ți vezi de treaba ta, să zâmbești în dreapta și-n stânga, oricum nimeni nu cunoaște pe nimeni, și să dai din cap recunoscând meritele tuturor. Îmi plăcea că fiecare făcea ce-l tăia capul, dacă voia să-și asculte vecinul sau prietenul, bine, dacă voia să-și piardă privirile în fundul paharului, bine, dacă voia să admire pânzele uluitoare atârnate pe pereți, iarăși bine. Sau să danseze. Era o muzică de vis. Eu alegeam să dansez, cât ținea petrecerea, se găseau destui care gândeau ca mine, mă simțeam ca-n anii ’30, nu chiar în *Și caii se-mpușcă, nu-i așa?,* îl depășisem pe Horace McCoy, dar vremurile păreau cam aceleași. Ba semănau de parcă fuseseră trase la indigo. De fapt, sigur n-aș vrea să fi trăit atunci, nicio epocă nu mi se pare mai potrivită să-mi duc viața decât asta. N-aș vrea, nici dacă ar fi să stau lângă Tamara să văd cum o pictează pe iubita ei Raffaella, nici dacă aș fi chiar Tamara de Lempicka însăși. Nu pot să fiu. Eu vreau să fiu eu, dacă am talent, bine, dacă nu, asta e. Dar sigur am talent!

Mă înnebuneau ocheadele unora care înotau deja în votcă, doar că nu-mi spuneau să trecem dracului la treabă! Rezistam, n-ar fi fost decât o chestie nasoală, a doua zi sigur n-aș fi știut cu cine m-am futut.

În scurt timp mi-am dat seama că, pe lângă pictori, bairamurile alea erau frecventate și de alții – tipii cu

lanțuri de aur la gât, pe unii îi mai văzusem, cei cu banii, care apăreau sau nu, dar asigurau băutura, mâncarea și locul de întâlnire. Nu-mi închipuisem vreodată câtă băutură poate curge în burdihanele unor pictori și critici de artă. Nu mi-a fost greu să-nțeleg că tipii cu lanțuri de aur la gât voiau ceva în schimb, nimic nu e gratis pe lumea asta. Cu discreție, asigurau transferurile pânzelor. Împrumutau bani. Cine știe cu ce dobândă. Ofereau ateliere în care să lucrezi confortabil. Pensii viagere. Călătorii de lucru. Ce lume! Adevăru-i că e greu să-ți reprimi dorul de a vedea lumea, nu conta că-l plăteai pe urmă cu o pânză, două, zece. Sigur alții dădeau altceva, nu se adunau numai pictori la bairam.

Nu știu cum se sfârșeau petrecerile astea, n-am rămas niciodată până la spargerea târgului, cum nu mă dusesem niciodată de la început. Dimineața lucram la vopsitorie, alergam apoi să pictez, dar nu uitam niciodată să ajung la fetița Denisei. Un program la sânge, dar asta îmi dorisem toată viața. În săptămânile când Denisa era în schimbul greu, de după-amiază, nu lipseam de lângă patul fetiței.

Abia a patra sau a cincea oară când am participat la bairamuri m-am prins de ce veneau atât de mulți, de ce atât de mulți păreau pierduți, cu privirile plecate în altă lume, mozolindu-se și pipăindu-se de la o vreme prin cotloanele mai întunecate. Se înfruptaseră din droguri, era unul sau erau mai mulți care îi blagosloveau cu droguri, i-am spus lui Andrei că nu vreau să aud de asta, să nu insiste. N-a insistat.

Iar astăzi e o zi groaznică. L-am văzut pe Alex, ziua a devenit brusc groaznică pentru că nu știu ce să fac. Mă întrebasem unde dispare serile. Îl lăsam dimineața în casa Denisei, casa lui, habar n-am când pleacă, unde se duce, ce lucrează, nici nu cred că are o slujbă sigură undeva, dar clar face rost de bani, cine știe ce învârte, altfel n-ar avea din ce să trăiască. L-am văzut înfruntându-se cu un tuciuriu cu lanț de aur la gât, n-avea costum de blugi, ci o haină de piele neagră, o fi avut și vreo motocicletă Harley Davidson pe-afară. Alex îl apucase de guler și individul i-a șoptit ceva printre dinți, o înjurătură sau o amenințare mai degrabă, Alex i-a dat drumul și tipul a ridicat atunci arătătorul și mai că i-l băga în nas, sau în ochi, șoptind ceva ce n-auzeam, un

ultimatum sau naiba știe ce. Era foarte furios. Tipi d-ăștia atât de furioși nici nu vezi când scot șișul.

M-am speriat.

M-am gândit să-l întreb pe Andrei. Dar căzuse pe-o canapea în brațele unei grăsane mai mult goală, care se străduia să-i bage limba în ureche. Scârbos. Tabita nu era acolo, nici nu țin minte să fi fost vreodată. M-am gândit s-o întreb pe Denisa, dar sigur habar n-avea. Și-așa mi se plânsese că bănuia că umblă cu cămătarii și se temea pentru viața lui. Mi-a trecut prin cap să-l întreb chiar pe el dacă are vreo problemă, îi ofeream un tablou de-al meu să-l dea tuciuriului, dacă avea vreo datorie la el, dar m-am temut că fac și mai rău. Și când mă hotărâsem, după multe deliberări cu mine însămi, să încerc totuși, n-aveam ce pierde, măcar să știe că sunt de partea lui, l-am văzut prăbușit pe unul dintre scaunele înșirate de-a lungul pereților, ca la balurile de pe vremuri, când domnișoarele timide așteptau viitorii parteneri de dans. Alex nu aștepta pe nimeni, avea o sticlă pe jumătate golită în mână la care se uita cu ochi îmbăloșați și tâmpi, minunații lui ochi albaștri pe care aveam de gând să-i pictez într-o zi, și eram convinsă, absolut convinsă că habar n-avea cine sunt, și că n-ar fi fost în stare să se mai ridice singur în picioare. Ce să mai spun s-o pornească spre casă!

3.

Îmi vine să urlu după o țigară, dar i-am promis Denisei că n-o să fumez cât o să stau în casa ei și uite că mă țin de cuvânt, fumez doar la serviciu, și acolo rar, sau când pictez, niciodată acasă. Nu știu ce e cu mine astăzi, m-a apucat o poftă nebună de-o țigară. Încerc s-o sting c-un pahar de votcă, păstrez sticla ascunsă în noptieră, nici sticle de băutură nu se țin în casa asta. În timp ce beau, apare Alex. N-ar fi trebuit să mă găsească. De fapt, n-ar fi trebuit să beau. Denisa m-a rugat să nu aduc băutură acasă. Am uitat. Nu mi-a păsat. Lui Alex i-au sclipit ochii, nu mă mai puteam ascunde, măcar să fi băut în camera mea, nu în bucătărie, acum e prea târziu pentru regrete.

— Sigur vrei un pahar, i-am zis.

— Sigur ești isteață.

— Unul singur și te duci la tine, i-am mai zis. Nu vreau să ne găsească Denisa așa.

A ridicat o palmă în sus, de parcă ar depune un jurământ. Îmi plac palmele lui, cu degete lungi, unghii migdalate, o palmă de artist, ar trebui să-l întreb de ce n-a încercat să picteze. Sau să cânte la un instrument. Nu știu dacă e bine să-l întreb, nu vreau să stârnesc vreun viespar. Nici să-i propun să-l pictez nu cred că e bine, cine știe ce-i trece prin cap. Lui sau altora.

Dă paharul pe gât ca pe apă. N-apuc să-l opresc și-și toarnă altul, de astă dată plin ochi.

— Ai promis, îi spun, dezamăgită.

— Acum chiar promit!

Mă uit la sticla dintre noi. Nici n-ar avea cum să-și mai umple altul, mai e mai puțin de un deget pe fund.

De astă dată soarbe încet din pahar.

— Ești o fată de treabă, zice. Nu i-ai spus nimic Denisei.

— Lasă…

Habar n-aveam ce să-i zic și dau din mână a lehamite, să schimbe subiectul. Îmi povestește ceva, nu sunt atentă, nu mă interesează. Mi-e gândul la tabloul pe care l-am început. Nu-mi place cum a ieșit, o s-o iau de la capăt. Sau n-o s-o iau și renunț. Sau renunț la pictat. Renunț la tot. Căcat. Asta nu e viață, când ajungi să renunți la tot.

— Ți-ai văzut copila? îl întreb.

— Nu încă.

— Doarme în pătuțul ei, i-am dat să mănânce.

Dă din cap, dar e atât de vizibil că nu-l interesează, că mă apucă furia. Nu-l interesează nimic legat de copil. De ce l-a mai făcut? Denisa îmi spunea altceva. Doar n-o fi nebună. Sau poate e nebună. Cum poți să trăiești cu un bețiv și să nu-l pui la punct? Să nu-l dai afară din casă? Să nu-i dai una în cap? Eu l-aș călca în picioare.

Pe dracu l-aș călca în picioare. Uite cum stau cu el la masă și beau. Și din clipă în clipă o să vină nevastă-sa de la serviciu și ne vede bând cot la cot ca niște ordinari. Bețivi și ordinari. Mi-e silă de mine.

— Mă duc să mă culc, spun.

Nu zice nimic. Are privirile pierdute în paharul pe care l-a golit pe jumătate. Nu s-a grăbit să-l bea, de parcă s-ar fi ținut de cuvânt. Sau e sătul de băutură. Nu cred că

e vreodată sătul. Sau obosit. Naiba știe, chiar nu e treaba mea.

Mă ridic să plec și iau sticla cu mine.

— Noapte bună, zice. Bine că iei sticla, să n-o vadă. Pune-o bine.

Privesc pe geamul camerei mele trunchiurile tinere ale arborilor crescuți printre blocuri, deși, foșnesc de parcă ar vorbi. Ajung să vorbesc cu arborii. Miroase a tanin. Frunzele par forme decupate în smoală, atât de intens negre, mă sperii că n-o să le mai văd verzi. Cerul e curat și înstelat.

Îmi pun cămașa de noapte, aprind veioza și citesc. Nu înțeleg nimic, de parcă aș citi filosofie. De fapt, mi-e mintea aiurea, năclăită ușor de votcă.

Sting lumina când sosește Denisa. Pe fereastră pătrunde lumina lunii, e lună plină, toate sunt luminate diafan în albăstriu, parcă am alunecat într-o poveste. Dacă aș putea picta culoarea asta, aș fi genială. Denisa a fost în schimbul de după-amiază, mereu se întoarce frântă, e schimbul cel mai greu, după-amiaza se trezesc toți să sune să întrebe câte ceva, abia de-apucă să bea apă, cred că face pipi pe ea. M-a rugat să n-o mai aștept, de fiecare dată când o aștept ne întindem la taclale în bucătărie până dimineața, de parcă nu ne-am fi văzut de-un secol. Nu știu ce tot avem să ne spunem. Găsim noi. Denisa e sora mea, o iubesc. A doua zi e năucă de oboseală, dar tot trebuie s-o ia de la capăt. Toate trebuie să le facă singură, Alex nu mișcă un pai. Îmi pare rău pentru ea c-a dat peste un bețiv. Minunat bărbat, dar bețiv. De fiecare dată când îi aud prin pereți cum se ceartă mă apucă plânsul. Îmi apăs o pernă pe urechi.

Denisa intră în baie, aud ca prin ceață, nu mai știu când iese. Nu aud, din fericire, nici dacă se mai ceartă cu Alex, ca în fiecare seară. Mă oblig să adorm și adorm. Sunt amețită, nu trebuia să beau atât.

Mă trezesc cu o greutate pe mine. O greutate foarte mare, care mă sufocă. Mă sperii, vreau să țip, dar o mână cu degete lungi îmi apasă gura. Altă mână îmi saltă cămașa de noapte, îmi desface picioarele, îmi atinge vulva, mereu dorm aproape goală. Mă trezesc instantaneu sau cred că mă trezesc, îmi dau seama că pe mine se zbate Alex, duhnește a votcă, m-a imobilizat și de-abia mă mișc. Gâfâie.

— Dă-te jos de pe mine! reușesc să spun. O să strig.

— Nu striga, o să sperii copilul.

De copil îi pasă lui!

— Dă-te jos de pe mine! repet. Dă-te jos de pe mine!

Nu mă ia în seamă, se zbate deasupra mea, și-a deschis șlițul, n-am forța să-l dau jos, e îngrozitor de greu, ca un porc.

— Ce dracu crezi că faci? îi spun.

— O dată, zice, o dată.

Se împinge în mine, doare al naibii, intră în mine, mă zbat în continuare să-l dau jos, mișcările lui se accelerează, înainte să-l dau jos din pat ejaculează lung.

— Nu pot să cred, spun, ce-ai putut să faci.…

Sunt atât de furioasă că l-aș spinteca pe loc. Nu găsesc nimic să-i crăp capul, mâna mea dă peste carte, îl izbesc cu ea în față, nimeresc cu coperta cartonată, sper să-i fi tăiat obrazul. Îl privesc siderată cum se ridică în patru labe, cu ștomoiagul bleg atârnându-i din pantaloni, se sprijină de fotoliu, reușește să stea în două picioare. În lumina albăstrie a lunii pline pare un gnom, un zombi, un monstru albastru.

— Credeam că vrei și tu, zice.

— Ieși dracului din camera mea! îi strig, suficient de tare să-l sperii, suficient de tare să se fi auzit în camera de alături.

Reușesc să mă ridic și-i trag un picior, cu toate puterile. Îl lovesc în vintre. Pare îngrozit, se strecoară pe ușă, dar nu mai aud nimic. Probabil s-a trântit în vreun fotoliu în sufragerie, de multe ori doarme acolo, mai ales când se întoarce acasă beat. Probabil Denisa doarme. Probabil copila visează.

Mă simt o nemernică. Mă dau jos și mă duc la baie, cu sperma lui curgându-mi pe pulpe. Mă spăl îndelung. Sunt convinsă că n-o să mă curăț și dacă stau până dimineața sub duș. Plâng. Sunt disperată și plâng. De ce, Doamne?

Claudette

Toate fetele din jurul ei voiau să semene cu mamele. Claudette n-a vrut vreodată să semene cu mama, adică să fie grasă, dar spera să fie măcar la fel de inteligentă. Mama era uriașă, se îmbrăca doar la magazinele XXXL, noroc că acestea se înmulțiseră, pentru că se înmulțiseră și grașii. Uitai că e uriașă constatând cât e de drăguță și plină de umor. Claudette însă nu uita și jura la fiecare masă c-o să înghită doar jumătate din ce i s-a pus în farfurie. Uneori reușea. Cu timpul s-a obișnuit să mănânce puțin. Ca o păsărică, îi spuneau afurisiții de băieți. Turba de furie auzindu-i, convinsă că lor nu le e mintea decât la alt fel de păsărică, altfel n-avea rost să-și tot dea coate și să se hlizească. S-a convins că băieții, spre deosebire de ea, n-au decât o singură chestie în cap. Dar dacă nu era grasă, Claudette tot era voinică. Parcă asta mai mergea. Ar fi putut practica un sport, ajungea campioană. Ea, în schimb, a fost atrasă de litere. De cărți. De biblioteci. De scris. Să știi că și statul pe scaun te îngrașă, i se spunea. Fă mișcare!

Bunica era mai mare decât mama, abia se mișca, dar măcar avea o vârstă, deși toată lumea îi râdea în nas, să nu se mai fandosească, la șaptezeci de ani și-un pic are toată viața înainte. Bunica parcă aștepta să i se spună asta, se ducea în bucătărie și mai cocea o tavă de plăcinte sau frământa un cozonac. Nu cumpăra niciodată prăjituri de la cofetărie, dar casa ei era plină de dulciuri și de prăjituri.

Mama lua hapuri să slăbească. Sau să nu se îngrașe mai mult. Bunicii puțin îi păsa. Claudette oscila între cele două atitudini. Dar sigur n-avea de gând să ia hapuri vreodată. Mai ales acum că era foarte tânără și nu era încă atât de grasă. Ca bunica. Sau ca mama.

Părul bunicii era alb. Părul mamei era tot alb. Părul lui Claudette era de culoarea nisipului foarte fin de la malul mării, sub arșiță, gălbui, aproape alb. Și-l tundea drept, să cadă ca o cască, îi plăcea la nebunie. Irișii ei erau întunecați, ca ai bunicii. Ai mamei erau cafenii. Își

comparau irișii, în timp ce Claudette devora o bucată de plăcintă.

— Spuneai că nu mai mănânci dulciuri, puncta mama, doar aparent indiferentă.

— Nu m-am putut abține, răspundea Claudette. Sigur n-o să fie decât o singură bucată.

— Tu hotărăști.

Claudette era fascinată de bunica ei. O socotea cea mai bună prietenă. Era fascinată și de mama. N-o socotea prietenă, se certau prea des, dar o admira și voia să urmeze în viață un drum ca al ei. Să fie pe picioarele ei. Să nu depindă de nimeni. Tata murise când Claudette încă nu mergea la școală și mama o crescuse singură. Fusese femeie și bărbat în casă. Claudette nu știa pe nimeni altcineva care să fie și femeie și bărbat în casă. Credea că mama e un model. Voia să ajungă și ea model. Nu de revistă, ci să lucreze la o revistă și oamenii să urmeze ce spune ea.

Claudette era teribil de mândră și de încăpățânată.

— Să nu fii prea mândră, iubita, îi spunea bunica. Trebuie să te măriți într-o zi.

— Nu trebuie. Dacă e să apară unul cu care să mă mărit, se va întâmpla oricum.

— Fie cum zici, admitea bunica. Dar nu e bine să rămâi singură.

— Nu sunt singură.

Fusese o rebelă de mică. Dar îi plăcea să strângă lume în jurul ei, să-i audă povestind, să disece întâmplări, să dea sfaturi. Să conducă. Să-i terorizeze pe copii că n-o ascultă și nu fac cum spune ea.

— Nu e bine să ai supuși, iubita, comenta bunica.

— Nu sunt supuși. Facem o comunitate.

— Atunci, dă doar ideile, nu te da șefă.

Când era să fie bătută și a scăpat doar fugind, a înțeles că nu toată lumea gândește ca ea. Nici nu poate să gândească toată lumea la fel. Și că în jurul ei nu trebuia să se strângă *chiar toți* copiii. A ținut-o mult ideea asta. A selecției.

Spre sfârșitul liceului, aduna câteva fete, se întindeau pe burtă pe iarbă în curtea mare a uneia dintre ele, de jur împrejur era un gard înalt, nimeni nu le vedea. Răsfoiau o carte indiană, *Kama Sutra*, o sută de poziții de sex, și-și imaginau cum își vor iubi ele soții, când vor

ajunge la vârsta cuvenită. Și-au ales fiecare câte o poziție preferată. Habar n-are, azi, dacă prietenele cu care făcuse planuri se căsătoriseră sau nu și mai ales dacă își puseseră în aplicare în vreun fel poziția preferată.

În timpul studenției făcuse un club de lectură. I-a pus capăt când Denisa n-a mai făcut față. N-a vrut să afle de ce nu face față, i se părea inutil să afle rădăcinile unui eșec. Era convinsă că nimic nu se repetă vreodată, eșecul rămâne în urmă.

Câteva luni după studenție a lucrat la o revistă pe ducă. De fapt, a pierdut vremea, nici redactorii vechi nu-și prea găseau de lucru, ei i-au dat sarcina să rămână după-amiezile, singură, abia așteptau să se care, dar ea trebuia să spere până seara, poate venea vreun mesaj, vreo jalbă, vreun petiționar, să treacă totul într-un catastif, a doua zi să plece careva pe urmele mesajului. I-au lăsat un rând de chei pe mână. Nu venea nimeni. Nu venea niciun mesaj. N-a scris nimic în catastif.

— Măcar inventează și tu ceva, să nu stai chiar degeaba, i-a spus redactorul șef.

A început să inventeze și a constatat, uluită, că-și vede aiurelile transformate în articole în revistă. A fost mândră. Și tristă că n-a consultat-o nimeni. Le-ar fi scris mult mai bine.

Când s-a lămurit cum stau lucrurile, l-a chemat, să nu se plictisească, pe Victor Stroie, vindea publicitate, abia îl cunoscuse. Se credea Clint Eastwood, umbla în blugi strâmți și cămașă mulată pe tors, ca un balerin, chiar avea aspect de balerin, probabil era fluierat când străbătea piața centrală, dar avea un succes nebun la femei. Le vindea orice. Își alesese bine meseria. Claudette n-avea niciun gând cu el. Dar după câteva zile făceau dragoste pe canapeaua redacției. Prima oară a durut-o de-i ieșeau ochii, pe urmă i-a plăcut. Câteva luni s-a culcat cu el aproape în fiecare după-amiază. Bărbatul se oprea în drum spre casă. Claudette a aflat repede că era însurat și avea un copil. A deranjat-o cumplit, dar era vina ei, nu-ntrebase nimic. Nu toată lumea din jur era liberă ca ea. Măcar să profite. Și-a amintit de *Kama Sutra,* nu era nevoie să caute cartea, încă mai ținea minte desenele. *Kama Sutra* era la putere. Ținea minte numele poziției alese, toată viața se gândise la asta, *împreunarea ciorilor.* Dar mai ținea minte că, în studenție, descoperise

într-o carte a lui André Breton și Paul Eluard, zeci de poziții botezate poetic, *aurora boreală, oglinda spartă, evantaiul, orhideea* sau *pasărea-liră,* dar niciuna nu se compara cu ce văzuse în cartea indiană. A-ncercat cu Victor tot ce-i trecea prin cap. Când a trecut la *împreunarea ciorilor,* bărbatul părea în al nouălea cer.

— Dumnezeule, a strigat Claudette, nevastă-ta nu-ți face asta?

— Nevastă-mea a uitat de patul conjugal.

Într-un weekend fierbinte s-a-ntâmplat să-l vadă cu nevasta pe stradă, o slăbănoagă anostă. Claudette admite că poate nu era chiar anostă și nici chiar slăbănoagă, mai degrabă o femeie normală, dar oricum n-o obliga nimeni pe ea s-o înghită. Între cei doi era un băiat de școală primară. Victor avea sigur mai mulți ani decât îi spusese. Dar nu mai avea importanță.

Două zile mai târziu a revăzut-o pe femeie pe strada unde era redacția revistei, aproape de intrare. Claudette a fost convinsă că nu fusese un accident. I-a dat papucii lui Victor instantaneu. Nu voia să spargă o căsnicie și oricum nu fusese vorba vreodată că el și-ar fi părăsit nevasta. N-au înduplecat-o rugămințile lui, fața i se schimonosise ca a unui copil plângăcios, dar cu copiii trebuie să fii ferm, era convinsă. Ar fi trebuit să-i fie milă de el, dar nu simțea decât jenă. Și că voia să se termine mai repede. E plină lumea de femei, o să-și găsească alta. Ei nu-i mai trebuia niciun bărbat. Sau niciunul însurat.

S-a întâmplat ca revista să sucombe tot atunci. Scăpa de două belele deodată. Doar că, după atâtea luni, nici măcar nu știa ce e meseria de redactor. Sau de jurnalist.

A avut o scurtă perioadă de criză. Constatase că se amestecau în ea dorințele spirituale cu dorințele sexuale. Nu reușea să le împace. Dar nu trebuia să găsească oricând vinovați, cum fac toți din jur. Probabil, la fel pățea toată lumea. Era bine să spună ce e în ea. N-o s-o lovească un poem ca o rază, ca pe Leonard Cohen, în timp ce se bronza la soare. Dar măcar să scrie ceva. Trebuia să învețe să scrie bine, ca să reușească să spună.

Trebuia să se descurce din nou de una singură. Și-a creat un blog. Pentru femei. Scria tot ce-i trecea prin cap despre problemele femeilor. Ce auzise. Ce i se spusese. Ce citise. Ce-și imagina. Cum credea că trebuie să fie

viața. Interacționau din ce în ce mai multe cititoare. Avea succes. Și-a recăpătat încrederea în ea.

Și-a căutat prietenele din facultate. Nu mai voia să fie singură. Le-a dat ideea să se vadă o dată pe săptămână. După o vreme, începuseră să se dea ocupate. Le-a spus verde-n față că nu le obligă nimeni, ea oricum se duce la fast-food la data stabilită. N-a lipsit niciuna. Pe urmă, după ce întâlnirile au încetat, la nașterea Denisei, a avut ideea unei reuniuni a femeilor, adică tot a lor patru, la miez de săptămână, în fiecare miercuri.

— De ce miercuri? În zi de post?

— Vreți joi?

— Lasă miercuri.

— Ca un fel de club? a întrebat Tabita.

— Ca un fel de club. Ba chiar ne vedem la un club.

Le-a făcut și o surpriză, credea ea. Strânsese bani câteva luni, voia o sculă dintre cele mai bune, ca ale profesioniștilor, doar fără rezerve de focare și tunuri de distanță. Și-a cumpărat un Olympus nu mai știe ce indicativ, a dat o groază de marafeți, treizeci și ceva de milioane vechi, unii abia obțin banii ăștia în două luni de muncă. Din clipa în care și-a cumpărat aparatul de fotografiat nu s-a mai despărțit de el, și-l atârna de gât sau pe umăr oriunde mergea, nu se știe când e nevoie. Afurisiții îi spuneau că n-o va ține pasiunea asta mai mult de-o vară, se va plictisi. Nu s-a plictisit. N-a renunțat la aparatul de fotografiat. A învățat să lucreze cu el. Sunt nedespărțiți. Pasiune de jurnalist. Mai ales de când a înțeles cât are de câștigat, dacă-și ilustrează textele la revista ei online cu o fotografie, două, trei, câte vrea. Toate făcute de ea. Poate să scrie cinci rânduri și să atașeze zece fotografii, succesul e uriaș. Și pozele sunt un mesaj. Nu i-a venit să creadă.

O să facă un reportaj grozav cu prietenele ei, numai din fotografii. Sau mai multe reportaje. Sau o poveste. Un foto-roman. Se simțea în extaz.

Claudette voia să le dea gata. Își făcuse un prieten, culmea, cu textele postate pe blog, lucra la barul unui club. Le-a invitat acolo. Pedro/Petru era înalt și subțire, cu ochelari, coșuri, o pată cafenie pe un obraz, semn din naștere, respingător la prima vedere, încerca să și-l ascundă, convins că nicio femeie nu se va uita la el ca la

un bărbat adevărat își lăsase părul lung, să mai acopere din pată. Prietenul ideal.

— Nu vreți droguri, sper.

— Scoate-ți prostia asta din cap, se repezi Claudette.

— Vă dau cafea.

— Și un lichior sau un șpriț, sugeră Claudette.

— Nu-i mai bine sangria? Din belșug. Vin roșu, fructe, coniac și gheață.

— Excelent! știu ce-i sangria.

— Și alune. OK?

— Și pe urmă ne lași în pace.

Nu era lume multă, mai toți studenți, părea un local sofisticat deși distracții erau pentru toate gusturile. Câteva mese foarte joase, înconjurate de taburete, două, trei separeuri cu canapele negre, o masă de biliard, un televizor enorm, fără sonor, un bar, un pui de bufet în jurul unui stâlp de rezistență, cu trei, patru tăvi acoperite cu patricieni fripți și calzi și salate, nimic altceva. Și muzică în surdină. Claudette exulta.

Întâlnirile de miercuri după-amiază au început cu stângul. Au venit toate, Angela și Tabita radioase. Denisa, maniacă și cu punctualitatea, a întârziat, nu mult. Era înnebunitor de drăguță, n-ai fi zis că avea deja o fetiță de un an. Dacă s-ar fi îndrăgostit vreodată de vreo femeie, se gândi Claudette, ca Denisa ar fi trebuit să arate. N-au stat mult, veniseră mai degrabă pentru acomodare.

A doua miercuri își puseseră în cap să petreacă. Și acum punctuala Denisa întârzie. Abia intrase pe ușă și începu să-și ceară scuze. Fusta de stofă ecosez și bluza albă erau cele în care fusese îmbrăcată și în săptămâna dinainte. Claudette și-a dat seama pe loc că avusese o zi proastă. N-o mai văzuse de mult și nu putea spune ce i se mai întâmplase, dar înțelesese de la celelalte că-i scârțâia deja căsnicia. Aveau să urmeze zile la fel de proaste, probabil că știa, nu era să-i spună ele.

Primul pahar de sangria le-a destins. Nu voiau să mănânce. Dar Claudette și Tabita și-au luat după un timp câte o porție de patricieni.

Câțiva studenți tăcuți și imberbi se foiau în jurul mesei de biliard, țineau în mâini pahare cu băutură cu nonșalanța pe care o văzuseră prin filme. Pe ecranul

televizorului plat se derula un meci care avea un singur spectator înfierbântat. Vreo patru, cinci famelici dansau îmbrățișați într-o margine care trecea drept ring, o singură pereche, celelalte erau fetișcane unduioase care se priveau adânc în ochi. Pozau. Și asta văzuseră în filme. Deasupra, în loc de tavan, era un acoperiș de sticlă prin care începeau să se vadă stelele. Abia atunci și-au dat seama că se aflau la ultimul etaj al clădirii, trei, cinci, nouă, urcaseră cu un lift silențios trăncănind întruna, nu fuseseră atente.

Claudette le-a făcut poze să se sature. Chipuri, priviri, zâmbete, râsete, mâini, îmbrățișări. Pedro le-a mai adus o carafă de sangria. În spatele lui apăruse Alex. Pedro a crezut că e cu ele.

— Ești futut de norocos, omule, i-a zis.

— Hai sictir de poponar, a fost răspunsul aruncat de Alex printre dinți. Era beat.

— Îți spun eu, ești futut de norocos cu divele astea atrăgătoare, a repetat Pedro, trecând peste insultă.

Sau poate nu era prima oară și se obișnuise.

— N-am înțeles, mă cunoști de undeva?

Pedro s-a retras discret, Denisa albise, Angela își aranja decolteul, Claudette făcea poze tuturor.

— Și tu, ce pizda mă-tii mă fotografiezi? Ți-a dat cineva voie?

— Ție ți-a dat cineva voie să vii pe capul nostru? Și beat? Cară-te! i-a fost replica.

Alex se opri în loc, descumpănit. Nu se aștepta. O femeie să-l înfrunte! S-a-ntors lumea cu curu-n sus. Deschidea gura ca un pește. Îngăimă cu greu:

— E o petrecere aici?… La mine nu v-ați gândit…

— Am spus să te cari!

N-o băgă în seamă. I se adresă Denisei:

— Umbli după futut și-ți lași copila singură?

— Nu-l băga în seamă, spuse Angela.

— Ne lași? strigă și Tabita.

Denisa nu le ascultă.

— E cu Mamouret. În fiecare miercuri stă câteva ore cu Mamouret. Mă mir că nu știi.

— Și-or fi fericite…

— Sigur sunt.

Nu mai știa ce să-ntrebe și făcu cale-ntoarsă, cu pași șovăielnici.

— Tu l-ai chemat aici? întrebă enervată Claudette.

— Cum poți să crezi asta? Nu l-am văzut de două zile!

— Ne-o fi auzit vorbind, interveni Angela. Tot am plănuit cum să facem s-ajungem…

— Sau ne-a citit mail-urile sau ne-a umblat în telefoane…

— N-ar trebui să permită accesul beților. Am să-i spun lui Pedro.

— N-are nicio vină. Păcălește ușor pe oricine.

S-a întors repede. Umpluse o farfurie cu patricieni și castraveciori murați, pentru două persoane, tacâmuri și tot dichisul, se opri în picioare în spatele Denisei, începuse să vorbească de rezultatele unor alegeri, vizibil nemulțumit, nu-i răspundea nimeni. Claudette fotografia grupul în continuare.

— Nu vrei? întrebă Alex, adresându-se unei persoane colective, nu uneia anume. Sunt buni.

Erau convinse că lumea se uita la ele, uite cu ce beț au venit, strică atmosfera, se prefăceau că nu-l cunosc, iaca, un beț cum apar peste tot. Și parcă le-ar fi prins gândurile din zbor, l-a cuprins și pe el rușinea, ce mama dracului făcea acolo, în picioare, cu farfuria plină cu patricieni în mână, cum să scape de ea?

— Sigur nu vrei? mai întrebă.

Începe să-și îndese în gură cârnații din farfurie, să scape de ei, înghite aproape fără să mestece, se uită la chipurile lor frumoase, dau din cap, râd, ce dracu-și spun? doar nu râd de el, stă acolo în picioare și nu-l bagă nimeni în seamă, dă și el din cap la fiecare vorbă auzită, de parcă ar participa la conversație, cu fălcile umflate, înfulecă ascultându-le perorând, totul e de un ridicol cumplit, își dă seama, transpirase, abia mai poate să înghită, îl apucă sughițul, n-are strop de apă, îi e teamă să se aplece peste masă să înșface carafa și să bea o înghițitură zdravănă, nu e sigur că-l țin picioarele, dacă se prăbușește peste ele?, mai bine să ceară, gura-i e plină și când încearcă să spună, totuși, ceva, înnebunit să bea o gură de orice, din gâtlej îi urcă un nou sughiț, bucata de cârnat pe jumătate mestecată îi zboară din gură, se împrăștie pe bluza albă a Denisei, pe rochia roșie a Angelei, cu salivă cu tot,

— Dumnezeule, ce scârbos! aude un strigăt pe care nu știe cine l-a scos,

se repede să șteargă bluza cu mâna liberă, în graba lui o lovește peste un sân, îl simte rotund și cald, de când nu l-a mai simțit rotund și cald, strigă, se sperie el însuși, roșește, se împleticește, scapă din mână cealaltă farfurie care se face țăndări pe pardoseală, patricieni și castraveciori murați se împrăștie la picioarele lui, alunecă sub scaune și sub masă, lângă balerinii crem ai lui Claudette, lângă pantofii albi ai Tabitei, toate într-o clipă,

îmi cer scuze, bâiguie,

vreau să-mi cer scuze, repetă,

dar încă mai avea dumicat în gură și se teme să nu împroaște și mai tare și atunci vede cu câtă ură îl privește Denisa, cu câtă ură îl privesc toate, în fața ochilor îi apare chipul apropiat al lui Claudette, se ridicase în picioare, se întorsese pe călcâie să-l înfrunte, își scutura părul drept, scurt și aproape alb, ca o cască, spune destul de tare, să audă toată lumea:

— Ai să mi-o plătești, Alex Țone! O să public pozele astea și-o să te fac de căcat în toată lumea! Să vadă ce scârbă ești!

O mai vede făcând un semn și apare lângă el, din senin, o pereche de bodyguarzi, unde dracu stătuseră până-n clipa aia? îl iau pe sus, fiecare de câte un braț, fără o vorbă, Doamne, ce forță au, bodyguard trebuia să se facă și el, îl împing în liftul silențios, îl împing în hol, îl împing în stradă.

Futu-i, mi-am uitat borseta!

Denisa

1.

M-a apucat o nebunie, din senin. Mi-am zis că nu trebuie să mai pun la inimă nimic. Se rezolvă, bine. Să nu insist eu să se dea pe brazdă, mai rău fac. I-am spus Angelei ce-mi trece prin cap. A fost întru totul de acord. Am râs. Am povestit. Am făcut omletă și am mâncat ca nebunele, cu câte două chifle prăjite fiecare. Nu-mi amintesc de când nu mai băgasem atâta pâine în mine. Am deschis o sticlă de vin și ne-am uitat până târziu la emisiuni proaste la televizor. Ciocneam la răstimpuri. Copila dormea în camera mea, n-a scos un sunet toată seara. Angela mi-a propus să mă picteze.

— Nu merit, i-am spus.

— Ba meriți, ești extrem de vie, am ce scoate din tine, a zis.

— Mai gândește-te.

— M-am gândit. Vreau să vii să te pictez. Sau te pictez aici.

Există și fericire pe lume. Depinde de unde-o apuci.

Când a apărut Alex, Angela s-a retras în camera ei. Am insistat degeaba să rămână.

În fotoliul în care stătuse Angela, s-a trântit Alex. Nu mi-a spus unde fusese până la ora aia. În schimb a întrebat:

— Ai niște pileală pe-aici?

— Nț, am zis. Am golit sticla, n-aveam decât una. Dacă vrei îți fac un sandviș. Sau o omletă.

— Mă piș pe ea de omletă.

— De ce vorbești așa?

— Vreau să beau ceva.

S-a dus în bucătărie și-a început să scotocească prin dulapuri. Făcea un zgomot infernal. M-am dus după el, i-am zis să se liniștească, o să scoale copila.

Chiar se trezise, scâncea în camera ei cu ușa întredeschisă, pe urmă a început să țipe, m-am dus repede s-o ridic în brațe, am legănat-o.

— Iubita mea, iubita mea, îi șopteam, dormi.

S-a liniștit, am reașezat-o în pătuc, a adormit pe loc, sugându-și un deget, știam că n-are voie, am lăsat-o, voiam să doarmă.

Am ieșit și-am închis ușa în urma mea.

— Ce te-a apucat? l-am întrebat.

Ședea îmbufnat.

— Vii la miezul nopții, tu știi de unde și ai capsa pusă mereu.

— Vin de unde vreau.

— Sunt nevastă-ta. Ar trebui să mai stai și cu mine. Să mă scoți în lume. N-am mai ieșit nicăieri de nu mai țin minte.

— Ieși cu fufele tale.

— Nu sunt fufe. Și vreau să ies cu tine. Nici măcar n-am mai dansat, am uitat să dansez. Am uitat cum arată orașul pe care voiai să-l cunosc.

— Că mult îți pasă ție de oraș!

— Voiai să-l cunosc.

— Nu s-a schimbat nimic din ce știi.

Am zapat canalele televizorului. M-am oprit când am dat peste Sarah Brightman. Îmi bătea inima să-mi iasă din piept, mă pregăteam să ajung în altă lume. S-a sfârșit prea repede. A urmat o orchestră, părea să fie André Rieu. O melodie arhicunoscută, valsul lui Șostakovici, sunt înnebunită după valsul ăsta. Am dat sonorul mai tare, copila nu se trezește niciodată la muzică, m-am ridicat din fotoliu și-am început să mă învârt prin cameră, mă cuprinsese o fericire tristă, îmi venea să plâng și să râd, cum trece viața, melodramatism de-a dreptul.

— Ce te-a apucat?

— Nimic. Sau m-a apucat. Mă bucur de viață.

— Te cred, după ce-ai băut tot din casă.

— N-am băut tot, am spus.

— Pe dracu, ai ajuns o bețivă și-o să fii și-o curvă…

— Cum îți permiți, bădăranule?

S-a întors atât de brusc spre mine, că am înțepenit în mișcarea amplă de vals, neștiind ce vrea și îndată m-a pocnit, o dată, încă o dată, n-am avut timp să reacționez, mă usturau obrajii, mi-au dat lacrimile, am strigat, am început să urlu la el că e un derbedeu nenorocit și beat, cine se crede, să se care din casa mea, bașii, timpanele și

trompetele chiar atunci erau mai puternice, urletul meu se topea în muzică, am întrebat aiurea:

— De ce? De ce?

N-a răspuns, a continuat să mă lovească.

— Nu mai lipsea decât asta! am strigat.

Am căzut, m-am făcut ghem, eram îngrozită, mi-am amintit de bătăile cu cureaua, mi-am amintit de palmele primite, mi-am amintit cât de umilită mă simțisem, mi-am amintit că jurasem degeaba să nu mai las pe nimeni să dea în mine, mi-am amintit că sunt un om, am vrut să mă ridic și să-l înfrunt, orice mi-ar face și în clipa aia a renunțat să mai dea, a ieșit trântind ușa. În urma lui orchestra nevăzută cânta melodia arhicunoscută, orice vecin ar fi fost trezit de zgomote ar fi zâmbit, bucuros de fericirea noastră.

Și când m-am ridicat de jos, am zărit-o pe Angela în pragul ușii camerei ei, plângând.

2.

M-am azvârlit pe canapeaua din sufragerie, Angela închisese ușa. Am plâns, pe burtă, în tăcere, cu fața înfundată într-o pernă. Mult. Nu mă auzea nimeni. Televizorul mergea cu sonorul la minimum. Nu voiam să fiu auzită. Nu-mi place să-mi clamez disperarea. Nu voiam să exist. Trebuia să exist.

M-am gândit la tot ce trăisem. La toate persoanele din jurul meu. Mama incapabilă să se împotrivească violenței și care își ratase viața. Tata care scotea cureaua și într-o zi s-a dus în lume și n-am mai auzit de el. Sigur și-a ratat viața. Băieții care voiam să-mi fie iubiți și pe care nu-i interesa cum gândesc. Bărbații care nu voiau decât să mi-o tragă. M-am cuibărit în căsătorie cu speranța că mă va izbăvi. Am făcut un copil cu speranța că mă va izbăvi. Ședeam lângă un bărbat care nu mă mai dorea. Îmi arătase altă față a lui. Mă mințise. Eram singură. Am fost mereu singură și acum mă trezeam din nou singură, după iluzia că cineva mă iubește. Îmi ratam viața, exact ca mama. Aveam să ratez și viața copilei, dacă mă va vedea călcată în picioare. Mă simțeam pierdută. Toți fuseseră niște impostori.

Am scotocit după carnetul aruncat într-un fund de sertar, în care nu mai scrisesem de mai bine de un an,

când îmi imaginam cum e să naști. Îmi vărs năduful mâzgălind foaie după foaie. Mă opresc brusc, mă întreb asupra rostului acestor mâzgăleli. Izbucnesc în plâns și plâng liniștit. Până simt că-mi seacă inima. Îmi privesc copila care tresare în somn, mă vâr sub plapumă, mă închin și sper să adorm. Singură. Poate e și mâine o zi. Nu mă întreb pe unde umblă iubitul meu soț.

Habar n-aveam cum să transmit ce simt. Durerea, dorul, recunoștința. Claudette poate știe, construiește castele și povești din litere și cuvinte. Dar n-aveam puterea să-i povestesc lui Claudette ce simt. Era doar un gând idiot și pervers, ca atâtea câte-mi trec prin cap.

Simțeam că sunt sfârtecată, încet-încet.

Nu știam ce să fac.

Dar trebuia să fac ceva.

Să iau o pauză. Să gândesc pașii următori. Departe de lume. Să întorc spatele tuturor. Trebuia să-mi iau copilul și să plec.

N-am dormit toată noaptea. Mi-am întors opțiunile pe toate părțile. Trebuia să plec undeva unde să nu mă mai ajungă. Să nu știe. Sau dacă află, să nu mă poată întoarce fără voia mea.

Mi-am amintit de prietena care se dusese definitiv la schitul din munți. Câți ani trecuseră? O mai ținea minte cineva? Nu cred. Eu însămi nu dădusem de ea, când am vrut s-o văd. Dar sigur, dacă mă încăpățânez, pot da de ea. Pot rămâne cu ea. Nu mă poate opri nimeni.

Dimineața, am îndesat câteva schimburi într-un rucsac mare. Mai mult schimburi ale copilei. Am verificat să nu-mi uit actele și cardul, aveam pe el leafa întreagă, abia o luasem. Am trezit copila, i-am dat să mănânce, am îmbrăcat-o bine.

Angela plecase la serviciul ei. Sau să picteze. Nu-mi spusese nimic în legătură cu ce se întâmplase în timpul nopții, îi eram recunoscătoare. Doar mă strânsese în brațe și mă sărutase pe obraji. Nu bănuia nimic.

Am coborât la mașină. Am așezat copila pe bancheta din spate, în hamurile ei. Am verificat dacă n-am uitat ceva.

Am plecat la drum.

Acum sunt pe drum. Dincolo de Ploiești.

Dincolo de Comarnic.

Dincolo de Predeal.

M-am liniștit cât am condus. Îmi place să conduc. Mă liniștesc întotdeauna când conduc.

Copila doarme.

Am ascultat muzică la radioul mașinii. În surdină.

Vreau un CD. Îl pun pe primul care-mi cade în mână, nu știu dacă scrie ceva pe el, nu mă uit. Un fâsâit întâi. Nu e un CD de firmă, ci unul înregistrat în casă. De Alex, fără îndoială, eu nu înregistrez nimic. Mă sperii în clipa imediată. Frânez. Merg mai departe mai încet. Ascult. E vocea lui Alex, vocea soțului meu. Parcă vine dintr-o peșteră. Nu înțeleg nimic. Nu cred în vrăjitorii. Îmi explică chiar el:

Știu că ai să pleci. Nu știu când, dar într-o dimineață o să-ți iei rucsacul și ai să pleci. Sigur o să iei și copila cu tine. Poate ești deja pe drum. Am pregătit CD-ul ăsta să-l asculți pe drum, în mașină. Dacă o să-l asculți înainte să pleci, înseamnă că toate bănuielile mele care au ajuns convingeri au fost prostii. Nu cred că sunt prostii. Adică vei pleca.

Nu mai suporți.

Nici eu nu mai suport.

Ai avut speranțe.

Și eu am avut speranțe.

Iluzii de amândouă părțile.

Nu ești de vină. Poate eu sunt de vină. N-am ridicat mâna împotriva ta, ci împotriva monștrilor din mine. Dar ai dreptate să fii furioasă și să nu crezi ce spun, pentru că te-am lovit.

Sunt violent, bețiv, mincinos. Nu și curvar. Nu m-au interesat femeile până la tine.

M-am gândit că, dacă te prind plecând, o să te snopesc în bătaie, chiar dacă te omor. Dar n-o să te prind, pentru că nu vreau să te omor, nici să te snopesc, chiar dacă știu că plecarea ta îmi va produce o suferință cum n-am mai avut. Chiar dacă te văd plecând, cine știe prin ce nenoroc, o să rămân stană de piatră, nu te știu, nu te văd. Ești liberă în drumul tău, oriunde te duci. Mi-e frică să te opresc, să nu cumva să iasă deasupra violența din mine. Încă n-am suferit destul ca s-o pot ține sub talpă. Fac asta pentru că te iubesc.

Nu e nevoie să spun mai mult.

Te întorci sau nu, eu te aștept.

Te întorci sau nu, nu mi se vor opri ochii asupra alteia. E adevărat definitiv ce ți-am spus: ești aleasa.

Doar că nu știu să spun asta, să te fac să înțelegi, să merit. Poate eu trebuia să plec. Dar ar fi fost melodrama prea stupidă. Și așa e stupidă. De aia nu vorbesc nimănui. Nu-mi pasă de gura lumii. Dar nu-mi pasă nici de mine. Sunt incoerent.

Te întorci sau nu, eu aștept.

Când fâșâitul CD-ului rămâne singurul sunet, văd că am ajuns la Râșnov. Merg mai departe spre Bran. E soare puternic, dar văd drumul prin ceață. Constat că plâng. Nu trebuie să plâng, a reușit nemernicul să mă facă din nou să plâng. Îl urăsc.

Vreau să-l mai ascult o dată. Conduc cu viteză constantă, sunt depășită de mașinile localnicilor care aleargă bezmetici. Sunt atentă la drum. Sunt atentă la semnele de circulație.

Plâng.

Simt cum mi se face rău.

Nici pe serpentine nu mi-a fost atât de rău ca acum. Îmi vine să vomit.

Vocea lui e calmă, reținută, egală, convingătoare. Nu știu dacă nu e doar rece și calculată sau e și el speriat. Mi se face pielea de găină. Cred că e speriat.

Copila gângurește pe bancheta din spate.

Mi-e tot mai rău. Îmi vine să urlu. Simt cum se răzvrătește ceva în inima mea, în stomacul meu. Ură, venin, iubire, indiferență, nesimțire, moarte.

Simt că-mi vine să vărs. Din ce în ce mai acut.

Când mi se mai limpezesc privirile, constat că am rătăcit drumul, șoseaua continuă dincolo de un sat n-am reținut ce sat e, cu hârtoape și asfalt plin de gropi. Nu așa era peisajul pe care-l știam, unde trebuia să ajung. Habar n-am unde sunt. Văd o bodegă pe marginea drumului, trebuie să aibă o toaletă. Opresc. Trag frâna de mână.

Alerg în bodegă. Întreb de o toaletă și o vânzătoare indiferentă, care urmărește un program de televizor, îmi arată cu mâna.

Nimeni nu se uită la mine. Nu exist.

Alerg la buda în care pute îngrozitor. Mă sprijin cu o mână de peretele din față, pe care sunt desenate măscări, ca la școală, mă aplec, mai să-mi cadă pălăriuța

de pe cap, și îmi vărs mațele în buda turcească, peste rahații strânși grămadă, peste adidașii mei. Vărs tot ură, venin, iubire, indiferență, nesimțire, moarte.

Alex

Alex Țone nu s-a împăcat nicio clipă cu vinovăția soției lui. Lucrurile păreau foarte clare, atâția martori relataseră aceleași fapte, iar Denisa își recunoscuse vina, dar el era convins că era o eroare. Sigur accidentul nu se întâmplase cum îl descriau martorii, depozițiile lor prea păreau trase la indigo. Habar n-aveau ce spun. Erau niște oameni simpli, tot respectul pentru viețile lor, dar trăiseră până atunci în văgăuna lor de munte fără să aibă de-a face cu poliția, cu televiziunile, cu ziariștii și, când aceștia au năvălit peste ei, s-au simțit năuciți și au spus ce le-a venit la gură. Sau ce li s-a sugerat să spună. Sau repetau ce discutaseră între ei mai înainte. Accidentul trebuia să aibă o altă explicație. Polițistul se va fi gândit că lucrurile se petrecuseră într-un anume fel, iar ceilalți, ca niște martori cumsecade, nu-l puteau contrazice, doar polițistul avea experiență. Însă Alex Țone își învățase soția să conducă atât de bine, încât era convins că n-ar fi făcut nicio greșeală, chiar și adormită. N-avea cum să uite să tragă frâna de mână, așa cum n-avea cum să uite să respire!

A luat toate mărturiile la puricat. În fapt, în acea dimineață, femeia de la bar, o chema Alexandrina Pușcariu, pierdea vremea urmărind serialul ei preferat, „Tânăr și neliniștit”, probabil episodul patru mii și ceva. Nu observase mașina oprită în fața bodegii. Prin urmare nu știa cum o lăsase șoferița. Asta în cazul în care ar fi știut ce-i aceea o frână de mână. Nu știa nici ce marcă era mașina, în viața ei văzuse mai multe mașini în filme decât în realitate. Când Denisa a intrat val-vârtej căutând o toaletă, i-a arătat cu mâna la dreapta, n-a privit-o, n-ar fi putut spune dacă-i tânără sau bătrână, înaltă sau scundă, nici măcar cum era îmbrăcată, n-o privise nici măcar cu coada ochiului, auzise doar vocea. Una de femeie, care părea tânără. Ce-a făcut ea acolo, la budă, nu știa, dar nu era mare lucru să-și închipuie, ea nu mai inspectase buda aia de aproape un an, poate chiar un an, se ține până acasă, să fie iertată, nu suportă mirosul pești… pești…

— Pestilențial, a sugerat Alex Țone.

— Exact, exclamă Alexandrina Pușcariu, uitasem cuvântul.

Era fericită că fusese salvată, bărbatul ăsta nu numai că era citit, dar era și de treabă. Cum să nu-l ajuți? Să continue:

Denisa sau cum o va fi chemat nu era decât încă un turist dintre puținii care opresc la bodegă doar să caute o toaletă și nu se gândesc să cumpere după aceea măcar un pachet de biscuiți sau de țigări, să-și facă și ea vânzare. Îi detesta pe toți. Le-ar fi interzis tuturor să mai oprească. Dar patronul bodegii, unchiul ei, o obligase să-i primească pe toți care căutau buda, să fim ospitalieri, spunea, așa or să vină și altădată și-or să bea și-or să mănânce atunci. Alexandrina nu-și amintea să-l fi văzut pe vreunul revenind, admitea însă că e posibil să fi fost, ea nu prea avea ținere de minte și dacă niciunul nu se arăta fericit de revederea cu ea, însemna că era ca și cum ar fi venit prima oară. Ca să nu mai spună că și pe aceștia îi număra pe degetele mâinilor într-o săptămână, drumul din fața bodegii nu ducea nicăieri, satul era departe, iar el, drumul, fusese asfaltat de vreo jumătate de veac doar să aducă lumea pentru priveliștea care îți tăia respirația. Atât. Câți mai cad azi pe gânduri când văd un peisaj care-ți taie respirația, cu prăpăstii, păduri și, pe versantul opus, stânci golașe pe care strălucește zăpada până la sfârșit de iunie? Drumul se umpluse de gropi de ani buni, dar primăria nici nu se gândea să-l asfalteze din nou, era mai mare nevoie de bani prin alte părți. Dacă n-ar fi fost bărbații satului care veneau cam toată ziua să bea, fericiți că femeilor lor le era lene să urce drumul până acolo să-i strângă acasă, bodega ar fi dat faliment. Nu supăra pe nimeni numărul mic al turiștilor care veneau, priveau și apoi nu mai aveau unde să se ducă. Vara, o bere măcar își luau.

Când a început tămbălăul, Alexandrina Pușcariu s-a întrerupt din urmărirea serialului, oricum mai erau doar vreo cinci minute. Se speriase de explozie, dar și mai mult ardea de curiozitate să vadă ce s-a întâmplat. Avea ce să povestească la întoarcerea în sat, ba chiar era convinsă că va avea ce povesti zile în șir. Abia atunci a văzut-o pe Denisa, cu pălăriuța ei fistichie, n-o observase când intrase la toaletă și nici când ieșise din bodegă. S-a

mirat cât e de tânără. I se părea și frumoasă. S-a gândit că în viața ei n-o să ajungă să arate ca ea, nu doar pentru că hainele îi veneau turnate. Avea însă un aer care i-a făcut-o pe loc antipatică. Orășencele astea pline de bani și fără doar și poate și de ifose!

Părea o copilă pe lângă Alexandrina. Dar elegantă. Lăsase în urma ei, la trecerea prin bodegă, o boare de iasomie, Alexandrina abia atunci își dădu seama că parfumul o intrigase din prima clipă. Era trecut de zece dimineața, soarele începea să ardă pe cer și fătuca asta care intrase în prăvălia ei pentru că făcea pe ea mirosea ca o floare. Niciodată ea n-avea să miroasă ca o floare. Și se parfuma doar când mergea să danseze la cămin, trecuse cam mult de când se dusese ultima oară. Ar fi vrut, dar căminul se închisese, devenise depozit și ultima oară când dansase fusese la nunta unui verișor, trecuseră vreo doi ani. Nici nunți nu se mai făceau în sat, mergeau la oraș, unde restaurantele pregăteau de toate și nimeni nu-și mai bătea capul cu întinsul meselor. Dar, de fapt toți erau însurați și prea puțini în așteptare, ca ea, iar așteptarea asta părea să nu se mai termine.

Și pe deasupra fătuca mai conducea și o mașină. Femeile care conduc mașini sunt periculoase, decretase ea cu ani în urmă, nu vor să depindă de nimeni, nu se supun vorbei bărbatului și răstoarnă legile așa cum le știe ea. Sunt în stare de orice. E bine să te ferești de ele. Ea nu s-a ferit la timp și una dintr-astea i-a furat pe vremuri iubitul care era atât de prost, încât n-a rezistat să nu se dea cu mașina. S-a dat și s-a tot dat, dar tot a rămas cu buza umflată, femeia găsise pe altul care avea o mașină și mai bună. Însă a rămas și ea, Alexandrina, cu buza umflată.

Denisa, despre care nu știa c-o cheamă Denisa, era tânără, frumoasă, dar trebuia să te ferești de ea. Și pe deasupra mai începuse și să bocească din senin strigând „Copilașul meu!”. Alexandrinei i se părea aiurea să hohotești după o mașină în flăcări.

Pe Alexandrina Pușcariu, Alex Țone o găsi la locul ei de muncă. Era bine să nu-i spună cine este, sigur așa avea să afle mai multe. Poate nu strica să se dea ziarist care se documentează pentru un reportaj despre accidentele pe drumurile de munte, i se păruse, cel petrecut în locul acela, relevant.

— Cum i se păruse? repetă femeia întrebarea, neînțelegând cuvântul.

— Mi se pare că poate fi o lecție pentru alții, explică Alex Țone după momente de gândire.

— Asta da, sigur da, întări femeia, câștigată pe loc și dispusă să-l lămurească. Dar nu răbdă să nu întrebe: Adică e pentru televiziune? Și o să mă filmați și pe mine?

Când Alex Țone încuviință, Alexandrina se declară fericită să spună tot ce spusese la poliție, ba și în plus, dacă era nevoie, doar o s-o vadă mai apoi tot satul. Mai știi, or să dea reportajul înainte de „Tânăr și neliniștit", când toată lumea se oprește din treabă să se uite. Și atunci or s-o vadă și pe ea. Ce-or s-o mai invidieze!

— Bine faceți că v-ați gândit la un așa reportaj. Să fie învățătură de minte. Că prea li se dă voie la fetișcanele astea să umble cu mașini una, două…

— Denisa are douăzeci și cinci de ani.

— Păi, ce ziceam eu? O fetișcană!

Alex Țone s-a lămurit repede că orice ar fi spus femeia mai mult decât declarase polițiștilor nu era decât fabulație. Nu inventa de dragul de a inventa, dar trecuseră luni bune de la accident, sătenii își dăduseră cu părerea și făcuseră supoziții și Alexandrina putea lua drept fapte petrecute ceea ce dezbătuseră între ei ca ipoteze. N-avea de ce s-o învinuiască, trebuia doar să fie precaut. Iar antipatia evidentă față de oricine ar fi arătat ca Denisa era atât de greu de stăpânit, încât putea deforma ușor amintirile.

Alex Țone a lăsat-o pe femeie să-și spună năduful, a încurajat-o, după care a revenit de mai multe ori asupra relatărilor de după ieșirea Denisei din bodegă. Ziariștii sunt o specie cam tare de cap, râdea el, trebuie să le explici de mai multe ori ca să înțeleagă. Alexandrina a râs și ea. Un om atât de deschis, care să admită că e și prost, nu mai întâlnise. Alex Țone era primul ziarist din viața ei și nu putea să nu-i dea dreptate, era cam greu de cap, se vedea asta doar când te uitai la el. Ar fi fost grozav să-l facă să priceapă tocmai ea, o femeie cu puțină carte, din vârf de munte, dar dacă e om cinstit, și așa pare după mutră, o să spună asta în reportajul ăla și, când s-o uita lumea la televizor, chiar o să le-nchidă gura tuturor:

Ați văzut, ziceați că nu-s bună decât să vă torn în pahare!

Pe cei doi bărbați care fuseseră la cârciumă în dimineața accidentului n-a fost dificil să-i găsească. Trecuseră câteva luni, accidentul se petrecuse vara, dar oamenii își făcuseră obiceiul să vină aproape în fiecare dimineață la bodegă. De fapt, și înainte făceau la fel, dar acum aveau un reper la care să se refere la o adică, dacă vine vreunul să-ntrebe ceva. Despre orice. Și uite că venise.

Își treceau diminețile la bodegă și până să ajungă erau încântați că le țiuiau urechile de liniște. Apoi o țuică, o bere, două, trei, spre prânz se ridicau ținându-se anevoie pe picioare și o luau din loc.

Erau cam de-o seamă, nu erau nici rude, nici vecini, oricine-i privea ar fi fost convins că sunt prieteni de-o viață. Vorbeau puțin, mai mult priveau în fundul paharului până li se așternea pe chip un zâmbet angelic. Nu știa nimeni din ce trăiau, Alexandrina aflase că munceau pe ici, pe colo cu ziua, mai cu coasa, mai cu spartul lemnelor, mai cu săpatul gropilor. Câte lemne puteau să spargă? Câte gropi să sape? Câte coaste să cosească, mai ales când năvăleau țiganii din Covasna care umblau în grupuri de patru-cinci, erau numai vână și li se dusese faima că nu cer mult? Alexandrina mai știa că sunt singuri și că toată viața fuseseră așa. I-a spus și lui Alex Țone, pe care începuse să-l simpatizeze. I-a mai spus și când să revină să dea sigur de ei. Și unde locuiau, în partea ailaltă a satului, dar habar n-avea dacă nu și-or fi dat casele pe băutură.

Bărbații, Ion și Ion, cam de-o vârstă și de-o înălțime, mai degrabă scunzi și scheletici, nebărbieriți, cu șepci soioase cu care-și acopereau cheliile, nu-nțelegeau ce voia domnul de la oraș de la ei. Faptul că Alexandrina îl adusese la masa lor nu le înmuiase inimile. Dar când omul i-a cerut Alexandrinei să aducă și o sticlă de tărie le-au sclipit ochii. Nu mai avuseseră în fața lor o sticlă plină cu țuică de amar de vreme și părea că bărbatul n-avea de gând să-i ceară Alexandrinei s-o ducă înapoi, ba ceruse și trei pahare mari de apă. De când își doreau ei să bea țuică din pahare mari de apă! Pe primul l-au dat pe gât aproape dintr-o suflare, icnind de plăcere. Lacrimi de fericire li s-au ivit în colțurile ochilor. Cu asemenea

surprize neașteptate, simțeau că merită să trăiești. Pe loc bărbatul de la oraș li s-a părut foarte simpatic. Încă era un venetic, se vedea de la o poștă, dar un venetic simpatic și altfel stai de vorbă cu un asemenea om. Putea să întrebe ce voia, i-au spus, rupându-și unul altuia vorba, în timp ce-și umpleau din nou paharele, de asta ședeau ei acolo, în fața lui, să răspundă la întrebări.

Le-a trebuit o vreme să înțeleagă ce voia Alex Țone. Care accident? Care femeie? În mintea lor nu apărea decât o mare de zile în care veniseră să bea la crâșmă și nu se întâmplase decât că băutura fusese prea puțină. Iar în unele zile fusese atât de puțină că puteau spune că nu fusese deloc. Alex Țone a insistat. Era vară. Era dimineață sau spre prânz. Abia trecuse vremea cireșelor. Când încep să se scuture florile de soc.

Chestia asta parcă a declanșat o amintire în capul unui Ion. Peste drum de bodegă, pe marginea râpei, creșteau mai mulți arbuști de soc și parcă într-o dimineață de demult se ținea de ramurile fragile să nu cadă în prăpastia în care ardea o mașină și se-ntreba de ce nu se fac mai repede florile alea vin. Ce căuta acolo? Ieșiseră după Alexandrina să vadă unde se duce, poate are o ascunzătoare pentru băutură care sărise în aer. Sigur era și celălalt Ion cu el, n-ar fi ieșit singur să urmărească femeia pentru nimic în lume. Se îndemnaseră unul pe altul și se înghesuiseră să iasă deodată pe ușă.

Da, parcă mai era o femeie pe buza râpei, și-a zis unul dintre Ioni, umbla de colo-colo, urlând. Chestia asta îl speriase în prima clipă, dacă e bolnavă și se repede la ei să-i zgârie sau să le ceară cine știe ce, mai bine să rămână la distanță, nu lăsa o femeie care zbiară să se-apropie de tine, că poate-ți scoate ochii. Pe urmă și-a zis că plângea după mașină, s-a gândit că și el ar fi urlat dacă ar fi pierdut damigeana cu țuică. Netam-nesam a început și el să plângă, nu știa dacă de durerea femeii sau că uitase anii de când n-avusese o damigeana cu țuică. Prin ceață parcă și-l amintea pe celălalt Ion că-l întreabă de ce plânge, n-a zis decât țuica, iar celălalt începu și el să bocească, de parcă înțelesese. Sau poate pierduse și el la viața lui o damigeană.

Habar n-avea dacă era vreun polițist prin preajmă, dacă bărbatul de la oraș spune că era, așa o fi fost. Nu e accident să nu apară ăștia. Apar și când nu e niciun

accident, doar să se afle-n treabă, se-așază-n fața ta și zic:

Comandă și mie una! O faci, chiar dacă te scuturi prin buzunare, altfel îți caută nod în papură când ți-e viața mai bună!

Dar femeia? insistă Alex Țone. Ce făcea femeia?

Care femeie, Alexandrina?

Nu, dom'le, cealaltă!

A, cealaltă. Parcă eu știu!

Parcă eu știu! repetă ecoul Ion.

Au golit sticla foarte repede și cu fiecare pahar băut le râdeau ochii în cap, iar limbile li se mișcau mai anevoie. Alex Țone s-a ridicat înainte să le cadă capetele pe masă.

— Domnu'! Domnu'! a bălmăjit unul dintre Ioni. Se poa', să pleci așa, fără să faci și mata cinste?

Alex Țone nu s-a lăsat și a revenit după câteva zile. I-a găsit la aceeași masă, triști că aveau în față doar câte un țoi pe jumătate gol. S-au înveselit când l-au văzut. Adică țineau minte. Alex Țone și-a zis că e imposibil să nu mai țină minte și altele, trebuia doar ca el să insiste.

I-a întrebat dacă mai pot sta de vorbă.

— Cum mă vezi și cum te văd! a auzit în același timp două voci sparte.

Le-a pus cam aceleași întrebări, sigur le uitaseră. Ionii l-au privit cu îngrijorare. Unul dintre ei a îngăimat:

— Cum, așa, pe burta goală?

— Vine și sticla, a spus Alex Țone. Mai încolo.

Era atât de vizibil că Ionii se chinuiau să-și amintească ceva, să vină sticla mai repede, că Alex Țone aproape s-a înduioșat. Dar n-avea de gând să cedeze. Unui Ion aproape că-i dăduseră lacrimile de necaz că nu-și amintea nimic.

— I-ai zis Alexandrinei să ne stingă și nouă focul, a spus un Ion, ca o iluminare.

— Am mai povestit asta, a spus celălalt Ion.

— Da' nu ne-am întors pe loc, nu voia să intre până nu vine poliția.

— N-am intrat niciunul până n-a venit poliția.

— Am stat ciuciți pe jos.

— Exact, mă dureau picioarele de cât stătusem ciucit.

— Mă întrebam cum de stă băiatul ăla ciucit și nu-l dor picioarele.

— Ăla e obișnuit, nu ca noi. Toată ziua stă ciucit.

— Când nu se sprijină în ciomag.

— Da, când nu se sprijină în ciomag.

Erau încântați că-și amintiseră cum ședeau ei și se uitau la mașina în flăcări.

— Ce băiat? a întrebat Alex Țone. N-am auzit de niciun băiat.

— Cum s-auzi? Nu-l bagă nimeni în seamă.

— Era un băiat de față? insistă Alex Țone.

Unul dintre Ioni pufni:

— Toată vara a fost p-aici, păștea caprele pe râpă. Cam tembel. O fi fost de față.

Alex Țone îi făcu semn Alexandrinei să aducă sticla. Ionii aplaudară și să grăbiră să-și umple paharele.

— Cam tembel, întări celălalt Ion, după ce goli paharul.

— Vă ascult, mai spuse Alex Țone.

— Am zis: cam tembel. Păștea caprele pe aici.

Nici Alexandrina nu știa mai multe. Habar n-avea de ce polițiștii nu suflaseră un cuvințel despre băiat, poate pentru că se știa că-i cam tembel, se hazardă ea. Un băiat care abia bălmăjea vorbele. Nimeni nu-i știa vârsta, probabil n-avea mai mult de zece, doisprezece ani. Dar se putea să fie și mai bătrân. Nu fusese la școală decât patru clase, nu-l mai prinseseră după aceea, iar asta se petrecuse cu ceva vreme în urmă. Deci sigur avea mai mult de doisprezece ani. Trăia într-o cocioabă sub munte, cu o mamă nebună și alți doi frați mai mici. Nu te puteai apropia de coșmelia lor, o păzeau doi câini atât de hămesiți că sfâșiau totul. Băiatul creștea două capre și aduna în fiecare dimineață caprele sătenilor și le ducea la păscut. Făcea o turmă de zece, cincisprezece cu care bătea râpele. Ajungea prin locuri unde nimănui nu-i ardea să se ducă și sigur nici n-ar fi reușit. Pe unde iarba puțină sigur era grasă, avea timp să crească, n-o păștea decât caprele lui. Alexandrina habar n-avea ce primea în schimb de la stăpânii caprelor. N-o interesase vreodată.

Vreo două săptămâni i-au trebuit lui Alex Țone până a dat de băiat. Nu știa nimeni cum îl cheamă, toți îi ziceau băiatul cu caprele. A reușit să se apropie de coșmelie fără să fie sfârtecat de cei doi câini cărora le

adusese mai multe coaste pline cu carne. Mama nebună îl privea cu ochii goi și nu înțelegea ce vrea de la ea. Frații i-au spus să-l caute pe Ghiță pe dealuri, e sigur cu caprele.

Care dealuri?

Au ridicat din umeri. Pe dealuri.

Alex Țone a fost nevoit să înnopteze în sat, să caute un gospodar care avea capre, să-l roage să-i îngăduie să doarmă la el și să-l scoale la răsăritul soarelui. L-a întâlnit pe Ghiță când aduna caprele. Pe Ghiță nu-l interesa domnul de la oraș. Văzuse destui domni de la oraș, nicio scofală. Nu-i păsa că-l însoțește, dar nici nu arăta vreo încântare. Nu-i răspundea la întrebări. Nu știa ce să-i răspundă. Alex Țone era sigur că pornise o luptă.

A mers cu Ghiță prin toate râpele locului câteva zile la rând. Se umpluse de julituri și zgârieturi. Nu l-a mai întrebat nimic, știa că n-are rost cât timp nu vrea el să vorbească. Avea fiecare desaga lui cu merinde: Ghiță – mămăligă și brânză, Alex Țone – ce găsise la magazinul din apropierea casei gospodarului – brânză, salam, pâine. Ghiță trăgea cu coada ochiului. Alex Țone i-a oferit salam, Ghiță a dat din cap a refuz. După o zi, a acceptat și s-a așezat ciucit în apropiere.

— Mereu stai așa ciucit? l-a întrebat Alex Țone.

Părea că băiatul nu se aștepta la întrebare. A dat din cap.

— Ce vrei? a zis într-un târziu.

— Să stăm de vorbă, a răsuflat ușurat Alex Țone.

— Zi!

— Vreau să-mi spui ce vezi pe unde umbli…

— Lumea.

— Și-ți place?

— Îhî!

N-a aflat mai multe. N-a insistat cu întrebările. Măcar făcuse un pas. A scos o carte din desagă și a început să citească. Băiatul nu s-a ridicat o oră cât a citit Alex Țone, l-a privit fără întrerupere. Și-a părăsit poziția doar când a văzut că se îndepărtaseră cam mult caprele.

În ziua următoare, Alex Țone a luat cu el un ziar. După ce-au mâncat, s-a apucat să-l răsfoiască. Ghiță ședea alături, privindu-l.

— Știi să citești? l-a întrebat Alex Țone.

— Nu-mi place.

— Dar ce-ți place?

— Să merg cu caprele.

— De ce?

— Văd.

— Și ce-ți mai place?

Ghiță n-a răspuns. Alex Țone se gândi că poate vorbise deja prea mult. S-a scufundat în lectură.

— Mașinile, l-a auzit pe Ghiță șoptind.

— Poftim?

Băiatul era interesat de ceva, nu era tembel, cum i se spusese.

— De ce-ți plac mașinile?

— Merg repede.

— Da, merg repede. Ai mers cu vreo mașină?

— Nu.

Firește, unde să meargă? Când să meargă? Ce întrebare stupidă pusese! Mai bine își citește ziarul.

— Ba am mers o dată, l-a auzit spunând.

— Interesant, zise el neîncrezător.

— Zău, am mers!

Alex Țone izbucni:

— Te-a luat vreunul cu caprele…

Nu știa cel apucase.

— Zău, eram lângă bodegă, pe marginea râpei și a oprit o mașină roșie, s-a dat jos o femeie și a intrat și a lăsat ușa deschisă.

Alex Țone nu se aștepta să audă atâtea cuvinte spuse pe nerăsuflate. Înghețase. Nu știa ce să spună. Nici măcar nu s-a uitat la băiat. De parcă nu l-ar fi auzit. Sau nu l-ar fi crezut.

— Zău! și m-am urcat pe scaun și se vedea frumos prin geam. Și-am auzit un scâncet și m-am speriat, nu știam că așa auzi în mașini, am apăsat pe-o bară fără să vreau și a început să se miște și mi s-a făcut frică, am sărit afară și mașina a luat-o la vale, din ce în ce mai repede, și s-a dus în râpă.

Alex Țone a întors capul spre băiat, atât de încet că putea să jure că a durat un minut.

— A luat-o la vale, zici.

— Zău! S-a dus în râpă și-a luat foc.

— O mașină roșie…

— Da!

— Cu o femeie care a lăsat ușa deschisă…

— Dacă-ți spun! Era tare frumoasă. Pe urmă plângea tot timpul. N-am putut să-i spun că mersesem și eu cu mașina ei. Nu mă băga în seamă nimeni.

Șimon, decembrie 2014

Pledoarie pentru romanul polițist

Textul care urmează e un colaj din mai multe interviuri din care au fost selectate răspunsurile referitoare la soarta romanului polițist.

— Cine credeți că mai citește azi la noi mystery & thriller?

— În mod sigur toți cei care au citit vreodată și le-au plăcut romanele polițiste. În mod sigur toți cei care vor să evadeze. În mod sigur toți cei care n-au prejudecăți. În mod sigur toți cei care adoră filmele care le stârnesc adrenalina. În mod sigur iubitorii de lectură și de carte. De aceea, nu trebuie să-i dezamăgim, avem obligația să le oferim cărți bune, altfel ne vor părăsi rând pe rând. Cine citește o carte bună, de orice gen, va continua să citească. Iar dacă sunt bune cărțile, în mod sigur vor vorbi despre ele și altora și cititori noi se vor apleca asupra romanului polițist.

— Dar dvs. de ce o faceți?

— Pentru că îmi place să citesc, să aflu ce e nou, să zburd cu imaginația altora, nu numai cu a mea. Și pentru că, pe vremuri, Doamne, câte decenii au trecut de atunci!, m-a ademenit spre asemenea lectură unul pe care îl chema Marlowe.

— De ce scrieți lucrări care pot fi încadrate în această categorie generoasă!

— Pur și simplu se întâmplă. Orice subiect poate fi tratat în fel și chip, realist, psihologic, ironic, polițist și așa mai departe. Așa îmi ies. Uneori mă gândesc să fac altceva, ce nu s-a mai făcut. Așa a ieșit dintr-un basm un roman polițist („Greuceanu”). Alteori mă gândesc că sunt în fața unui ecran și văd un film de suspans și scriu de parcă aș face eu filmul…

— Există vreo șansă să avem, cândva, o piață de cititori fanatici sau măcar pasionați?

— Sunt absolut convins că există această șansă!

(…)

— Cea mai recent apărută carte a ta este „Relatare despre Harap Alb”, un încântător basm modem care poate fi citit cu plăcere și de către cei mici, dar, mai ales, de către adulți. Pare o joacă a unui scriitor în clipele de răgaz, dar textul are profunzimi nebănuite la început. Pe parcurs, după ce se distrează, se amuză aflând despre întâmplări năstrușnice, cititorul realizează că povestea cu eroi reali și imaginari devine o meditație asupra Puterii. De ce te-ai servit de tiparul unei povești pentru a comunica lucruri grave?

— Tot ce s-a scris de când există literatura e poveste – și romanele, și tragediile, și epopeile. Într-o poveste încape toată viața noastră. Vrem să ne regăsim în poveste, de aceea suntem ahtiați să le citim și să le ascultăm. Cel puțin asta cred. Iar cititorului dornic de lectură, captivat de lectură, îi poți spune tot ce vrei, chiar și adevărurile crude. E destul să se recunoască într-o frântură din poveste, un gând, o aspirație, o vorbă, un chip, acceptă după aceea orice. Inclusiv meditațiile despre Putere. Sau Iubire. Aceasta este esența – putere și iubire; sau invers. „Relatare despre Harap Alb” poate fi citit de un copil, care va urmări lupta între bine și rău; de un adolescent, care va înțelege cât de relative sunt toate; de un adult, care înțelege istoria în polifonia ei și se poate raporta la evenimente culturale. Cartea a apărut acum zece ani, s-a scris mult despre ea, a luat un premiu, s-a epuizat – și totuși constat acum că enorm de mulți oameni habar n-aveau despre existența ei și mă întreabă de ce am ținut-o în sertar. Sigur s-au schimbat vremurile.

— Vreau să cred că n-ai abandonat romanul polițist – în numai câțiva ani ai devenit unul dintre cei mai importanți autori de suspans de la noi. Ce te atrage la acest gen?

— N-am abandonat, dar nu-mi cere să spun ce pregătesc. Ce mă atrage la acest gen literar? Faptul că ai, teoretic, mai multă libertate și, tot teoretic, e posibil să ai mai mulți cititori. Mi-am mai explicat gândul, o fac din nou: se petrec foarte multe lucruri în jurul meu. Toate acestea, spuneam, pot fi puse într-o poveste. Cred de foarte multă vreme că genul în care poveștile pot fi cu adevărat copleșitoare, acaparante, e genul polițist. În genul polițist poți să faci și frescă socială, poți recurge la fapte istorice, poți să faci și psihologie, să adaugi ceva iubire, să ai și umor, poți să incluzi absolut toate celelalte genuri de literatură. Toată marea literatură a lumii a avut ceva polițist. Dacă e scrisă cu talent, o carte polițistă le bate pe toate celelalte.

— Există o legătură mai puțin vizibilă între romanele tale polițiste?

— Sigur există. Dar nu vorbesc despre ea. Mai ales că vreau să schimb – am și făcut-o – aproape mereu, de la o carte la alta…

— Multă vreme genului mystery & thriller nu i s-a acordat prea multă importanță la noi, deși el este deosebit de înfloritor pe alte meridiane. Constați vreo schimbare în percepția publicului, a criticilor literari?

— În mod limpede pot constata o schimbare. Publicul cumpără și citește, genul *mystery & thriller* românesc se vinde. Din păcate, sunt și mulți neaveniți care publică. Dar și mai important este că există critici literari absolut remarcabili cate nu numai că s-au aplecat asupra genului, dar îl și promovează. Un singur exemplu – grupul, să-i zic, de la Oradea, cu Marius Miheț și Mircea Pricăjan. Dar sunt mult mai mulți.

— Pornind de la fabuloasa ta experiență de jurnalist, ne-ai oferit, prin ani, cărți ca „Dallas '63 – un dosar deschis", „Bomba drogurilor", „CIA – «Compania» cu ușile deschise", care s-au citit cu sufletul la gură. Mai pregătești o astfel de lucrare?

— Sunt onorat că vorbești despre experiența mea de jurnalist ca fiind fabuloasă. Erau alte vremuri, în care ne strecuram printre Scylla și Caribda ca să spunem adevăruri hăpăite pur și simplu de public. Dar după 1990, când publicul acesta are acces la orice informație dorește, am înțeles că nu mai e nevoie de mine să-l informez. Am trecut în televiziune, m-am ocupat de programe de orice fel, iar în ce privește presa scrisă m-am îndreptat spre cea culturală – aici și astăzi e o enormă nevoie de informare. Așa că nu mai pregătesc nicio lucrare care să semene cu cele amintite.

— Ai lucrat zeci de ani în presă. În ce loc te-ai simțit cel mai bine?

— Peste tot. E o vorbă veche: omul sfințește locul. Indiferent unde am lucrat, am știut că fac ceva cu enormă plăcere, nu mi-a păsat de condiții.

— Cea mai mare satisfacție pe care ai cunoscut-o ca scriitor? Dar ca jurnalist?

— Ca scriitor, când mai multe persoane au plâns sau mi-au declarat că au plâns când au încheiat lectura romanului „În absența tatălui". Ca ziarist, când văd – și astăzi – că aproape nu există subiect cultural de care să se fi ocupat „Ziarul de duminică" și să nu se găsească pe net în primele patru cinci. Asta înseamnă că ziarul pe care l-am conceput și-l fac de aproape cincisprezece ani se citește!

(…)

În lumea întreagă apar anual sute, poate mii de titluri care ar putea fi încadrate ușor în genul literatură de suspans, indiferent dacă e vorba de polițiste „clasice", *mystery* sau *thriller*. Tirajele lor sunt imense și cresc în măsura în care se mențin în top, sunt discutate în reviste de mare tiraj sau în reviste de specialitate, cu deosebire dacă sunt ecranizate. De foarte multe ori e suficient să se lanseze un zvon legat de o viitoare ecranizare și succesul e garantat – chiar dacă transpunerea în film e uitată. Voga aceasta face ca titlurile să fie de îndată traduse pe alte meridiane, încât tirajele sporesc și mai mult. Și pe măsură – și câștigurile.

Din păcate, un număr foarte mic dintre cărțile în discuție sunt și opere literare. Cele mai multe se fac după o rețetă (sau mai multe) pe care o dibui din primele pagini. Citești cartea până la un punct, sau în întregime, dacă autorul a avut inspirația sau inteligența să modifice rețeta sau să-i adauge ceva, după care o uiți în metrou, în avion sau pe raftul pe care ai abandonat-o fără regret, cu luni în urmă. Nu discutăm însă calitatea literară, pentru moment.

Din punct de vedere comercial, literatura de suspans este o afacere profitabilă aproape oriunde. Nu și la noi. Oricât de bune ar fi cărțile publicate. La noi se traduce mult, dar literatura autohtonă e privită cu reticență – nu numai acest gen, ci orice fel de literatură.

Cred că sunt foarte multe motive.

La primul nivel se află editorul reticent. Nu există editor care să nu cântărească atent șansele de succes ale unei cărți și să fie convins, chiar dacă n-o spune, că o traducere se va vinde mai bine. Costurile foarte mari împiedică tiraje mai mari; tirajele reduse înseamnă cititori puțini, iar numărul redus al acestora reduce șansele următorului titlu. La noi nu există un sistem competitiv și eficient de promovare și marketing. Foarte puține sunt editurile care își anunță pe toate căile aparițiile și încă și mai puține cele care să ducă o campanie de promovare, iar promovarea îndelungată lipsește. În mod cert, deficiența se datorează lipsei banilor, dar sunt convins că într-o măsură și mai mare neștiinței. Oamenii pricepuți lipsesc. Ați auzit vorbindu-se de vreun agent care să vândă și să apere o carte sau un autor, ca să nu mai vorbesc de vreun agent care să prezinte o carte unui studio pentru adaptare cinematografică? Puținele cărți de suspans care se mai scriu apar în tiraje infime și marea majoritate a eventualilor cumpărători nici nu află de ele. Vorbesc în cunoștință de cauză. Prietenul George Arion mi-a făcut onoarea să mă amintească într-o listă de autori de ficțiune cu suspans. Despre două dintre cărțile mele de acest fel nu se știe nimic în afara Bucureștilor. „Ieși din rând!" a avut o difuzare mizerabilă. „Greuceanu – roman (cu un) polițist" a fost subiectul a numeroase cronici pozitive și a mai obținut

și premiul Asociației Scriitorilor din București – dar cartea nu s-a găsit în librării, iar editura n-a făcut absolut nimic să-și promoveze propriul succes, nici măcar după obținerea premiului (între timp, în anul acesta – 2015, s-a tradus și în engleză! – n. S.Ț.).

La alt nivel este cititorul reticent. Lipsit de informații, lipsit și de resurse, el preferă să-și cheltuiască puținii bani pe valori sigure. Chiar și când nu sunt valori, traducerile vor fi întotdeauna cu un pas în fața producțiilor autohtone pentru că au avut succes prin alte părți – altfel n-ar fi fost traduse – și cititorul știe asta. Iar dacă s-a întâmplat ca autorul să fi adaptat o rețetă străină, îl va pierde definitiv pe cititor care, firesc, va prefera să meargă la original.

La al treilea nivel este gustul. Bombardat cu producții minore sau submediocre la televizor, cu tabloide în care procentajul imaginii copleșește partea scrisă, cu reclama agresivă a unor produse realizate prin alte părți, cititorul majoritar (dacă există) n-a reușit să-și modeleze gustul, nu știe să distingă și nimeni nu-l îndrumă. Nu există nicio autoritate – publicație sau critic literar – care să-l ghideze pe cititorul derutat, păcălit de literatura de gen din fostul regim și convins că joacă un rol prea mare, în continuare, confreriile.

Să vă mai spun?

— Care este soluția? Sau speranța?

— Să nu disperăm, să continuăm să scriem și să publicăm. Cu perseverența schimbi orice, chiar și o asemenea stare de lucruri.

(…)

— Volumul „Ieși din rând!” a apărut inițial la Editura Fundației Pro, iar de curând a fost editat la Crime Scene Publishing, unde vi s-a mai publicat, de altfel, și „Greuceanu”. Cum ați intrat în Romanian Crime Writers Club?

— Nu văd nicio legătură. Cele două romane au fost scrise cu ani în urmă, faptul că s-au reeditat mă face să cred că au ceva valoare sau măcar reușesc să descrie realitățile românești ale momentului și cine le vrea, le citește („Greuceanu – roman (cu un) polițist” a luat de altfel, premiul Asociației Scriitorilor din București în 2007). Iar Romanian Crime Writers Club abia este înființat de un an. Dacă însă prin „intrarea” în Club înțelegeți de când scriu cărți să le zicem polițiste, atunci lucrurile se schimbă. Răspunsul este: de foarte multă vreme, multe dintre cărțile mele de literatură (au fost și alte genuri), și au fost câteva, având o tentă polițistă. Chiar și cele de dragoste.

— Ce v-a determinat să scrieți „Ieși din rând!”? Am văzut la începutul cărții un fragment dintr-un articol din ziarul „Ziua”; acesta a fost punctul

de plecare al romanului sau este pe post de motto?

— Și una, și alta. De fapt cartea pleacă de la acel reportaj despre crima organizată care terorizează un oraș de provincie, apărut în „Ziua”. Iar ce m-a determinat să scriu e simplu – cam tot ce se petrece în jurul nostru. Cum spuneam și la lansarea acestei noi ediții, în 25 iunie, la Palatul Șuțu, înaintea trimiterii la tipar a textului, am recitit cartea și am constatat cu o enormă surprindere că se potrivește realităților românești ale momentului chiar mai mult decât în 2004, când am scris-o. E o dovadă limpede că se poate scrie roman polițist și social în același timp.

— În romanul „Ieși din rând!” e vorba despre un caz fericit în care se face dreptate într-o situație care părea fără ieșire, cu ajutorul unei relații legate pe Internet. E doar ficțiune sau considerați că internetul este un prieten care ne ajută să ne rezolvăm problemele?

— Firește că este o ficțiune, nu poate fi altfel, ar fi cumplit să se petreacă atâtea orori peste tot în jurul nostru, deși mă întreb cu tristețe dacă nu cumva chiar se petrec. Dar dincolo de ficțiunea despre care vorbim, internetul chiar ne poate ajuta să ne rezolvăm problemele, oricâte ar fi ele.

— Volumele autohtone de thriller și mister sunt destul de puține. De ce credeți că românii nu s-au înghesuit să scrie literatură polițistă?

— Nu cred că e neapărat doar vina scriitorilor, ci una împărțită de mai mulți. Nici nu i-aș spune vină, ci mai degrabă responsabilitate. Întâi, editorii n-au încredere sau încă n-au încredere deplină în scriitorii autohtoni. În al doilea rând, dacă se publică totuși cărți polițiste autohtone, marketingul e slab, nu se face reclamă suficientă titlurilor românești, lumea abia dacă află de ele. Chiar și atunci când primesc vreun premiu, editurile parcă nu cred sau nu se bucură de reușită. În al treilea rând, cititorii încă n-au încredere, poate e aici și menținerea unui reflex din fostul regim când se scriau multe cărți polițiste, dar majoritatea proaste, cu milițieni incredibili și plictisitori drept eroi. Cititorii însă preferă masiv traducerile – iar acestea chiar abundă și chiar sunt foarte valoroase. În al patrulea rând, scriitorii înșiși au ajuns să creadă – iar asta de multă vreme – că genul acesta de carte ar fi unul minor, care nu-i poate reprezenta. Firește că-i o prostie, dacă știi să scrii și ai ce spune, o poți face în orice gen. Chandler n-a scris decât romane polițiste și lumea își amintește încă de el și e publicat și citit și azi pe toate meridianele, inclusiv la noi. Din fericire, situația începe să se schimbe, apar edituri cum este *Crime Scene Publishing* (iar acum *Crime Scene Press*) care, pe lângă

traduceri masive, acordă credit și scriitorilor români. Doar că există parcă un fel de reticență din partea celor ce scriu. Noroc că vine și o generație nouă…

— De ce are nevoie un autor ca să scrie o carte polițistă valoroasă?

— De nimic altceva decât de talent. Răspunsul este același pentru orice gen literar și așa a fost de când lumea. Chiar și în fostul regim s-au scris câteva cărți valoroase, amintesc doar două cazuri. George Arion a fost socotit atunci, și a reușit să-și mențină și azi titulatura, „rege al romanului polițist românesc". Și a mai fost un cuplu, Morogan-Salomie, cu câteva cărți absolut savuroase, dar din păcate cei doi au abandonat scrisul.

— De-a lungul timpului ați scris și romane polițiste, și romane de dragoste, și cărți pentru copii și multe altele. E adevărat că un „părinte" nu poate alege între „copiii" săi, totuși, vă întreb: care dintre titlurile pe care le-ați scos vă este cel mai drag și de ce?

— N-o să vă surprindă, răspunsul e oarecum inclus în întrebare, așa că răspund în felul acesta: „Pavană în peisaj marin" – pentru că a fost primul roman tipărit și are drept personaje niște adolescenți cum aș vrea să mai aduc în pagină și azi, „Iubire în decembrie '89" – pentru că descrie, între altele, cam ce s-a petrecut cu mulți dintre noi în acel decembrie, „Orbi în tranziție" – pentru că ne arată cât de debusolați am fost în anii '90, „Relatare despre Harap Alb" – pentru că e o poveste fantastică în care am topit fel și fel de alte cărți, „Darul Ioanei" – pentru că e un roman de suflet, care a stat în sertar 25 de ani, „În absența tatălui" – pentru că e o carte foarte personală, „Trei femei" – pentru că face, cred, oarecare dreptate femeilor care au dus greul anilor dictaturii, seria de cărți cu Daniel, fiecare dintre ele era citită înainte fiului meu și o publicam doar pentru că îi vedeam reacția de încântare. Dar nu pot spune că restul titlurilor nu-mi sunt la fel de dragi…

— Pentru viitor aveți de gând să vă concentrați pe genul polițist sau ce anume aveți în plan?

— Nu-mi fac planuri, scriu ce simt. Ce vă pot spune este că săptămâna aceasta a ieșit de la tipar un roman la Cartea românească, „Te voi răpi la noapte!" care are o tentă polițistă. Citiți-l, o să vă placă foarte mult! Și că am început o nouă carte, pentru Crime Scene Press, care în mod cert va fi polițistă.

— Sunteți scriitor și jurnalist, în același timp. Dacă ar trebui să renunțați la una dintre cele două activități, la care ați renunța și de ce?

— La niciuna. Cum n-am renunțat niciodată în viață. În anii ’70 și ’80, când eram redactor la revista de politică externă „Lumea”, scriam cărți, nu atât de mult ca acum, și când scriam intram în altă lume. Așa cred că am rezistat. „Darul Ioanei”, de pildă, scris atunci, n-a putut apărea, din motive de cenzură. Nu mă bat cu pumnii în piept, spun doar că am refuzat să modific niște pagini, să scot altele, erau cam multe. Dar n-am renunțat să scriu… Cred că întrebarea dvs. ar merita un răspuns mai elaborat, nu e locul aici de insistat, dar ceva totuși trebuie neapărat să spun. Un scriitor nu poate fi doar scriitor în lumea de azi, cel puțin la noi, o spun fără ranchiună. Trebuie să trăiască și din cărți nu poate trăi. Doar dacă are o soție milionară sau a primit vreo moștenire fabuloasă. Din cărți nu se poate trăi, nu vorbesc că majoritatea editurilor nici măcar nu plătesc. Atunci, cei mai mulți scriitori sunt și ziariști. Dar vă imaginați câte ar putea face, mai ales dacă sunt talentați, în timpul în care aleargă să-și câștige existența…

— Ce este mai simplu, să scrieți despre fapte reale sau să vă imaginați unele?

— Sigur nu există o rețetă, se poate și una și alta, dar cel mai mult cred că ele se îmbină și rezultatul poate fi cuceritor.

— Ce credeți că citesc românii: mai multe cărți sau mai multe ziare?

— În prima clipă am fost tentat să spun că nici una, nici alta, românii mai degrabă se uită la televizor. Dar îmi dau seama că aceia care se uită la televizor sunt și mari consumatori de tabloide, mai ales dintre cele cu texte infime și fotografii mari, cu cât mai multe „dezvăluiri”, cu fete frumoase sau mai puțin frumoase, povești de alcov și crime. Doar așa se explică tirajele enorme ale acestor publicații. Dar e bine că citesc tabloide, uneori poate le cade în mână și câte o carte sau tabloidele astea vorbesc despre o carte, o laudă, și ei se duc să și-o cumpere. E trist, dar din păcate se citesc foarte puține cărți. Din fericire, încă se citește. Așa că e loc suficient de optimism.

(…)

— Cum ați defini romanul polițist autohton?

— Cititorii de romane polițiste, câți au rămas, sunt însetați de dreptate, vor și mister, și eroi justițiari, și basm, nu numai pentru că vor să evadeze, ci pur și simplu pentru că sunt însetați de toate acestea. Poate sunt eu demodat, dar cred cu tărie că n-a trecut perioada eroilor justițiari, chiar dacă realitatea pe care o descrie

scriitorul este sumbră. Romanul polițist este dintre cele mai căutate lecturi. Din păcate, oferta autohtonă nu este, cred eu, chiar dacă o să supăr pe mulți, la înălțime, din multe motive: editorii nu au încredere în autorii români, tirajele sunt mici, marketingul aproape inexistent și meseria de agent literar inexistentă la noi, cititorul dezinteresat sau neîncrezător preferă valorile certe, adică autorii traduși ai altor meleaguri, și nu pot să nu spun și cauza primordială, calitatea literară slabă a celei mai mari părți a producțiilor tipărite. Dar trebuie să vedem și partea plină a paharului – atâta vreme cât apar mulți autori și se publică din ce în ce mai multe titluri, se va alege și valoarea. Și sunt, firește, și scriitori români de romane polițiste pe care abia aștepți să-i citești, nu e locul să fac ierarhii…

STELIAN ȚURLEA
ieși din viața mea!

„Explozia mașinii care a luat foc în râpă a cutremurat toată valea. Femeia care servea la barul bodegii de la marginea drumului a ieșit înspăimântată să vadă ce se întâmplă. S-au repezit în urma ei, împleticindu-se ușor, cei doi mușterii care trăncăniseră până atunci cu berile în față. Pe buza râpei ședea, căzută în genunchi, tânăra care ieșise mai devreme val-vârtej din bodegă, cu lacrimile curgându-i șiroaie și urlând din toți rărunchii."

Stelian Țurlea – *Ieși din viața mea*!

„Romanul pe care îl veți citi (pun verbul la viitor fiindcă de obicei lectorul experimentat începe cu coperta a IV-a) are caracteristicile și calitățile scrisului marca Stelian Țurlea: ritm narativ, tehnică a *suspense*-ului, alternare bine calculată de unghiuri și perspective, știință a montajului, focalizare inteligentă pe detalii semnificative și, totodată, talentul de a topi episoadele într-o pastă epică.

Dar lucrul cel mai Important și care îl distinge pe autor de mulți, prea mulți colegi ai săi este plăcerea – vizibilă – de a scrie proză.

La antipodul scriitorilor narcisiști și nombriliști pentru care cititorul contează puțin sau deloc, Stelian Țurlea se pune în locul nostru și-și dă sieși, ca autor, următoarea miză: să nu îndrăznească, fie și pe o singură pagină, să plictisească."

Daniel Cristea-Enache

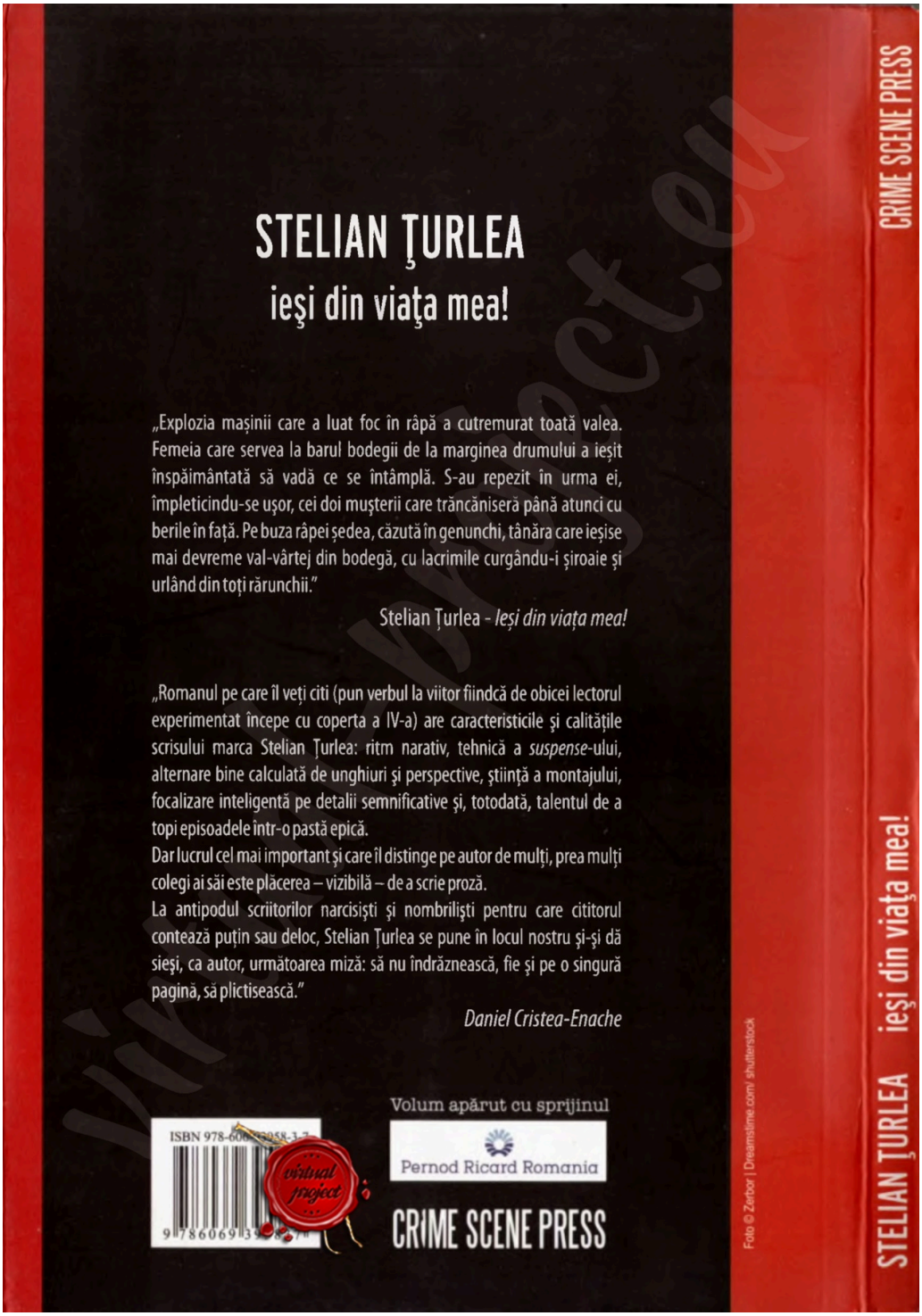
STELIAN ŢURLEA
ieşi din viaţa mea!
„Explozia mașinii care a luat foc în râpă a cutremurat toată valea. Femeia care servea la barul bodegii de la marginea drumului a ieșit înspăimântată să vadă ce se întâmplă. S-au repezit în urma ei, împleticindu-se ușor, cei doi mușterii care trăncăniseră până atunci cu berile în față. Pe buza râpei ședea, căzută în genunchi, tânăra care ieșise mai devreme val-vârtej din bodegă, cu lacrimile curgându-i șiroaie și urlând din toți rărunchii."
Stelian Ţurlea - *Ieși din viața mea!*
„Romanul pe care îl veți citi (pun verbul la viitor fiindcă de obicei lectorul experimentat începe cu coperta a IV-a) are caracteristicile și calitățile scrisului marca Stelian Ţurlea: ritm narativ, tehnică a *suspense*-ului, alternare bine calculată de unghiuri și perspective, știință a montajului, focalizare inteligentă pe detalii semnificative și, totodată, talentul de a topi episoadele într-o pastă epică.
Dar lucrul cel mai important și care îl distinge pe autor de mulți, prea mulți colegi ai săi este plăcerea – vizibilă – de a scrie proză.
La antipodul scriitorilor narcisiști și nombriliști pentru care cititorul contează puțin sau deloc, Stelian Ţurlea se pune în locul nostru și-și dă sieși, ca autor, următoarea miză: să nu îndrăznească, fie și pe o singură pagină, să plictisească."
Daniel Cristea-Enache
Volum apărut cu sprijinul
Pernod Ricard Romania
CRIME SCENE PRESS
virtual project
Foto © Zerbor | Dreamstime.com/ shutterstock
STELIAN ŢURLEA ieşi din viaţa mea!
CRIME SCENE PRESS

Table of Contents

Prolog
Denisa
- 1.
- 2.

Tabita
- 1.
- 2.
- 3.

Denisa
- 1.
- 2.
- 3.

Angela
- 1.
- 2.
- 3.

Claudette
Denisa
- 1.
- 2.

Alex
Pledoarie pentru romanul polițist

Table of Contents

Prolog 7
Denisa 11
1. 11
2. 29
Tabita 36
1. 36
2. 39
3. 46
Denisa 53
1. 53
2. 57
3. 64
Angela 66
1. 66
2. 68
3. 73
Claudette 77
Denisa 86
1. 86
2. 88
Alex 93
Pledoarie pentru romanul polițist 104